

Cum se scrie o istorie care nu există!

Volumul „Istorie locală (microroman)... și alte munci”, semnat de Gheorghe Dobre, propune cititorului o incursiune în universul cotidianului, surprins cu luciditate, ironie fină și spirit de observație. Autorul, cunoscut și ca redactor-șef al revistei Helis, își valorifică experiența literară într-o formulă narativă concentrată, specifică prozei scurte și microromanului.

Cartea reunește texte care explorează realități locale, transformând banalul în material literar. „Istoria” evocată nu este una oficială, ci una trăită, filtrată prin memoria individuală și colectivă. Personajele sunt recognoscibile, uneori chiar familiare, iar situațiile descrise capătă valoare simbolică.

Stilul autorului este direct, lipsit de artificii inutile, dar încărcat de sensuri. Ironia și

observația atentă creează un discurs narativ autentic, în care detaliul devine esențial. Microromanul din titlu funcționează ca un nucleu al volumului, în jurul căruia gravitează celelalte texte.

Prin această carte, Gheorghe Dobre confirmă o voce literară atentă la realitatea imediată și capabilă să o transforme în literatură de calitate.

Cunoscut ca poet, prozator și redactor-șef al revistei Helis, Gheorghe Dobre ne propune de această dată o formulă narativă concentrată, dar densă în semnificații - un microroman și o suită de texte care recuperează, din fragmentele vieții cotidiene, o adevărată „istorie” a locului.

Nu este vorba despre o istorie oficială, fixată în date și evenimente majore, ci despre acea istorie discretă, trăită de fiecare dintre noi: gesturi mărunte, întâmplări aparent

ne semnificative, personaje pe care le-am putea întâlni pe stradă sau în propria memorie.

Forța acestei cărți stă tocmai în această capacitate de a transforma banalul în literatură. Autorul observă cu finețe, notează cu luciditate și, nu de puține ori, introduce o ironie subtilă, care nu rănește, ci luminează.

Stilul este direct, fără ocolișuri inutile, dar fiecare frază pare atent cântărită. În centrul volumului, microromanul funcționează ca un nucleu de sens, în jurul căruia gravitează celelalte texte, construind o imagine coerentă și, în același timp, fragmentară a realității.

Citind această carte, avem sentimentul că „istoria locală” devine, de fapt, o formă de memorie colectivă - una în care ne putem regăsi fiecare dintre noi.

Prin acest volum, Gheorghe Dobre confirmă nu doar maturitatea unui scriitor, ci și capacitatea de a da sens lumii apropiate, de a o fixa în cuvinte și de a o transforma într-o experiență literară autentică.

Volumul Istorie locală (microroman) ... și alte munci de Gheorghe Dobre nu este o carte care se lasă ușor încadrată.

De la primele pagini, intrăm într-un univers în care realitatea și fabulația se amestecă firesc. În „Uvertură”, fuga „în America” nu este o plecare geografică, ci mai degrabă o formă de evadare imaginară, construită din umor, absurd și o copilărie filtrată prin memorie. Personajele - văcarul ratat, nebunul satului - nu sunt doar figuri pitorești, ci devin

simboluri ale unei lumi în care logica obișnuită este răsturnată.

Cartea continuă apoi cu un nucleu narativ puternic - microromanul propriu-zis - unde istoria locală capătă proporții aproape mitice. Boierul Zappa, pirat devenit stăpân de pământ, nu este doar un personaj, ci o forță care concentrează violență, grotesc, putere și decădere. În jurul lui, lumea se mișcă între realitate istorică și halucinație, între Bărăganul concret și o geografie imaginară care trimite când spre Orient, când spre Antichitate.

Unul dintre marile merite ale cărții este limbajul. Gheorghe Dobre scrie cu o energie rară: fraza curge amplu, baroc, uneori torențial, amestecând registrele - de la oralitate autentică la referințe culturale surprinzătoare. În aceeași pagină pot conviețui Heraclit, Buddha, Newton și un țăran din Bărăgan. Această libertate nu este întâmplătoare: ea creează senzația că timpul însuși se destramă și se recompune sub ochii noștri.

Vasile Iordache

(continuare în pagina 2) ➡

O viață pentru Poezie!
Cartea lui Nicolae Teoharie
a fost nominalizată, la secția Poezie,
la Gala Laureatilor Uniunii
Scriitorilor din România pe anul 2025.

(urmare din pagina 1) ➡

De fapt, „istoria locală” devine aici mai mult decât o simplă cronică a unui loc. Este o reflecție asupra memoriei, asupra identității și asupra felului în care poveștile - fie ele reale sau inventate - construiesc lumea în care trăim.

Nu în ultimul rând, cartea are o dimensiune profund ironică. Umorul nu este doar decorativ, ci funcționează ca instrument de luciditate. Sub aparenta ludicitate se ascunde o privire critică asupra puterii, asupra vanității și asupra iluziilor umane.

Citind această carte, avem impresia că asistăm la o lume care se inventează pe sine, clipă de clipă, între trecut și prezent, între real și imaginar.

Și poate că acesta este, în fond, sensul profund al volumului: nu doar să spună o poveste, ci să ne arate cum ia naștere o poveste.

Încă din „Uvertură”, cititorul este introdus într-un univers în care logica realistă este subminată de un imaginar ludic și absurd. Fuga „în America” nu este o aventură propriu-zisă, ci o construcție mentală, o proiecție a unei copilării marcate de precaritate și imaginație debordantă.

„Cele mai crude adevăruri pentru mine erau două: ca să fii văcar trebuie să ai cel puțin o prăpădită de vacă și ca să fii măgar trebuie să păcălești cel puțin o oaie. Și - cu amaru - n suflet - am fugit în America.”

Acest fragment concentrează, în registru ironic, o întregă filozofie a eșecului și a evadării. Episodul văcarului și al „nebulului satului” devine astfel o alegorie a unei lumi în care realitatea este depășită prin ficțiune.

În microromanul propriu-zis, istoria este rescrisă într-o cheie barocă și grotescă. Personajul boierului Zappa domină acest univers prin exces și violență, într-o lume în care puterea capătă forme caricaturale.

Atmosfera este construită prin acumulări imagistice și printr-un limbaj torential:

„...istoria locală, zonală și planetară se scria singură cu o cerneală simpatică și cu niște semne care nu-ncăpeau în nici un tratat de specialitate...”

Această formulare sugerează explicit intenția autorului de a depăși limitele istoriei oficiale, propunând o „scriere” alternativă, liberă de constrângeri academice.

Unul dintre cele mai puternice elemente ale volumului este limbajul, caracterizat printr-o permanentă hibridizare. Oralitatea rurală se întâlnește cu referințe culturale elevate, într-un discurs care refuză ierarhiile.

Un exemplu relevant este fragmentul în care reflecția filozofică se amestecă cu ironia:

„Bogătanii trebuie s-ajute cât pot cultura... chiar dacă sunt forme fără fond... fă și puțină istorie în stil mare, că istoria de-acilea văd eu cum o faci.”

Ironia subtilă la adresa „formelor fără fond” indică o conștiință critică activă, dar și o distanțare față de discursurile canonice.

Textul este traversat de o conștiință care nu mai poate organiza realitatea într-un mod linear. Inserțiile introspective creează o ruptură față de planul narativ și introduc o dimensiune profund personală.

Un pasaj relevant surprinde această tensiune interioară: „ești tare atât cât nimic nu pleacă din tine... dar cum să mă adun când îmi lipsește acel dram de cheag...”

Această voce reflexivă destabilizează și mai mult structura textului, transformând narațiunea într-un spațiu al căutării de sine.

Ironia este omniprezentă și funcționează ca un instrument de demontare a iluziilor. Ea nu anulează dramatismul, ci îl potențează, oferind o perspectivă lucidă asupra realității.

Într-un registru aproape confesiv, autorul notează: „deșertăciune a deșertăciunilor... eu, dacă aș fi trăit pe vremea lui Newton... ar fi intrat Broșteniul în Historia Magna...”

Această combinație de autoironie și aspirație grandioasă reflectă tensiunea dintre individ și propriile sale limite.

Deși ancorat într-un spațiu recognoscibil - satul, Bărăganul, comunitatea rurală - textul depășește rapid acest cadru. „Istoria locală” devine o reflecție asupra memoriei și asupra modului în care realitatea este transformată în poveste.

Chiar începutul volumului sugerează această direcție, printr-o lume în care imaginarul și realul coexistă fără delimitări clare, iar experiența individuală capătă valoare simbolică.

Istorie locală (microroman) ... și alte munci este o carte densă, provocatoare, care solicită un cititor activ. Nu oferă certitudini, ci deschide perspective, nu impune o interpretare, ci invită la reflecție.

Prin forța expresivă a limbajului, prin complexitatea construcției și prin libertatea imaginației, Gheorghe Dobre propune un volum care depășește cadrele prozei convenționale și se afirmă ca o voce distinctă în literatura contemporană.

Volumul Istorie locală (microroman) ... și alte munci de Gheorghe Dobre nu se încheie, de fapt, odată cu ultima pagină. El continuă să lucreze în cititor, asemenea unei memorii neliniștite, greu de fixat într-o formă definitivă.

Poate că una dintre cheile de lectură se află chiar în această idee, enunțată aproape în treacăt, dar cu valoare programatică: „...istoria locală, zonală și planetară se scria singură...”

Este o literatură în care autorul pare să cedeze controlul

în favoarea fluxului narativ, a asociațiilor, a memoriei și a imaginarului. O literatură care nu „explică”, ci mai degrabă produce sensuri.

În același timp, vocea reflexivă din interiorul textului aduce o notă de fragilitate și neliniște existențială: „ești tare atât cât nimic nu pleacă din tine... dar cum să mă adun...”

Această imposibilitate de „a te aduna” devine, poate, metafora întregului volum: o lume care nu mai poate fi organizată coerent, dar care tocmai prin această dezordine își capătă autenticitatea.

Și, dincolo de această tensiune, rămâne ironia - salvatoare și lucidă: „deșertăciune a deșertăciunilor...”, dar imediat contrazisă de o ambiție aproape ludică: „...ar fi intrat Broșteniul în Historia Magna...”

Între aceste două extreme - deșertăciune și aspirație - se construiește întregul univers al cărții.

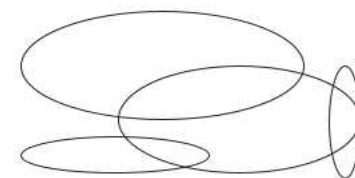
În fond, ceea ce propune Gheorghe Dobre nu este doar o „istorie locală”, ci o meditație asupra felului în care fiecare existență, oricât de marginală, aspiră la o formă de sens, de memorie, de permanență.

Iar dacă începutul volumului vorbea despre o fugă „în America”, finalul rămâne, în mod subtil, ancorat în același loc interior din care pornesc toate poveștile: „Și - cu amaru-n suflet - am fugit în America.”

O fugă care nu duce nicăieri. O întoarcere care nu se produce niciodată pe deplin.

Și, între ele, încercarea - mereu reluată - de a scrie o istorie care, poate, nu a existat niciodată.

Vasile Iordache
Slobozia, 27.04.2026

HELIS - ianuarie, februarie, martie 2026

Titi Damian: p.1 - Ce trist va fi când dintr-un oraș oarecare doar câțiva oameni vor ști ce este o prispă.

Dan Elias: p.1-/Aproape, prea aproape-am stat/și m-am trezit amestecat/ în roșul lui și jos și sus/pe marginea unui apus./

Marius Stan: p.2,3 - Trăim și uităm în fiecare zi patimile lui Isus, dar ne bucurăm când semenii noștri descoperă umorul fin în situații relativ banale.

F.M.Ciocea: p.3 - /Lumina se va sparge în mii de fragmente, /Care vor goni întinericul în inima nea//Suntem fructele efemere ale luminii,/care mor și renasc în același timp./

Șerban Codrin: p.4,5 - Condeiel maestrului se autodefineste fără niciun comentariu.

F.L.Dalian: p.5 - Când scrii mult în tinerețe ajungi scriitor mai târziu, asta-i viața.

Vasile Iordache: p.7 - Este o tehnică foarte, foarte veche.

Valeriu Stoica: p.8,9 - Așteptăm romanul.

Gheorghe Dobre: p.9 - Dacă priviți atent mulțimea pe o stradă aglomerată veți putea observa că la aproximativ 500 de indivizi apare un tip ca acesta, cu urechi de liliac, disimulate fără succes sub o șapcă. Sunt oameni care în ascendența genetică au avut un liliac.

P.10,12,22 - Felicitări celor care promovează scriitorii în devenire.

Mihai Ghinea: p.17,18,19 - Bine construit.

Leonard Voicu: p.19 - Un scriitor bun spune multe în puține cuvinte... o artă.

P.I.Crețu: p.21 - /sunt cuvântul care lovește un copac/ - autodefinire.

Iulia Nicolau Crețu: p.21/De aici trebuie pornită învierea poeziei/de la inima prunului, din grădina asta/

Valeria Săculțanu: p.22-/În viață,tot/se plătește, chiar și/ne-viața/

Mădălina Savu: p.23 -/și dacă ai să mă cauți vreodată,/voi fi acolo unde dragostea nu e pauză//nu îmi amintesc chipul tău/doar forma golului pe care l-ai lăsat/în aer/

Ștefan Neagu: p.25-/Dă-ne semnalul boreal/Și-un strop din mila ta duală!/

Grigore Spermezan: p.29,30-Minunate lecții de filozofie.

Adrian Bucurescu: p.31 - /Ca două candelă, ochii minții/îmi luminează/și icoanele din naosul prunciei/mi le veghează/

Vicu Cojocaru: p.31 - /Se făcea...că în fiecare despărțitură/A inimii mele/Stătea câte un anotimp//Întodeauna port la mine în buzunare/Locul unde țineam în copilărie/Semnăl cerului/

Vali Șerban: p.32 - /Dacă m-ar scoate Dumnezeu/în clipa aceasta/din timp/ar rămâne doar ceasul meu cu îngeri//În fiecare zi,/moartea se înmulțește cu o oră/

Dan Simionescu
Paris, 16.05.2026

GHEORGHE DOBRE
ISTORIE LOCALĂ...
și alte munci

În termeni gastronomici putem defini această nouă ediție adăugită și împlinită a „Minciunii din literă” astfel: Se ia un metru cub de materie asupra căruia autorul intervine cu penelul său necruțător. Deoarece materia modificată până la esențializare se află într-o relativă conexiune cu timpul, acesta devine fluid, pentru ca la sfârșit să percepem totul ca un flux rotitor de lumini ce ne biciuie cu senzații inedite simțurile.

Ca să înțelegi ce spune Gheorghe Dobre trebuie să ai mintea limpede și să fii poet sau filozof, deoarece numai ei pot face conexiuni cu alte informații sugerate și mai ales pot intra în jocul său psihotic. Aceste mici bijuterii literare sunt în egală măsură filozofie și exercițiu liric.

Îi putem reproșa autorului că scrie încet, că volumul acesta apare după foarte mult timp. Are oare importanță câte cărți tipărești? Este cert că în epoca internetului tomurile stufoase nu mai au viitor dintr-un motiv foarte simplu : imaginea video spune într-un minut cât un text scris pe cincizeci de pagini. Prozele lui Dobre îl educă pe cititor, îl obligă să gândească, infuzând în literatura română un curent novator. „muncile”, sublimă aluzie, chiar dacă par altceva luate separat, construiesc cu inteligență ISTORIA LOCALĂ, microromanul.

Dacă v-a impresionat proza și poezia domnului G.D este ok. Dacă nu s-a întâmplat asta înseamnă că nu l-ați înțeles și nu e vina lui.

Paris, 20.05.2026
Dan Simionescu

F. M. CIOCEA

ADEVĂRATA POVESTE
A SCUFIȚEI ROȘII

Scufița Roșie, desigur, drum nu l-ai întâlnit pe lup?
- Ba da.
- Și nu te-a agresat?
- Nu.
- Ce lup de treabă.
- A fost, acum nu mai este.
- Dar unde-i?
- În burtica mea, bunicuțo.
- Vai, vai, nu trebuia să-l mănânci.
- Și să mă sfășie el?
- Amețitul ăla n-ar fi fost în stare să înghită nici măcar un pui de găină. Era prea protocolar, nu semăna deloc cu maică-sa.
- Tot în pădurea noastră trăiește și ea?
- Din păcate nu.
- Dar unde?
- Acolo! Bunicuța îi arată cu degetul o oală pântecoasă care fierbea tihnit pe plită. Țștia doi erau singurii lupi din pădure, iar acum li s-a stins neamul. Adio povești și bancuri cu lupul, adio tutti!
- Cine este? întrebă bătrâna cu vocea ei de sărbătoare.
- Eu.
- Intră, draga mea nepoțică, adormisem un pic. Ce ai în coșul acela?
- Cozonac și ouă moi, Sarmale cu usturoi Și o sticlă pântecoasă Cu vinul nostru de casă.
- Mulțumesc, Scufiță, dar pe

15.01.2026

**ION PRIBEAGU CÂNTAT
DE CRISTIAN VASILE**

Draga mea soție
E o fată bună,
Pune-n fărfurie
O dată pe lună.

Îmi schimbă cămașa
Când se mai îndură
Și se crede pașa
Cu țigara-n gură.

Uneori mă scoate,
Ne plimbăm sub nouri,
Până-i transform toate
Poftele-n cadouri.

Vedem filmul Șatra
Seară după seară,
Probabil a patra
Sau a suta oară.

Și alte, multe alte
Sindrofii mărețe
Strălucind de-nalte
Rochii și tandrețe.

Așa-arată-o viață
Foarte fericită,
Un ac fără ață
În soarta cârpită.

EMIL BRUMARU

Pe frunte cu o cunună împletită de pătrunjel și cozi de ceapă,
Își scarpină cu duioșie bărbia, dosul urechii și nasul,
Numai așa depășește impasul
Și-i pregătit de un gest esențial, să bea o cană cu apă.

Acum trei zile-l întâlnește pe însuși Iulian Brigadierul,
Cultiva cu mare secretomanie, pentru consum propriu, într-o seră,
Sonete de douăzeci de versuri și admira, în mondială premieră,
Frize tunse și frezate de-excelența-sa Artur-frizerul.

Azi este binedispus, s-a plictisit să mai scrie poezii, așteaptă
Să-l viziteze alt maestru laureat, tocmai de aceea, din stele,
Au coborât doi îngei specializați în citit bacșișul și îndulcit cafele,
Cele mai confidentiale din lumea aceasta ticăloasă, dar dreaptă.

Precum comentează cu sobră acribie Bogdan Crețu,
Mai știe-o ciorbă să prepare, cu multe metafore și destul leuștean,
Esteților să o servească, mari experți în Pardaillan
Și-n trubaduri de curte nouă, de se cutremură cotețul.

Un fluture cardinal sau de varză îi bate la fereastră
Cu-anunțul că trenul va avea o firească întârziere;
Dedat unei crize de melancolie, îngHITE o linguriță de miere
Și danseaza tango cu, roșie în obraz de dorință, mușcata din glastră.

Șerban CODRIN

**„CIMITIRUL
POEȚILOR”**

ADRIA BĂNESCU

În mine se revoltă nu știu cine,
Aud cum sfinții rād în catedrală,
Diaconii și preoții fac grevă,
Zâmbind că-o Maica Domnului elevă
Le-aruncă bilețele ca la școală,
În mine se revoltă nu știu cine.

Cu bucurii în suflet mai puține,
Dar dacă școala e corecțională
Și pedagogii naibii bat eleve,
Uite ce mare-ntrecere de greve
Calcă pe-o lume nașpa și nasoală,
Cu bucurii în suflet mai puține.

Vezi cine pleacă, nu vei cine vine,
Trăiești ori mori, totu-i pe potriveală,
La viață goală potriveală vană,
Rămâne sfinților s-o ia la goană,
Iar noi să ne-nchinăm la pardoseală,
Vezi cine pleacă, nu vezi cine vine.

FRANCOIS VILLON

Cine mai crede despre mine
Că sunt bețiv patriarhal
Să-i cânte-o haită de jivine,
Iar dirijor, un cardinal,
Numai flămând să-i meargă bine,
De să-l picteze Marc Chagall
Și-n cârciumă să mi se-nchine
Însuși paharul ideal,
Dar cine îmi răspunde, cine,
Unde se-ascunde sfântul Graal?

Să nu am parte de rușine,
M-am deghizat în mareșal,
Portar al școlii de sabine
Și cititor din Iuvenal,
Dar dușmănit, precum oricine,
Mi-am cumpărat Das Kapital
În toate limbile străine,
Chiar într-un grai neovandal,
Însă-ntrebara mi-apaține,
Unde se-ascunde sfântul Graal?

Pornit prin baruri, magazine,
Biblioteci, ca la semnal,
Am comentat cu manechine,
Cu-un organism suprastatal,
Ba cu-albatroși din Filipine
Și cu-o potcoavă fără cal,
Dar și-o cămașă cu buline
M-a invitat colegial,
Cocnind aceleași destine,
Unde se-ascunde sfântul Graal?

E-o întrebare, și revine,
Ulcică, oală sau pocal
Încoronat cu-un mărăcine,
Unde se-ascunde sfântul Graal?

EDGAR ALLAN POE

Abia-a foșnit un fâșâit, am auzit un scârțâit,
O ușă neagră s-a izbit, de s-a trezit un țipăt greu,
O carte mi-a căzut în cap din câte cărți nu mai încap,
O carte-nchisă cu cotor, scrisă de-un câncen autor,
O tot citesc de multe ori cu totul neîntâmplător,
O carte sumbră de-Edgar Poe.

Mă doare unde-am fost lovit, căderea nu m-a ocolit,
O Casă Usher, huruit, s-a prăbușit pe gâtul meu,
Nici Tamerlan sub coif de fier, nici cărbășu-aurifer
Nu știu ce calcă pe covor, încerc degeaba să implor,
„E un coșmar îngrozitor și îl moșți necruțător
Din cartea sumbră de-Edgar Poe.”

Ceva-ascuțit ca un cuțit, ceva-a sclipit ca un chibrit,
Și-n țeasta mea s-a-ngrămădit misterul beznei, cel mai rău,
Urgia s-a apropiat și-un sfinx pândește încruntat,
Când fulgerele dintre nori se ghemuiesc în athanor
Și mă alungă-ntr-un pridvor, de-unde mă-nhață-un corb în zbor
Din cartea sumbră de-Edgar Poe.

Grigore SPERMEZAN

COMICUL ȘI IMPLICAȚIILE LUI SOCIALE

Într-o ierarhie particulară alcătuită în cadrul sistemului categoriilor estetice, comicul deține – dacă nu postura de Cenușăreasă - cel puțin pe aceea la fel de puțin invidiată de rudă mai săracă.

Există o depreciere tradițională și oarecum publică a comicului, arăta cu bune decenii în urmă un critic român. Conform unei prejudecăți cu rădăcini serioase, publicul știe că stilul comic este inferior celor de tragic și epic. Cu comedii nu se clădesc state, zice o înțeleaptă vorbă. Raționamentul decurge apoi firesc: ceea ce-i comic nu-i serios și ceea ce nu-i serios este frivol și, prin urmare, inferior.

S-a spus adesea că răsul este particular spiritelor rudimentare, non-intelectuale, idee care se degajă și din proverbul românesc „Prostul se cunoaște prin aceea că râde mult”. Dar poate că mai aproape de adevăr este opinia contrară, după care răsul este o dovadă de inteligență și superioritate.

Fiecare popor produce și receptează comicul într-o anumită măsură, existând acel „simț al umorului” specific. Este greu de spus în ce constă umorul unui popor comparativ cu acela al altor popoare, la fel cum e greu de definit specificul național, lucru mai degrabă intuit decât simțit. Românii însă au avut mereu situația trează asupra „comicului vieții”, într-o lume concepută ca o imensă scenă în care oamenii sunt actori, după cunoscuta viziune shakespeariană exprimată în piesa *Cum vă place* („The world is a stage and people are merely players”).

Dintre toate formele de spiritualitate, probabil că anecdota ne caracterizează cel mai bine. „Românul (...) nu admite alt deznodământ decât gluma”, scria Mihail Ralea în 1935. „Oricât de necăjit ar fi, ar muri dacă seara, la aperitivul de la bodegă sau la bridge-ul de la club, n-ar abunda în anecdote sau butade”. În cartea sa *Amintiri de la Junimea din Iași*, George Panu spunea că în ședințele acesteia figura lozinca „Anecdota primează!”, spre deliciul auditoriului, lecturile de alt tip trecând automat în plan secund. Desigur, lucrul acesta e valabil și în zilele noastre. Popor optimist, reușim să găsim întotdeauna partea comică a lucrurilor și să le exprimăm în forme concentrate care presupun acuitate și finețe a spiritului duse la extrem. Deși anecdotele au nu rareori amprenta genialității, multe dintre ele au

intrat sau intră în conul de umbra al uitării, poate consecința directă a caracterului primordial oral al acestora, ele neavând „dreptul de cetate” al formelor literare scrise.

Nu se poate afirma că anecdota ar fi specific românească, dar ea constituie o latură esențială a spiritualității noastre. Orice anecdota (sau banc) presupune surpriza, ineditul în direcția cărora am avut întotdeauna atenția trează, poate pentru a-i da dreptate lui Emil Cioran, care opina undeva că „românul iubește inconsecvența, adică întorsătura în procesul lucrurilor”. Și iată că bancul a devenit mai mult decât un joc gratuit al spiritului, a devenit o armă de luptă de-a lungul timpurilor. Din vremuri străvechi, românul a supraviețuit tuturor vicisitudinilor istoriei făcând și spunând bancuri. Veneau turcii, aceștia deveneau obiectul unui banc. Veneau rușii, se făcea bășcălie de ruși. Veneau comuniștii la putere, iar românul îi lua la mișto asumându-și riscurile de rigoare și adesea suportând din plin consecințele adesea tragice ale poantelor lui politice. Personajul mitologic Bulă rămâne cel mai puternic erou național atemporal, el având rol de protagonist al multor bancuri politice. De fapt, bancurile politice au căpătat un statut special și s-au bucurat de multă apreciere pe vremea lui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei sale de viață.

Niciun popor n-a cunoscut dictatura în măsura în care românii au resimțit-o dureros în aproape jumătate de secol de comunism. Dacă socialismul a intrat triumfal în România adus de Armata Roșie a lui Stalin, acesta a căpătat forme aberante sub dictatura celui cărui mass-media românești îl numea „stejarul din Scornicești”, „erou între eroii neamului” sau „genial strateg și ctitor de țară nouă”: Nicolae Ceaușescu. Este greu de cunoscut psihologia celui aflat la putere, dar presa obedientă de atunci evidențiază că tot ce mișca în țară se datora acestui politician originar din Scorniceștii Olteniei. Dacă ploua, asta se datora lui Nicolae Ceaușescu, dacă era senin era meritul lui Nicolae Ceaușescu, dacă se realiza ceva notabil în România socialist era consecința directă a aplicării în practică a prețioaselor „indicății” ale „celui mai iubit fiu al poporului”. Dacă existau și insuccese în societatea românească, asta se explica prin faptul că poporul nu a

urmat întocmai „tezele de o excepțională valoare teoretică și practică” ale „mult iubitului și stimatului” președinte al României.

Hegel afirma că fiecare popor are conducătorul pe care îl merită. Și iată că istoria ne-a binecuvântat cu un geniu, „personalitate proeminentă a lumii contemporane”, om politic, gânditor și filosof de renume mondial, chintesență a virtuții pentru care extraordinar de plastică limbă română nu mai găsea cuvinte. Firește, întreg poporul era fericit când găsea „rarul” prilej de a sărbători pe acela care constituia „stima și mândria” întregii țări, iar asta se întâmpla „doar” la 26 ianuarie, 1 Mai, 23 August, 25 octombrie, Anul Nou, cu prilejul nenumăratelor congrese, conferințe, plenare ale PCR, iar în ultima sa perioadă chiar și la 8 Martie. Și, desigur, nu se putea ca în această horă a cultului personalității să nu intre și Elena Ceaușescu, devenită „savant de renume mondial”, mare specialistă în chimie și în producerea de produse de polimeri. Se spune că un muncitor amărât din perioada ultimilor ani ai socialismului se întorcea fericit după ce obținuse cu greu câteva produse alimentare după ore bune de stat la coadă la o Alimentară, inclusiv câteva ouă, și deodată plasa de plastic în care le ținea a cedat, iar conținutul acesteia s-a revărsat pe stradă, ouăle făcându-se zob. Necăjit de cele întâmplate, omul a ridicat ochii spre cer și a scrâșnit: „Tu-ți polimerii mă-tii!” Evident, vor gusta la superlativ poanta aceia care știau de preocupările marii chimiste din România și realizările științifice ale acesteia...

Fapt curios, cu cât presa, radioul și televiziunea repetau mai des trăsăturile suprapământene ale genialului conducător, cu atât omul de rând căuta să descopere mai mult micimea sufletească, incultura, lașitatea și prostia celui hărăzit de zei să ne conducă. Ca în basmul lui Andersen despre hainele cele noi ale împăratului, Bulă joacă rolul copilului care strigă în naivitatea lui că împăratul e gol, smulgând aparenta admirație a mulțimii din stradă care se preface că admiră minunăția straielor domnești etalate pe stradă.

(continuare în pagina 6) ➔

(urmărire din pagina 5) ➡

Așa au apărut noile tipuri de bancuri politice, avându-l ca erou principal pe Nicolae Ceaușescu, alias Nae Pingilică, Niki Lauda etc. Dar un banc are menirea de a circula, iar atunci când îl spui nu știi dacă cel care te ascultă nu este lucrător sau doar simplu informator la Cooperativa „Ochiul și timpanul”, cum era numită cu trist umor Securitatea vremii. Riscurile erau mari pentru bancurile politice, numite de altfel „bancuri trei pe șase”, adică trei ani pentru cine spune bancul și șase pentru cine ascultă.

Firește, era nevoie și de un erou care rostea adevăruri incomode sub forma unor „șopârlițe” ce sfârâneau crusta propagandei comuniste, iar acesta a fost găsit în persoana lui Bulă. De ce Bulă? Simplu, pentru că s-a născut la București, nu la Ploiești, după cum singur declară. Bulă este întâlnit în bancuri în diferite ipostaze: bebeluș, copil de grădiniță, elev de școală, om obișnuit și amărât care scapă din gură destule vorbe „pe direct”, fără

a face întotdeauna cuvenitul ocol politic obișnuit de admiratorii ilustrului nostru conducător. Nu e de mirare că el a fost „luat în colimator” de Securitate, care i-a întocmit cunoscuta „fișă de cadre”:

Numele: Bulă
Aspect exterior: bulendre
Profesia: buldozerist
Starea civilă: căsătorit cu Bulina
Copii: Bulică și Bulișor
Avere (proprietate personală): bulevardul
Mâncarea preferată: bulz
Băutura preferată: bulion
Limba străină: bulgara
Ochii: bulbucăți
Ideal politic: bulibașă.

După aproape patru decenii de la dispariția comunismului, e firesc ca figura personajului central al bancurilor politice din comunism reprezentat de Nicolae Ceaușescu, identificat uneori cu Bulă, să se estompeze, locul său fiind luat de noile figuri politice apărute în prim plan. Vremurile s-au schimbat, dar lumea lui Caragiale pare să dăinuie mult timp

de acum înainte. Ce poți comenta când un astfel de personaj politic promite alegătorilor de la tribuna parlamentului că „vom face o schimbare radicală de 180 de grade, ba chiar de 360 de grade”? Facem haz de necaz, dar trăim vremuri tulburi într-o situație internațională complexă care nu îndeamnă la răs, cel mult la un răs amar. Preocupați excesiv de grijile cotidiene, atenți la nevoile care ne presează din toate părțile, la conflictele armate care ne afectează din plin, îngrijorați de viitorul pe termen scurt și lung, fără speranța că soarele va răsări curând și pe ulița noastră, se pare că timpul bancurilor s-a redus considerabil și există mai puțină răbdare în receptarea lor. Poate va veni iar vremea când ne vom bucura iar din plin de aceste forme de spiritualitate care sunt bancurile, așa că nu strică să gândim pozitiv. E bine să ne păstrăm optimismul, dar să ne aducem aminte și de butada lui Grigore Moisiu: „Pesimistul e un optimist mai bine informat!” Cu bunele și relele ei, viața merge înainte...

Dan ELIAS

Elena nu simțea nimic pentru Adam. Faptul că lăsa această impresie făcea parte dintr-o repetiție teatrală a unei viitoare

iubiri. Așa credea ea. Adam era cu ceva ani mai în vârstă decât ea, dar abordarea dramatică era aceeași pe care o folosea și pentru băieții de șaptesprezece ani sau cei de paisprezece. Nu se schimba nimic. Elena învățase că bărbații nu-și povestesc întâlnirile dintr-o teamă de ridicol mai de nesuportat decât nereușitele. Preferau să braveze și să vulgarizeze între ei toate scenele în care li s-ar fi putut descoperi sentimente, adică slăbiciuni. Folosea aceleași texte, îmbunătățite cu experiența câștigată în fiecare zi, gesturi învățate de pe telefon sau din filme și puncta decisiv cu o anatomie care o avantaja. Adam nu vedea toate astea. Nu era un naiv, era doar cinstit cu el și cu ceilalți, având convingerea că i se răspunde la fel.

Elena nu era falsă în sens conștient. Nici măcar nu se gândise vreodată la asta, ea doar își exersa feminitatea ca și cum ar fi fost vorba de un sport. Un bărbat mai atent, și

Parcul

atenția însemna să nu fie prins de vreun sentiment care să modifice realitatea, ar fi sesizat tactul, echilibrul controlat și mai ales un fel de prețiozitate al fiecărui gest și cuvânt.

– Ai ajuns!

– Da! Abia am scăpat de acasă. Mama avea chef să mergem la supermarket.

– Acum seara? Nu este un pic cam târziu pentru cumpărături?

– A! Nu! Ne așezăm pe banca asta? – și Elena își ridică doar un pic fusta, lăsând impresia că nu vrea să o mototolească. Stai și tu. Mama nu face cumpărături. Mama se plimbă, se întâlnește cu cunoscuți, bârfește.. Tata face cumpărăturile de când mă știu. Cred că mă ia cu ea doar ca să mă pregătească pentru viața de nevastă de patruzeci de ani. Dar în general îmi place să o însoțesc. Lumea femeilor este altceva decât lumea reală.

Micul parc pentru copii era ascuns în spatele grădiniței și nu prea era folosit nici de copii, nici de tineri. Nu erau copaci și implicit nici umbră, doar garduri de beton, mai înalte decât cele obișnuite. Cele câteva băncuțe nu aveau spătare, semănând mai mult cu gradenele unui stadion. Elena programase aici întâlnirile pentru că era aproape de școală, adică și de el și de ea. Acum, însă, era vacanță și venise direct de acasă. Umbrele gardurilor coborâseră peste ei și se amestecaseră cu întunericul. „S-a și

făcut noapte!” – au gândit amândoi, prefăcându-se că nu văd cercul de argint sprijinit de vârful copacilor din depărtare.

– Ați găsit comoara? Nu scot nimic de la Ion. Da. Ionuț, studentul care vă ajută, e vecinul meu, dar e mut și încăpățânat. Zice că nu vorbește cu copiii, adică cu mine. Adam! Doamne, mă sperie numele ăsta al tău! Când mă gândesc la tine, eu îți spun Adi.

– Te gândești la mine? De ce?

– Așa vreau eu – și Elena îl privi cu ochii larg deschiși și izbucni într-un răs teatral. Ha, ha, ha! Poate pentru că mi-e milă de tine să stai toată ziua cu mâinile în pământ căutând cioburi de oale, sau poate pentru că-mi placii.

Se ridică în picioare și se învârti pe călcâie lăsând fusta să facă un val misterios, doar pentru a nu da vorbelor sale impresia de seriozitate.

– Îmi dai voie? Îmi dai voie să-ți spun Adi?

– Bunica îmi spunea Adi, dar mamei mele nu-i plac diminutivele. Poți să-mi spui cum vrei tu. În definitiv putem considera că este un fel de botez. Eu o să-ți spun Lena.

– Ai mei mă strigă Nuți, dar mă nervează. Lena, zici? Cred că îmi place, dar mă mai gândesc.

– Și tu îmi placii. Vezi? S-au aprins becurile stradale. Acum poți trage de fir să stingi luna, să nu se consume toată, să mai rămână un pic și pentru alții ca noi.

UN PROMOTOR AL LITERATURII IALOMIȚENE

Cu o putere de muncă și de creație excepțională, încă de la primul său roman, **TITI DAMIAN** și-a dat măsura talentului său literar, având la bază o gândire profundă și o cultură remarcabilă, ca și complexitatea preocupărilor sale literare și eseistice, fiind la fel de valoros în multipla calitate de prozator, eseist, critic și istoric literar, membru al USR, Filiala de Critică, Istorie Literară și Eseistică București, titlu justificat de cele 15 volume de specialitate și de sutele de colaborări la reviste, scrise în „cea mai expresivă, cea mai plastică, cea mai exactă limbă vorbită în lume”, limba română, al cărei promotor a fost timp de aproape cinci decenii în calitate de profesor de limba și literatura română și de peste două decenii în calitate de scriitor.

Originar dintr-un sat de pe dealurile Muscelului, a cărui istorie și ai cărui scriitori au constituit obiectul de cercetare în lucrarea *MUSCELU-CĂRĂMĂNEȘTI – în istorie -& SCRIITORII SĂI – în contemporaneitate* (elaborată în colaborare cu profesorul Ilie MÂNDRICEL), Titi Damian a fost atras de câmpia nesfârșită a Bărăganului ialomițean stabilindu-se în Urziceni în anul 1975, ca profesor la Colegiul Național „Grigore Moisil”, integrându-se și în viața literară și culturală a județului din sudul țării, cenaclul *Dor fără sațiu* fiind un fel de *alma mater* literară pentru cel în sufletul căruia clocotea tumultuos talentul în așteptarea punerii la muncă, acesta fiind locul unde va citi, pentru întâia oară în public, unele dintre creațiile sale și va deveni un om de bază în redacția revistei *Helis* din Slobozia, cenaclul și revista oferindu-i prilejul de a-i cunoaște pe scriitorii ialomițeni și, desigur, operele lor, pe care le va promova cu afecțiunea și respectul ce se cuvin valorii lor.

Rodul cunoașterii literaturii ialomițene îl constituie, mai întâi, volumul *Scriitori din zodia Helis* (2013), o antologie critică realizată cu obiectivitatea și temeinicia care îl caracterizează în care analizează creațiile unor literați publicați, în primul rând, în revista *Helis* din Slobozia sau care activează în cadrul cenaclului *Dor fără sațiu* din Urziceni. Odată cu trecerea timpului, interesul pentru tot ceea ce înseamnă literatura cultivată în județul din Bărăgan s-a potențat, astfel că Titi Damian nu a pierdut prilejul să-i promoveze pe scriitorii tineri aflați la începuturile carierei lor literare, în același timp cu promovarea scriitorilor consacrați, prin realizarea unei antologii critice, a noua de acest tip în portofoliul celui care vrea să demonstreze (și reușește) că „literatura trăiește intens și în afara marilor centre culturale” (Vasile Iordache). Este vorba despre **SCRIITORII IALOMIȚENI** (Editura Editgraph, Buzău, 2025), o antologie pusă sub

semnul unui motto semnificativ, anul apariției acestuia coincidând cu cel al trecerii autorului în rândurile octogenarilor: „Cel mai frumos cadou la 80 de ani este cel pe care ți-l faci singur. Apoi îl împarți cu prietenii ...”.

În acest volum de critică literară se constată aceeași rigurozitate și probitate în selectarea autorilor și a scrierilor lor, aceeași meticulozitate și exactitate în descoperirea și exemplificarea bogăției tematice, a diversității stilistice, a sensibilității lirice a poezilor și a profunzimii ideilor constatate în cărțile de proză, toate acestea caracterizând un critic literar obiectiv, aflat „în drumul său de a cartografia valențele literare ale textului”, conform propriei mărturisiri dintr-o cronică a uneia dintre cele 55 de cărți aparținând unui număr de 43 de scriitori, volumul fiind structurat în patru secțiuni: prima de PROZĂ (17 prozatori, 22 de volume), a doua de ESEU (9 autori și 10 cărți), a treia de LITERATURĂ PENTRU COPII (2 autoare și 5 cărți), a patra de POEZIE (15 poeți, 18 volume), toate cărțile reprezentându-i pe creatorii mai mult sau mai puțin cunoscuți, mulți fiind (și) membri ai USR.

La acestea se adaugă o ANEXĂ cuprinzând PREFAȚA la tetralogia MUSCELENI aparținând criticului Florentin Popescu și o evocare a ceea ce autorul numește ACADEMII SPIRITUALE IALOMIȚENE în care omagiază crearea și activitatea cenaclului DOR FĂRĂ SAȚIU (creat de absolvenții unui liceu urzicenean la 10 august 1977), revista HELIS, Asociația Culturală HELIS și Editura HELIS în Slobozia, începând cu anul 2013, toate sub conducerea scriitorului Gheorghe Dobre, „omul cu viziune, care vorbește puțin, gândește profund și acționează temeinic” și, totodată, „modestul Om care tace, face și promovează valori” de peste o jumătate de veac, „academii” sub egida cărora „patrimoniul culturii și literaturii române” s-a îmbogățit „cu aproape 500 de volume de poezie, proză, dramaturgie, critică, istorie literară, eseistică, studii de specialitate dintre cele mai diverse domenii”.

Marea familie a prozei literare ialomițene debutează cu trei prozatori consacrați la nivel național, primul fiind Ștefan Bănulescu, originar din Făcăienii ialomițeni, al cărui roman, *Cartea de la Metopolis*, este analizat în amănunțime, criticul evidențiind originalitatea scrierii „dată de problematica abordată alegoric – dispariția unei civilizații și ridicarea alteia noi” și remarcând talentul autorului care realizează un adevărat „regal stilistic” prin acea „interesantă simbioză între arhaicitate și modernitate”. Al doilea, urziceneanul Constantin Țoiu, este autorul romanului *Galeria cu viță sălbatică* care aduce o „perspectivă nouă asupra prozei române contemporane” și anume „acea perspectivă

asupra unor intelectuali care se confruntă cu erorile și ororile noului sistem politic, social și moral pe cale să se impună cu brutalitate”, fiind un roman de idei, unul al intelectualității căzute pradă istoriei și „un roman politic, unul social, care devine un document al epocii”, mai ales că are „ca punct de plecare experiența excluderii din partid prin anii '50 a scriitorului”. În fine, al treilea, Paul Georgescu, originar din Țândăreii ialomițeni, este autorul romanului *Mai mult ca perfectul*, unul de tip analitic și satiric totodată, prin excelență înscris în modernitate, având în vedere elementele stilistice specifice acestei orientări, iar creatorul lui este un adevărat „maestru al dialogului”.

Fără a crea ierarhii, fără a folosi vreo „scară valorică” personală, Titi Damian prezintă una, două sau chiar trei creații aparținând scriitorilor grupați în jurul revistei *Helis*, cum ar fi însuși redactorul-șef al acesteia, Gheorghe Dobre, cel din fruntea îndrăgostiților de cuvânt aflați la originea „academiilor spirituale ialomițene”, căruia îi sunt analizate două cărți, dintre care romanul *Și au trăit ani mulți, fericiți* tratează condiția umană, adică „traseul sinuos al individului” asupra căruia autorul reflectează profund, iar volumul *Minciuna din literă* cuprinde eseuri care „vizează fenomenul literar în ansamblul lui”, iar prozele scurte urmăresc, de fapt, condiția umană sub toate aspectele ei sociale, morale sau culturale, în timp ce *Aurel Anghel este un „profesor prin vocație, scriitor prin har”* văzut prin „talentul său incontestabil de mare povestitor”, dar și autor al unei cărți de călătorie (*O clipă în cer*) în care surprinde trăirile sufletești la întâlnirea cu o altă cultură și civilizație, mai ales cea chineză, ori autor al eseului *Întemeierea textului. Nicolae Stan* poate fi citat prin romanul său (*Apă neagră*) drept „unul dintre întemeietorii dinastiei vigoase a prozatorilor ialomițeni” fiind un „narrator sobru, lucid, exact” și „format la școala filozofiei”, iar *Ioan Neșu*, considerat de Ion Rotaru „un Marin Preda de la Slobozia”, poate și pentru că este originar din Salcia teleormăneană, este „un scriitor de prim rang”, care „posedă știința și exercițiul scrierii unei cărți de mari dimensiuni”, în timp ce inginerul *Marius Stan* avea o personalitate multilaterală întrucât „cânta, recita, desena, traducea, scria poezie, călătorea” la fel de pasionat și cu aceeași ușurință cu care folosește limba română renăscând „nuvela de analiză psihologică în literatura română contemporană”, la „concuranță” cu „lupul de mare” Florin M. Ciocea, devenit scriitor complex de poezie și proză scurtă, de excelențe însemnări de călătorie, de eseistică, toate cu „tentă umoristică, satirică, fantastică, anecdotică politică”.

NICOLAE DINA

(continuare în pagina 8) ➡

(urmăre din pagina 7) ➡

Proza feminină se remarcă prin *Florentina Loredana Dalian*, al cărei scris se distinge prin „elegantă, subtilitate, inteligență și echilibru”, prin profesoara *Marcela Dorina Ene*, ale cărei

romane istorice se disting prin „talent narativ, finețea portretului și vioiciunea dialogului”, dar și prin *Lili Balcan* care „scrie din suflet și cu talent [...] pentru eternizarea neamului său, pentru eternizarea orașului Urziceni”, așa cum

o face și *Cătălina Soare* în volumul *Centrul Vechi*. Trebuie să amintim că literatura feminină este reprezentată și de criticul literar *Ioana Sofineti*, autoarea unei monografii despre opera lui Zaharia Stancu, fără a o uita pe octogenara *Lucreția Elefterescu* autoarea unor „informații monografice și amintiri sentimentale” despre satul natal, Cocora, și de cărțile pentru copii scrise cu talent de educatoarea *Elena Bolănu* și de *Valentina Mihaela Ghinea*, conferențiar universitar.

Bogățiilor literare în proză li se adaugă cele în versuri, cei 15 poeți având un rol esențial în evoluția literaturii ialomițene și naționale. *Șerban Codrin* este un maestru al haiku-ului și unic prin volumul *Baladierul*, „o lecție supremă de ingeniozitate și talent”, *Inculeț Bogdan*, regretatul poet, este recunoscut postum „prin talentul său, prin profunzimea și prospețimea versurilor, *Petre Ioan-Crețu* este „un poet autentic care își scrie poezia nu din cărți, ci direct din carnea și sângele propriei vieți”, lor adăugându-li-se „o voce lirică originală în peisajul poeziei românești contemporane”, un poet de prim raft pe nume *George Theodor Popescu*. Nu sunt omiși din atenția criticului *Costel Bunoaica*, pentru care poezia „este un mod superior de existență spirituală”, *Dan Elias*, „un autor tăcut, modest, neliniștit, scormonitor de imagini” cu un „talent inspirat” sau *Nicolae Teoharie*, acea „voce poetică unică, clară, vizibilă, desigur atașată valorilor postmodernismului”.

Desigur că Titi Damian nu-i putea trece cu vederea pe „un poet de talent”, *Ilie Comănița*, unul „discret, inspirat, harnic, temeinic”, pe *Ion Văduva*, „un poet de amplitudine”, pe *Ștefan Neagu*, poetul „derutant” care „știe să facă poezie” și, totodată, „să transmită emoție”, pe „poetul cu har” *Mircea Teculescu*, pe poetul teolog *Romeo Aurelian Ilie* care vede poezia drept o „exprimare a propriului eu” și pe acel „păstor al cuvântului pe care-l selectează și îl șlefuește cu sensibilitate și cu noblețe”, adică *Nicolae Puiu Iliescu*. Poezia feminină este reprezentată de *Lucia Ștefanovici*, „o poetă matură, modernă, stăpână – aș zice maestră – a metaforei subtile” și de *Adria Bănescu*, care cultivă un „lirism reflexiv și interogativ” în care „metafora este la ea acasă”.

Așadar, Titi Damian reușește să surprindă „vigurossul peisaj scriitoricesc ialomițean”, împlinindu-și, și prin acest volum, o datorie de onoare, aceea de a evidenția complexitatea literaților conjudețeni, de a reliefa valoarea scrierilor lor în ansamblul literaturii române contemporane, exprimându-și punctele de vedere cu rafinement și cu mult bun-simț, cu respect, în cronici în care surprinde profunzimea temelor și ideilor prezente în volumele analizate.

NICOLAE DINA
Alexandria - Teleorman

Gheorghe DOBRE

Țigara,
boala
și eu
privind-o-n tăcere

egal și indiferent zbură surâsul tău

apoi au sosit vânătorii

egal cu sine, el zbură într-un cer opac, indiferent ca un surâs ce se respectă, știa foarte bine că se va frânge sub povara unor împușcături, dar nu-și putea modifica-oricum-crezul care l-ar fi așteptat la capătul drumului. privind-o-n tăcere (țigara se consuma, egală și indiferentă) descopeream că am iubit-o înainte de a-mi pătrunde în sânge.

mâna suspendată undeva,
pe la mijlocul gestului,
fereastra,
amurgul ruginiu al singurătății,
tonomatul iluziilor
și eu
privind-o-n tăcere

clipele de tensiune care apăreau între noi rupeau fluxul gândurilor și nu mai puteam să-mi iert ochii, privirea scăpa-n gol din ce în ce mai des, deraiam la mijlocul drumului uitând țintele. sărbătoarea devenise vină de ev mediu.

și totuși

știam deja:
am iubit-o încă înainte
de a-mi pătrunde în sânge
țara păianjenilor
se transformase într-un pustiu de plase

o traversam în tăcere,
egal și indiferent,
blindat cu argumente arzătoare

boala mă circula
absorbindu-mă anarhic

și totuși

în jurul scrumierei
lupta nu sfârșise,
cealaltă luptă,
hegemonia tribală

TROFEE (fragment)

afară, ciclul anotimpurilor se refuza oricărui control, faptele scăpate de sub tutelă săreau la beregată ca sălbăticiunile și somnul devenise cel mai blând coșmar, improvizațiile fuseseră decorate cu Ordinul „Permanenței”, răbufnirile de tifos intelectual sfârșeau în gropile de var, ș.a.m.d.

se ridicau ielele printre copaci
speriate de un claxon cu o logică perfectă

am văzut

și-am plecat cu ele

am să mă las cât mai în adâncul apei reci, până mă voi înneca. să refuz varianta suprafeței seci. altfel, i-aș crede pe cei care-mi spun că, între rădăcini și frunză, trunchiul e un plus bun pentru mobilă.

iubirea mea nu trebuie băgată între
paranteze

(dușmanul meu cel mai de temut e literatura, iluzia transmisă de ea e mai puternică decât realitatea, e distrugătoare, fără rival)

și totuși

chipuri zâmbitoare mă privesc din ziare,
de pe copertile cărților și zâmbetul lor
mă destramă-ntr-o pulbere pe care
respirația ta o mișcă imperceptibil

numele nu e numai o persoană, mai e și ce lasă această persoană în urmă. ca melcul. o furie de care nu mă credeam în stare mă devastează. ar fi fost bine să nu mă fi găsit acasă. sunt pierdut dacă nu-i rezist.

uit, uit, uit, uit...
uit

sunet urlat într-o stație
cu reverberația ca un pumnal.
„din stele nu mai cade nimic”

obiectul discordiei a rămas în urmă. norocul lui.

partea frumoasă e mai mult pentru fraieri. FRAIERILOR!
probabil au sosit vânătorii. tăcerea lor e invincibilă.

REGAL LITERAR - MUZICAL PENTRU IDENTITATEA, UNITATEA ȘI CONTINUITATEA LITERATURII BUZOIENE

Sâmbătă, 18 aprilie 2026, de Ziua Internațională a Monumentelor și Siturilor, sărbătorită anual în scopul promovării și conservării patrimoniului cultural, dar și sensibilizării publicului la păstrarea valorilor culturale, ne-am bucurat de o activitate deosebită, care s-a desfășurat în Vila „Albatros” de la Centrul Cultural și Educațional „Alexandru Marghiloman” Buzău, în prezența unui public de excepție, în majoritate scriitori – membri ai Uniunii Scriitorilor din România, ai Ligii Scriitorilor și ai Uniunii Ziaristilor Profesioniști. Toți participanții au avut ca „factor comun” cultura. Această zi a fost aleasă ținând seama de faptul că joi, 23 aprilie, este Ziua Internațională a cărții și a drepturilor de autor, precum și ziua bibliotecarului, în scopul promovării lecturii, publicării și a drepturilor de autor.

De această dată Sala mare a Vilei „Albatros” era îmbrăcată de sărbătoare, deoarece găzduia o expoziție inedită cu titlul „Brâncuși, între formă și spirit”, organizată de „Academia Hand Made” din București, cu vestimentație, bijuterii, tablouri și în mod special, documente care au legătură cu Brâncuși, curator fiind drd. Mioara Iofciulescu (membră UZPR), cu scopul de a-l celebra pe geniul sculpturii universale cu ocazia aniversării a 150 ani de la naștere.

Fie că au rădăcinile în zona Buzăului, fie că sunt „răsădiți”,

fiind locuitori ai Buzăului, scriitorii buzoieni au ales să fie prezenți la o dublă lansare de carte: volumul de critică literară a domnului prof. Titi Damian, membru al Uniunii Scriitorilor din România, Secția Istorie, Critică Literară și Eseu, cu titlul „SCRIITORI BUZOIENI” (764 pagini) și volumul de cronică literară „CUVINTE CARE SAR ... ÎN OCHI” (290 pagini), autor Elena Căpățină, președinte Filiala Buzău a Ligii Scriitorilor, membră a UZPR.

În volumul „SCRIITORI BUZOIENI” sunt cronicile literare a circa 180 de titluri de carte aparținând unui număr de 120 de scriitori, iar mulți dintre cei care își regăsesc numele în volum au onorat invitația de a participa la această lansare și chiar de a prezenta volumul: Radu VOINESCU (președinte Filiala București a Uniunii Scriitorilor din România, Secția Critică, Istorie Literară și Eseu); Conf. Dr. Dumitru Tiberiu COSTĂCHESCU (prozator); Florentin POPESCU (prozator, eseist, publicist, critic și istoric literar, redactor-șef Revista „Bucureștiul Literar și Artistic” - membru în Uniunea Scriitorilor din România, membru UZPR); Passionaria STOICESCU (poet, prozator, redactor de carte - membru în Uniunea Scriitorilor din România); Tudor CICU (poet, prozator, eseist, critic literar, senior editor Revista „Literadura” - membru în Uniunea Scriitorilor din România); Sava BOGASIU

(preot prof dr. Mihail Milea, prozator - teatru, istorie literară, publicist eseist - membru în Uniunea Scriitorilor din România, membru UZPR); Ștefan IOVAN (prozator, publicist - membru în Liga Scriitorilor, membru UZPR); Ion NICOLESCU (scriitor - sponsor al volumului „Scriitori buzoieni”).

Volumul „CUVINTE CARE SAR ... ÎN OCHI”, în care se regăsesc circa 100 cronici literare vizând creații ale tinerilor și mai puțin tineri din Buzău, dar și din alte zone, debutanți sau chiar scriitori consacrați, a fost prezentat de scriitorul Tudor Cicu și de av. Roxana Mihaela Constantinescu.

Mulți dintre scriitorii ale căror nume se regăsesc în cele două volume au fost prezenți în sală: Stan Brebenel (prozator, eseist, publicist - președinte filiala Buzău „Pamfil Șeicaru” a UZPR); Constantin Marafet (prozator, poet, publicist - membru în Uniunea Scriitorilor din România, membru UZPR); Gina Zaharia (poet prozator - membru în Uniunea Scriitorilor din România); Valeria Manta Tăicuțu, Nicolae Tăicuțu (poet, publicist revista „Spații Culturale” - membri în Uniunea Scriitorilor din România); Laurențiu Belizan, Dumitru Pană (poet - membri în Uniunea Scriitorilor din România); Roxana Mihaela

Boboc (poet, publicist, senior editor revista „Literadura” - membru în Uniunea Scriitorilor din România), Teo Cabel (poet, publicist, redactor-șef Revista „Literadura” - membru în Uniunea Scriitorilor din România); Ramona Muller (poet, prozator, redactor Revista „Literadura”); Mihai Sălcuțan (prozator, poet, epigramist - membru UZPR, vicepreședinte Filiala Buzău a Ligii Scriitorilor, vicepreședinte Uniunea Epigramiștilor din România); Stelian Grigore (poet, publicist - director revista „Caietele de la Țintești”); Gina Agapie (poet, prozator, istoric literar, monografie - membră în Liga Scriitorilor); Ion Cojocaru, Cornel Diaconu, Aurel Cârlig, Frusina Agheană, Ana Rusu, Luminița Cristina Leșevschi, (prozatori, poeți - membri ai Ligii Scriitorilor); Violeta Bobocea (poet, prozator, istoric literar, publicist - membră a Ligii Scriitorilor și UZPR); Viorel Frâncu (istoric literar, publicist - membru UZPR); Mircea Tănase (istoric literar - membru UZPR); Maria Mânzală (eseist, cronicar literar, publicist - membră UZPR); Ioana Câmpeanu, Mara Elena Untea (prozatori), Aneta Dumitru, Bianca Andreea Nica (prozatori - membri în Liga Scriitorilor);

Elena Căpățină

(continuare în pagina 10) ➡

(urmărire din pagina 9) ➡

Ioan Nicolae Mușat (poet, istorie și monografie - Președinte ASCIOR); Paulina Georgescu (poet, prozator); Mihai M. Macovei, Costel Suditu, Mariana Cabel, Angela Petre, Ștefan Dima Zărnești, Florin Zirbo, (poeti); Valere Burlacu, Aurora Ionescu, Speranța Calimi, Dragoș Nonciu (prozatori); Gina Drăgoiu Carpen, Marcel Popa Braică, Nina Bratosin Paraschiv (prozatori), Mirabela Brânzea (poet, prozator, publicist), Grigore Rotaru

Delacamboru (poet stil aforistic), Ghiorghe Robe (poet), dar și prieteni: Sorin Burlacu (membru UZPR), Gheorghe Ciobanu (Uniunea Artiștilor Plastici), Marcela Chiriță (bibliotecar), Adriana Anghelescu (Cercul Militar Buzău), Valentina Bucur (reporter Ziarul „Opinia”), sau scriitori sosiți din Ialomița: Gheorghe Dobre (redactor șef al revistei „Helis”, membru în Uniunea Scriitorilor), Florentina Dalian și Romeo Aurelian Ilie (membri UZPR), Grigore

Spermezan., dar și alți iubitori de cultură.

Ținând seama de faptul că, în aprilie 2026, scriitoarea Passionaria Stoicescu va intra în rândul octogenarilor, organizatorii i-au pregătit o surpriză, în sală răsunând „La mulți ani”, în timp ce i se oferea o diplomă aniversară, flori și un cadou simbolic, surprinzând-o plăcut pe sărbătorită.

Activitatea a inclus și un program artistic susținut de eleve de la Liceul de Arte „Margareta Sterian” Buzău (Agnes Sofia Marin – vioară și Alisia Elena Alexandru – voce), respectiv de la Școala Gimnazială „Căpitan Av. Mircea T. Bădulescu” Buzău (Alexandra Gribincea și Larisa Niculeanu - muzică populară), în încheiere fiindu-ne prezentat un minirecital de către artiștii instrumentiști Traian și Dan Popescu.

De remarcat faptul că întregul eveniment literar-muzical s-a desfășurat în prezența domnului

Constantin Toma, primarul Municipiului Buzău, care a scos în evidență preocupările Primăriei cu privire la activitățile culturale.

Filmarea evenimentului a fost asigurată de Ioan Nicolae Mușat (președinte ASCIOR) și Sebastian Butu (director ASCIOR).

Prin acest eveniment cultural, suntem convinși că scriitorii buzoieni vor realiza conștiința valorii lor, aceea că sunt o forță identitară, care contează în literatura română, iar consecința ar trebui să fie UNITATEA. Cercetând volumele, scriitorii buzoieni vor avea surpriza să se redescopere pe ei înșiși și pe confrății lor, vor învăța să se prețuiască reciproc, fiecare cu personalitatea, sufletul și opera zidite pentru eternitate, cu dorința de a continua demersul literar specific fiecăruia.

Elena Căpățînă,
președinte Filiala Buzău
a Ligii Scriitorilor,
membru în Uniunea Ziariștilor
Profesioniști din România

Forentina Loredana

DALIAN

Caietul de Armată

Din seria *Amărăciuni din Epoca de Aur*

În „Epoca de Aur”, studentele făceau armata. Erai scutită doar dacă aveai vreun defect major sau aveai o greutate sub 42 de kilograme. „Pilele” nu prea se purtau și, chiar de erau, pesemne se încadrau la „defecte majore”. D-astea, defecte, n-am avut, greutatea niciodată sub 47 Kg, iar atunci se chema că sunt în mizerie (a se citi „sesiune”). Aveam un unchi. O rugasem pe mama să-i zică. Răspunsul a fost: „De ce s-o scutesc? E handicapată? Să facă armata!” Zis și... făcut.

De curând am dat peste caietul de armată. Văleu! Privind la caietul gros, cu scris mărunt, pe care luam notițele în timpul celor 4 ore săptămânale (timp de trei ani din cei cinci), pot spune, fără să exagerez, că am mai făcut o facultate. La Armă Chimică, se-nțelege. Dar, așa cum reiese din Opis, am trecut prin toate specialitățile. Am făcut și ceva instrucție practică (prea puțină, dacă ar fi fost nevoie, la o adică), în parcul din Polizu, în poligonul din Ghencea și pe la o unitate militară unde am fost să vedem modul de funcționare a autospeciialelor pentru decontaminare chimică. Am tras cu grenade, cu PM-uri de-ți mutau umărul, am pus masca, am îmbrăcat completul chimic nr. 2 (extraterestri, nu alta!), târșuri, suișuri, coborășuri, pas de defilare,

depus jurământul... Mi se părea o joacă. Dar de scris, am scris! Mă dor *dește*le retroactiv.

Despre Arma Biologică (bacteriologică) am învățat că e interzisă ca urmare a Acordului de la Geneva. Dar am studiat-o și pe ea. Să fie! Ba încă și despre cea psihologică, he, he! Scrie acolo, în caiet, că modalitățile de folosire sunt transmisiile radio și TV. Păi cum! Multe, multe am învățat. Nici nu mai știam că am fost așa *deșteaptă*.

La sfârșitul caietului am dat de un desen cu o domniță, îmi exersasem talentul grafic. Pe asta l-am pierdut demult, de când îmi dădeau peste mâna stângă, cu care scriam și desenam. Nu m-au lăsat. Și n-am mai desenat. Dar de scris, am scris (cu dreapta!), că altfel cum aș fi umplut atâtea (inutile) caiete. După domnița desenată, cu fundă-n păr, am găsit urmele unor foi rupte imperfect și mi-am amintit că acelea fuseseră martorele conversațiilor mele scrise cu Mirela (dragă M), atunci când ne săturam de atâta război și încercam să ne vindecăm cu poezie. Ce păcat că nu le-am păstrat! Ar fi fost, probabil, cele mai interesante foi din caiet. Dar le rupeam și le aruncam, întrucât Șeful de Stat Major, un ofițer venit de la comanda unui batalion disciplinar, nu știa de glumă. Venea uneori în control și ne căuta, pe lângă

uniformă, la unghii, batiste și... caiete. Cu asta n-aveam probleme, că niciodată nu mi-am purtat unghiile foarte lungi, întotdeauna mi se părea că mă încurcă, mai ales la lucrul din laborator.

Laboratorul! Cel mai rău a fost în anul când aveam șase ore de laborator după cele patru de armată, mai ales iarna. Și mai mereu era iarnă. În laboratoarele din Polizu era frig și vara. Ne mai încălzeam pe lângă becurile de gaz. Fâs! La orele de armată nu mergeai în civil (o singură dată am fost, după vacanță, că n-apucasem să-mi târâi hainele după mine la București, și m-a amenințat madam Călinoiu, ajunsă între timp maior, cu negul ei negru de pe nas, că o să facă o comunistă din mine. Doamne, cât mi-am mai mușcat limba să nu rîd!). Ne îmbrăcam cu postavurile alea groase, iar în laborator era musai să pui halatul, dar nu te încăpea peste veston, abia intra peste cămașă. Și dă-i frig și dărdăială! A trecut, parcă nici n-a fost. Doar caietul cu scris măruntel stă martor că am fost cândva soldat. Examenul de grad n-am mai apucat să-l dau, că a venit revoluția și s-a scos armata din programa studentelor. Am rămas caporal, oricum nu mi-ar fi folosit la nimic sublocotenența. Servesc Patria!

VASILE RADU

GRETA-EGRETA

O poveste de dragoste

A fost iubita mea timp de doisprezece ani. Mai exact doisprezece ani, trei luni și optsprezece zile. M-a iubit cu o răbdare de fier. E o poveste lungă, deși doisprezece ani, în viața unui om, pare o clipită. Cel puțin așa mi se pare acum. Iubirea noastră a început în clasa a noua. În hărmălaia din curtea liceului pedagogic, unde admisesem, numai mamele ce-i însoțeau pe veniți cu odraslele lor s-ar fi descurcat ca să găsească locul de adunare al clase a noua B. Astfel că, atunci când directoarea a dat semnalul că festivitatea de inaugurare s-a încheiat, iar popa ce ne binecuvântase a mai făcut o dată semnul crucii în văzduh, chipurile pe deasupra capetelor noastre, o parte din mame, urmate de plozii lor, au urmat o femeie înaltă, cu bust de matroană romană, și în acele momente nu știu dacă am auzit cuvintele, sau pur și simplu ele mi-au zbârnăit în cap: Doamna dirigintă, pe care, în gând, am numit-o Agripina maior. Intrați în clădirea școlii, un bloc comunist cu patru etaje, la capătul holului de la parter, mame și elevi, ne-am bulucit în fața ultimei uși, sub privirile Agripinei maior. Aceasta, masivă, încrunțată, ținea o sprânceană mai ridicată și ochii îngustați, așteptând să se facă liniște. Într-o clipă, nici muștele nu mai bâzâiau. Și diriginta a zis: „Doamnele mele, până aici! Dincolo de această ușă, începe, și va dura până vor absolvi, responsabilitatea mea. Îmi voi da silința să vă asigur că elevii clasei a noua B sunt pe mâini bune. Dar! Și o pauză ca înaintea replicii finale: Când va fi nevoie, voi apela la dumneavoastră, sunt convinsă că vom colabora excelent!” Faptul că chipul ei încadrat de păr castaniu, vopsit desigur, s-a înălțat și bărbia dublă s-a avântat spre înainte, a fost semnalul ca mamele, și nu erau puține, unele mormăind un salut, altele încurajându-și copiii, să plece. Și au plecat. Abia atunci am văzut că în clasa a noua B, din care după cinci ani urma să ieșim învățători, eram doar patru băieți din douăzeci și opt de suflete. Și am văzut asta bine, fiindcă eram mai înalt cu un cap decât ceilalți, ceea ce făcuse ca în școala de unde veneam să mi se spună Măgarul, poreclă ce, speram, să nu mă urmărească și aici. Repede, în gând, mi-am făcut socoteala că unul din cei cinci băieți urma să stea în bancă cu o fată, și nu voiam să fiu eu acela. Așa că, fără ezitare, și înainte să se facă jocurile, cu o voce mai spășită decât aș fi vrut, l-am întrebat pe cel de lângă mine, un prichindel, Vrei să –, dar ciumetele mi-a citi gândul înainte să-l rostesc până la capăt, căci m-a blocat cu un „Ntț! Eu stau cu Giani...” Și cum ceilalți doi se

alăturaseră deja ca pentru un baraj, m-am lăsat păgubaș: Ce-o vrea Domnul, mi-am zis, cum auzisem la bunica, numai că nici eu, cum nici ea, nu ne puneam prea multe speranțe în cel de Sus, care, într-o zi ca asta, avea destule pe cap. Și am intrat în sala de clasă. Și acolo, totul s-a ordonat de la sine. Aproape toate fetele își aleseseră colegile de bancă, asemenea băieții. Într-o singură bancă, a treia de pe rândul de la fereastră, s-a așezat o singură fată. Și cum eu încă tergiversam, deși toate băncile erau ocupate, și nu mai aveam scăpare, Agripina diriginta, mi-a spus țintindu-mă cu privirea: Augustin, te rog să iei loc!, și mi-a arătat banca liberă cu mâna ca pentru a fi sigură că nu greșesc direcția. Iei-colo zâmbete subțiri, pasagere, șușoteli curmate de vocea dirigintei: Greta – și n-a mai continuat, ca și cum și-ar fi pierdut gândul. Așa că m-am așezat lângă Greta. Primul lucru pe care l-am observat a fost că ea s-a tras și mai la marginea scaunului rabatabil, lipindu-și mâna stângă de corp în același timp, ca și când ar fi vrut să se ferească de mine. Asta m-a enervat, și pe moment, am avut impulsul să urc nivelul, adică să-mi împing cotul, dar și piciorul drept dincolo de linia mediană a spațiului dintre noi, adică s-o incomodez reducându-i și mai mult spațiul personal, dar m-au oprit numai ochii de uliu al dirigintei ce se roteau fără să le scape nimic. Ei, însă, ochii de uliu, nu mă împiedicau „s-o fotografiez” pe fată. Cu priviri repezi, ascuțite, obraznice, am fixat-o de mai multe ori. De fiecare dată când privirea mea se oprea asupra ei, se crispa vizibil, iar pe gât o venă părea să-i pulseze mai repede. Dar, oarecum fără voia mea, am fost nevoit să admit că ființa de lângă mine degaja o stăpânire de sine imperturbabilă, o anume noblețe a celui ce știe că are în sine însuși o zonă intangibilă, protectoare, activă mai ales atunci când o agresivitate, de orice fel, își face simțită prezența în preajmă. Era o fată micuță, cu un chip de copil vulnerabil, căruia sprâncenele blonde și ochii albaștri îi dădeau o înfățișare nesuferită, de bibelou. Zadarnic am căutat pe pieptul ei, sub bluza de culoare albastru-pal, mugurii sânilor – în gând, le-am spus țâțe – nu se ghiceau. E întârziată din creștere, am gândit, și mi-am amintit că la asemenea copilițe, noi, băieții ne uitam cu o condescendență fie disprețuitoare, fie indiferentă, și făceam glume deșucheate, de multe ori obscene. Eu, privind-o, încercam să pun din amândouă în atitudinea față de ea. Apoi, cu nerușinare, recunosc, mi-am coborât ochii pe talia ei, și mai jos, și nimic din ceea ce vedeam nu îmi stârnea vreun interes. Privind prin clasă, vedeam fete mult

mai înzestrate din acest punct de vedere, și insistența cu care mă uitam la ele, voia să fie un mesaj acid, jignitor, pentru colega mea de bancă. Ea însă nu părea să observe postura mea sfidător-ofensivă, sau avea atâta stăpânire de sine, că nici nu clipea. Dar ceea ce mi-a atras atenția la un moment dat, dezarmându-mă, a fost șuvița de păr din creștetul capului, legată pe doi-teri centimetri cu o panglicuță îngustă, albastră, care îi tresălta la fiecare mișcare a capului. Din clipa când am văzut acea șuviță de păr, i-am spus Greta-Egreta, și așa îi spun și azi.

Am ajuns elev al liceului pedagogic forțat de împrejurări istorice, aș spune. Absolveam gimnaziul în 1993, când iureșul revoluționar începea să se potolească și prin ceața evenimentelor de atunci se distingeau deja evoluții îngrijorătoare pentru locuitorii din C. Una dintre acestea, mai întâi ca zvon, în scurt timp ca o certitudine implacabilă, era că viitorul combinatului siderurgic, încă în extindere la vremea aceea, va fi nu doar incert, ci critic. Cum părinții mei, amândoi, lucrau la cocserie, cea mai nouă secție din acel complex, zvonurile care circulau nu le cădea bine deloc, ceea ce e un fel de a spune, în realitate îi panica și îi înfuria, cu atât mai mult cu cât niciunul dintre ei nu aveau o nișă profesională de rezervă, căci amândoi, înainte de a se angaja la combinat, aduși cu un lot de muncitori de la Galați, făcuseră munci din categoria celor numite imprecise; tatăl meu fusese paznic, iar mama bucătăreasă la cantina combinatului. Aici, în C., la combinatul siderurgic aflat încă în construcție, primiseră un apartament într-un bloc cu zece etaje, se calificaseră la locul de muncă, încasând salarii atât de mari, încât luni la rând se temuseră să nu fi rezultat dintr-un calcul greșit și să le fie luați o parte din bani înapoi. Amândoi provenea din familii de țărani, mama din județul Brăila, tata din județul de peste Dunăre, Tulcea, și tind să cred că numai originea lor i-a făcut să economisească cea mai mare parte din ceea ce câștigau. Aveau obiceiul ca în pat, după culcare, să continue un dialog început încă în timpul mesei de seară, și de fiecare dată ajungeau pe parcursul acestuia la momentul când fie el, ea, repetau laitmotivul vieții lor: Asta nu poate să dureze... Era un subiect ascuns al conversației lor, niciodată nu am izbutit să descopăr la ce se gândeau, oricât mi-am bătut capul, dar presupuneam că avea o legătură cu viața lor, și după 90, am fost sigur că nu m-am înșelat.

(continuare în pagina 12) ➡

(urmăre din pagina 11) ➡

Când s-a închis secția cocserie, iar personalul de acolo a continuat să meargă în combinat ca să ardă gazul de pomană, nouăzeci și șapte de „brațe de muncă”, nici angajați, nici șomeri, căci deși primeau încă salarii, nu mai prestau nici o muncă, ceea ce a durat câteva luni, după care au fost concediați, tatăl meu a conchis, de astă dată la masa de prânz, în timp ce vântura supă din farfurie cu lingura: Vezi, Eugenia, am spus noi – asta nu poate să dureze...

Când am absolvit școala gimnazială, lucrurile se așezaseră deja. Cocseria intrase „în conservare”, muncitorii de acolo fuseseră „lăsați pe drumuri”, evenimentele se succedau atât de repede, încât mulți români, debusolați, își pierdeau capul. Nu și părinții mei. Firi practice, nu și-au lăsat viața să curgă pe apa sâmbetei, au trecut imediat la treabă... Cum eu eram prima lor urgență, am început să simt cum grija lor se apropie din ce în ce mai mult de mine, ca un vrej pe un arac, și în cele din urmă, la câteva zile după un An Nou, la o masă de prânz, în timp ce savuram prăjitura pregătită de mama – avea talent de „prăjitureasă”, cum îi spunea tata – mi-au pus o întrebare într-un stil inedit: jumătate ea, jumătate el. Întrebarea suna așa: Peste cinci luni și ceva termini școala – până aici el – și ce vrei să faci, ce vrei să urmezi? – a încheiat mama. Nici în vis nu mă gândeam la asta. Toată ființa mea, minte și trup, se răsfăța într-un intangibil paradis, despre care speram, fără să definesc în vreun fel această speranță, că va fi veșnic. Or, dintr-o dată, și brutal, am înțeles că ceva se sfârșea, fără ca eu să depun vreun act de voință pro sau contra, și în mod legic, cum spunea proful de mate, începea altceva. Ce? Fiindcă nu mă gândisem niciodată la un viitor, nu doar probabil, ci și obligatoriu, și cum nu voiam să întârzii cu răspunsul – orgoliu, inspirație, prostie, nu știu ce va fi fost – am spus cu un elan care lor trebuia să li se fi parut suspect: Dau admitere la liceul pedagogic... Cei doi au privit la mine ca și când aș fi ieșit dintr-o oglindă. Pe de o parte, nu le venea să creadă, considerau că vreau să fac o glumă. Ochii lor, ficși pe mine, cumva pe dedesubtul a ceea ce vedeau și auzeau, ar fi vrut să intuiască urmarea, însă eu, cu o și mai determinată voce, am consolidat primul răspuns: La secția de învățători..., și abia atunci ei, ca și când căzătura din hârzob nu le provocase daune, s-au destins, deși nu cu totul, fiindcă mama m-a întrebat: „Sigur ești pregătit pentru...?”, iar el a dus mai departe o deducție demult clocită pentru orice eventualitate, însă într-o formă acoperită bine, spunând: „Dacă e nevoie de meditații, noi suntem –”; am negat cu vehemență, nu aveam nevoie de așa ceva. În secunda următoare, tata și-a pus al doilea pahar de vin – trei pahare la fiecare masă, era lege –, iar mama, care nu bea alcool niciodată, a adus încă două pahare, unul pentru ea,

celălalt pentru mine, zicând: „Viorel, câte puțin la amândoi, e un moment – festiv, fericit, grozav, nu știu ce-a vrut să spună, pentru că n-a spus nimic, însă, pe chip, a rămas cu expresia omului care, într-o străfulgerare, are o viziune divină, despre care nu poate povesti apoi. După ce am ciocnit tustrei paharele și am înghițit câte o gură de vin, tata a făcut din nou dovada spiritului său practic: „Cinci ani, un an în plus față de un liceu obișnuit, dar după aia ieși cu salariu – cine-și poate dori mai mult?”

În vara din urmă, stând în ierburile înalte, la umbră, urmăream în apa limpede a unui canal secăt atacurile ucigașe ale știucilor asupra puietului de roșioară și plătică, pregătindu-mă să încep la rândul meu vânătoarea. Nu cu mult timp în urmă, pe același canal, în aval de C., experimentasem un mod simplu, primitiv, de a pescui. Cum apa nu-mi trecea cu mult peste genunchi, pe mari porțiuni fiind chiar mai puțin adâncă, începusem prin a tulbura apa atât de tare, încât orbisem știucile și le „intoxicasem” cu nămol, astfel că le adunam cu un minciog, când, dezorientate, înotau în derivă la suprafață, unde apa era mai curată. Cu puțin timp în urmă însă, de undeva din tufișurile de răchită de pe mal, se auzea orăcăitul disperat, tânguitor mi se părea, al unei broaște; pe moment, nu m-a interesat cine știe ce, de multe ori se întâmpla la fel, și în cele din urmă înceta la fel de subit cum începuse. Acum însă, nu, așa că, curios, am mers în direcția sunetului să văd ce se întâmplă. Și am văzut: un șarpe de apă înhățase o broască, și prea mare fiind, nici putea s-o înghiță, nici n-o abandona. Când umbra mea s-a apropiat de el, cu un zvâcnet, s-a făcut nevăzut în lăstăriș. Puțin după aceea, broasca nu s-a mai auzit, probabil murise, dar nici așa șarpele n-ar fi putut s-o înghiță. – în timp ce stăteam în sufrageria cu mobile standard, vechi, într-o tăcere încordată, amintindu-mi episodul din vara trecută. mi-am spus: Acum, șarpele sunt eu... Voiam să înghiț o broască prea mare. Debusolat eram când m-au întrebat ce-aș vrea să urmez, și printr-un salt înainte, ca pe un front, am ajuns în no man's land, prea aproape de liniile inamice, fără să fiu înarmat. Căci cum puteam eu, cu medii de cinci-șase-șapte să aspir la un asemenea nivel. Fiindcă, sincer vorbind, nu pusesem niciodată mâna pe carte, cum se spune, ci am mizat mereu pe inspirația de moment, imprevizibilă, ce nu m-a trădat niciodată, și pe un fundalul memoriei mele, unde acumulam, cumva fără voia mea, momente, date, informații din ceea ce se vântura în clasă, uimindu-mi din când în când profesorii cu soluții, răspunsuri, idei, pe care nici cei mai buni elevi din clasă nu le puteau da contra cronometru. „Dacă n-ai fi o pușlama și ai învăța, nu am îndoiala că ai printre cei mai buni din clasă...”, îmi repeta cam de două ori pe trimestru un profesor bătrân, pensionar, ce ne preda algebra. La auzul acestor cuvinte, îmi

puneam un zâmbet spășit-sfidător, îmi înclinam capul ca semn de respect și mă ridicam pe jumătate în picioare. Acum însă, în timp ce memoram într-o alternanță greu de prins în imagini momente din atmosfera din clasele de gimnaziu, mai ales din cele terminale, a șaptea și a opta, și perspectiva unui examen la liceul pedagogic, despre care și un profan și-ar fi spus că nu e ușor și pentru un elev pregătit, încercam să găsesc o cale de scăpare. Marcați de importanța momentului, părinții mei au schimbat priviri înțeleghătoare, complice, când le-am spus că vreau să mă retrag în camera mea, crezând, desigur, că sunt apăsător de responsabilitatea pioasă a hotărârii pe care o luasem. Ei presupuneau, pesemne, că opțiunea mea era rezultatul unei îndelungate meditații, că evaluasem toate oportunitățile și o alesesem pe cea mai bună, că mă bazam pe o „fundatie” solidă... În ceea ce mă privește, întins pe pat, cu privirea în tavan și cu gustul vinului pe limbă, mă gândeam în continuare la șarpele acela din lăstărișul de răchită ce capturase o broască prea mare pentru gâttelejul său. Nu știam cum o scosese la capăt reptila, probabil abandonase prada, problema era acum cum o voi scoate la capăt eu. Sigur, puteam să mă întorc în sufragerie și să întrerup dialogul cu voci scăzute al părinților mei și să-i anunț că fusese o glumă, un moft, că voiam să-i bine-dispun, și să-mi cer cumva iertare că nu dezumflasem imediat acea aroganță prostească. M-am gândit serios la asta. Dar ceva mă oprea. Era în mine un amestec de orgoliu, speranță, încredere, și pe deasupra da, o trufie a luptătorului solitar, cum îmi plăcea să cred că sunt. Voi trece examenul ăla, mi-am spus, le voi da cu tifla la toți! Și din acel moment, am bătut în cuie această hotărâre. Desigur, trebuia să parcurg niște pași. Înainte de toate, aveam nevoie de o programă de admitere, așa că într-una din zile m-am abătut pe la liceul pedagogic. Instituțiile, de la vârstă mică, îmi dădeau un sentiment stresant – asta din cauză că undeva, în subconștientul meu probabil se activa spaima iscată de drumurile la dispensarul dintre blocuri pentru vaccinare, sau în câteva rânduri, copil de grădiniță fiind, pentru injecții – habar n-am pentru ce mă injectau, dar de atunci, de câte ori ajungeam în preajma unei instituții, trăiam vagon neliniște că de acolo nu te așteaptă nimic bun. În clădirea liceului pedagogic era o liniște totală, puteai s-o auzi până în profunzimea ei, dacă ai fi închis ochii, ai fi crezut că te afli în mijlocul unui pustiu. Și totuși, pustiu celalalt era locuit: de după o ușă a scos capul o femeie îmbrăcată într-uu halat albastru și m-a întrebat scurt: Ce cauți? – Secretariatul, i-am răspuns, și ea, cu un gest mut, mi-a arătat spre interiorul parterului. Am luat-o într-acolo. Dilema dacă să intru în cabinetul directorului sau la secretariat am rezolvat-o rapid – am ales să mă prezint la

director. Mi s-a părut că am bătut prea încet, am mai ciocănit o dată, am intrat. După un interogatoriu scurt – de la ce școală vin, mică strămbătură la ea când i-am spus, cum mă cheamă, ce medii am, ce profesii au părinții, de ce vreau să urmez liceul pedagogic ș.a. – în răspunsurile căruia am alternat rapid adevăruri și minciuni minore, neglijabile, greu de detectat, privindu-mă în ochii mei verzi, directoarea mi-a spus: La examenul de admitere, ai două feluri de probe: de aptitudini – eliminatorii, ține minte, adică: muzică,

educație plastică, educație fizică, dicție – și probe de admitere: română și matematică scris, și ca o concluzie la ceea ce spusese, fără a mă scăpa din ochi, s-a aplecat pe jumătate în spatele biroului său și a umblat într-un sertar de unde a scos câteva coli scrise la mașină și mi le-a întins. „Ai aici tot ce-ți trebuie”, mi-a zis și am înțeles că audiența s-a încheiat. I-am mulțumit și m-am retras de-a-ndaratelelea, făcând un soi de plecaciune, mai adâncă decât s-ar fi convenit, căci știam să mă fac plăcut simulând o supușenie respectuoasă..., ceea ce,

în câteva rânduri, mi-a atras admonestări de tipul: „Hai, nu fi javră!” În timp ce mergeam spre casă, cred că ar fi trebuit să am acel sentiment al celui ce simte că a băgat-o pe mână, adică a intrat într-o fundătură cu voia lui. Eu, însă, nu mă mai simțeam cu broasca în gât – o înghițisem. Și în aerul rece, tare, al zilei de iarnă, din nou am avut starea aceea de triumf al soldatului solitar care a obținut o victorie nesperată în fața unui inamic numeros. Numai că de data aceasta, mi-am dat seama, și soldatul și inamicul eram eu.

VASILE RADU

anemone

Anemonele sufletului meu au răsărit în grădini primăvăratice.
Albe și albastre ca niște clipe de soi din viețile noastre,
Translucide și aproape nepământene
Ca niște amintiri în care ai fi vrut să rămâi,
Fragile și sărutate de vânt ca niște emoții pe care le aștepti,
ca în picturile celui mai tandru colorist.
Au înflorit anemonele,
Petală cu petală am sărbătorit
misterul staminelor
și am căutat mirabila cupolă poetică
în colțul ferestrei însorite.
E vremea anemonei.
Pictorii le poartă deja,
pe străzi, ca trofee.

Loredana STAN

ca un adolescent...

Azi sunt ca un adolescent
care urăște pur, necondiționat,
pentru că are toată viața la picioare.
Nu-mi pasă nici de romantismul florilor de tei,
nici de amenințările deficitului de iubire.
Ura crește în mine, își face loc în spații adânci,
Printre fantele în care poetul ne spunea să ne punem filtre.
Nu vreau să-ți înțeleg, coleg pasager al sufletului meu pierdut,
nici starea de ignore sau de glow,
nici atitudinea de samurai rătăcit în cărțile lui Sântimbreanu.
Așa că urăsc sincer, la vedere, semeț și ridicol
Și mă întorc în visele de 16 ani în care
N-o cunoscusem pe Julieta
Și nu dădeam doi bani pe mutra adulților care-mi voiau binele.
Azi iubesc luxul tinerilor de a urî.

DE ZIUA POEZIEI...

Urci și cobori muntele Poeziei
în fiecare zi când speli plânsul celui suferind
și privești ochii lui ca pe cei din icoane
și implori să ți se dea puțină liniște,
să se facă pace în tine,
să poți citi povești cu unicorni și feți bravi,
să te aduni de pe ulițe viforoase
și să intri într-o țară lirică,
unde susură în clepsidre grăuntele vieții.
O, câtă poezie în cer și pe pământ!

19 stații pentru o rugăciune cât o viață

Viața nu e mereu fericită, îi scoate în cale omului tot felul de încercări și trebuie să învețe să trăiască, având toate poverile atârinate deodată pe umerii săi. Își duce viața într-un coșmar și speră că se va trezi odată și cerul va fi senin. În drumurile sale printr-un oraș care, de multe ori, soarbe energii și sporește suferințe, intersecțiile cu anonimi trecători pot transforma imagini cotidiene în icoane contemporane, cu personaje care se așază la fereastră, într-un autobuz, și se roagă cuminte, cu devotamentul celui mai obișnuit act uman. O femeie cu năframă își sărută cartea de rugăciuni, zâmbește, face semnul crucii și deschide fericită prima filă, citind cu atenție rândurile magice. Parcă i s-a așezat o aureolă deasupra capului, în jurul său norii s-

au risipit. Un bărbat vânjos ocupă locul liber de lângă femeie, se uită cu evlavie la ea, se închină când autobuzul ajunge în dreptul unei biserici. Parcă e un pelerinaj religios, ceilalți călători fac și ei semnul crucii, comunicând fiecare, în felul său, cu dumnezeirea. Lângă femeie locul e iar liber. Urcă un tânăr cu șapcă modernă și cu un telefon zgomotos. Întâi, se adaptează la mediu, privește în toate părțile, își distribuie spațiul echitabil, și începe să asculte muzică, lăsând în mijlocul de transport o dără sonoră contemporană. Rugăciunea femeii și hiturile băiatului se împletesc într-o ciudată alăturare, nederanjantă pentru nimeni. Credincioasa își continuă ritualul, fața înseninată rămâne aplecată deasupra cărții de rugăciuni. Băiatul călătorește cu acompaniament muzical, pe

fundal, se anunță stațiile. Cele 19 stații s-au scurs rând pe rând. Parcă a trecut o viață. Toți erau tineri și fericiți la plecare, în cartierul cu nume confortabil, iar pe Dealul Mitropoliei, aceeași oameni s-au gârbovit, conștienți de bărnele pe care le poartă fiecare pe spate. Pe drum au văzut și statuia Ecaterinei Teodoroiu, au fost și renii, luminițele de sărbătoare din dreptul firmei de dulciuri. Femeia a rămas indiferentă la spectacolul uman, în ea clocotea focul credinței și părea că se roagă pentru întreaga umanitate. Lumea cobora din autobuz sau urca cu bagaje, în centrul marelui oraș ajunsese ploaia, o păclă se așternea peste lume. Femeia cu năframă rămăsese să facă ordine în univers. Ea și rugile ei cât o viață de om, derulată din goana cailor putere ecologici.

EPICUREISMUL CA ETICĂ

Între marile școli de filosofie din Atena ale Antichității grecești, de o largă notorietate s-au bucurat, pe bună dreptate la vremea

lor și ulterior de-a lungul veacurilor, Academia lui Platon, Lyceumul lui Aristotel și Grădina lui Epicur. Dacă primele două sunt încadrabile perioadei clasice a filosofiei antice grecești, veritabilă epocă de aur a cugetării, în schimb Epicur (Epikouros) și școala sa aparțin perioadei elenistice.

Bertrand Russell sublinia că două școli de filosofie noi din perioada elenistică, stoicismul fondat de Zenon și filosofia Grădinii a lui Epicur au apărut practic concomitent. Dacă stoicismul a cunoscut o lungă dezvoltare, care se întinde până la împăratul Marcus Aurelius (120 – 180 d. Hr.), în schimb doctrinele epicureicilor au fost date odată pentru totdeauna de fondator¹. Faptul că stoicismul și epicureismul, ca școli filosofice, au putut să devină atât de populare, este pentru că năzuiau nu atât la dobândirea unei cunoașteri – preocupare îndeobște aristocratică și restrânsă la o minoritate – cât să acorde tuturor ajutor în sfera vieții practice, să micșoreze temerile din pricina cărora oamenii se simțeau în nesiguranță.

Autoritatea principală pentru cunoașterea vieții lui Epicur este Diogenes Laertios (secolul III d. Hr.), de la care aflăm despre acuzațiile scandaloase aduse fondatorului Grădinii și filosofiei sale de către stoici. Ca să înțelegem câtă importanță îi acordă Diogenes Laertios lui Epicur, e destul să amintim că el îi consacră acestuia întregul capitol al X-lea din cartea sa „Despre viețile și doctrinele filosofilor”. O altă sursă importantă de informații despre învățăturile lui Epicur o constituie poemul *De rerum natura* (Despre natura lucrurilor), al poetului filosof roman Lucrețius, scris la puțin peste 200 de ani după moartea lui Epicur, poem care sintetizează învățăturile-cheie din școala epicureană.

Născut în insula Samos, filosoful Epicur (341–270 î. Hr.) trăiește perioada de decadență a lumii grecești, după dominația exercitată de Filip al Macedoniei și de către fiul său Alexandru cel Mare. Epicur își urmează părinții în exil la Colofon (azi în Turcia), unde se afirmă ca profesor de filosofie. El a fost timp

de trei ani (327-324 î.Hr.) student în orașul Teos din Ionia, unde profesorul său Nausiphanes era un discipol al filosofului naturalist Democrit. Din această sursă a provenit teoria atomistă a lui Epicur care a fost utilizată ca bază pentru sistemul său filosofic, dar căruia el i-a adus câteva corecturi care îi acordau omului o anumită libertate. Haosul exterior al cetății îl determină pe Epicur să propovăduiască o reîntoarcere asupra vieții interioare. În anul 311 și-a fondat școala, mai întâi în Mytilene (pe insula Lesbos din Grecia), apoi în Lampsacos (localizată azi în Turcia, lângă Izmir), iar din 307 în Atena. În 306 î.Hr., el cumpără cu 80 de mine o grădină (*kepos*), un teren situat la nord-est de Atena, unde Epicur își deschide propria școală de filosofie și unde va rămâne până la moarte. De notat că Grădina lui Epicur nu era grădină publică, ci una în care se cultivau legume, o sursă de trai pentru el și discipoli, dar totodată și o școală în aer liber. Aici el adună o comunitate de prieteni care trăiesc în jurul maestrului, îndepărtați de viața politică. Școala de filosofie a lui Epicur rivaliza cu Academia lui Platon și Lyceumul lui Aristotel (pe care nu-i aprecia), el fiind susținător al unei etici a plăcerii, a prieteniei și a metafizicii bazate pe materialism. Așa cum arată eruditul universitar Italian Giovanni Reale, aversiunea lui Epicur față de Platon și Aristotel a fost totală, necunoscând jumătăți de măsură. Mutarea Școlii lui Epicur la Atena, în contextul funcționării acolo a Școlilor lui Platon și Aristotel, constituia un adevărat act de sfidare, de provocare și, de fapt, începutul unei revoluții spirituale. Spre deosebire de școlile rivale reprezentate de Academia Lui Platon și Liceul lui Aristotel, care era publice, Grădina era o școală particulară ce și-a deschis cu bunăvoință porțile tuturor: celor nobili și celor sărmani, celor liberi și celor neliberi (sclavi și sclave), bărbaților și femeilor, ba chiar și prostituatelor în căutare de pocăință, ceea ce constituia o excepție neobișnuită pentru Atena antică². Doctrina sa recomanda evitarea activității politice și a vieții publice.

Haosul exterior al cetății îl determină pe Epicur să propovăduiască o reîntoarcere asupra vieții interioare. Doctrina lui Epicur este caracterizată de un optimism a cărei esență era absența suferinței, adică plăcerea. Cum în limba greacă termenul de „plăcere” este *hedone*, doctrina epicureică se numește *hedonism*. Dar nimic din epicureanism n-a stârnit atâtea patimi cât ideea unei etici a

plăcerii. De fapt, încă de la naștere, viețuitoarele au acest instinct de a căuta plăcerea și a evita durerea, considera Epicur. Scopul filosofiei, credea el, este să-ți faci viața mai bună, să te ajute să găsești fericirea, iar ceea ce caută oamenii în tot ceea ce fac este o viață fericită. Astfel, teoriile etice antice se numesc teorii *eudemoniste*, concept care provine din termenul grecesc „eudaimonia” și înseamnă „fericire”.

Într-o vreme în care sistemul social al vremii cunoștea disoluția, iar structurile sale economice, politice, spirituale se distrugau, observa cu acuitate Gheorghe Vlăduțescu, Epicur voia să redea omului ceea ce criza în care intrase sclavagismul grec suprimase: echilibrul și pacea, siguranța și optimismul, pe scurt șansele unei vieți după înțelepciune și fericire. Locul încrederii îl luase disperarea, pe acela al inițiativei renunțarea, iar cosmopolitismul se substituise civismului clasic. Cetatea greacă își trăia sfârșitul, un sfârșit cu atât mai dureros cu cât nu se întrezărea nicio speranță, viitorul părând mai sumbru și mai amenințător, fiind mai nesigur decât nesigurul prezent³. Cetatea nu-și mai păstra unitatea pe care, în Atena, i-o impusese în secolul lui Pericle demosul, sintetiza P.P. Negulescu. Veacuri de-a rânduri, patriotismul local fusese cea mai importantă pârghie a vieții cetății politice și sociale. A lupta pentru mărirea cetății sale fusese, până atunci, pentru cetățeanul grec, datoria supremă; a se distinge pe această cale fusese, pentru el, idealul cel mai înalt. Dar vremurile în schimbare au schimbat și atitudinea grecilor în fața evenimentelor vremii. Un egoism meschin, un oportunism nu rareori josnic au început să ia loc altruismului înalt, dezinteresării nobile, de până atunci. Fiecare caută doar să-și facă sie însuși viața mai ușoară și mai plăcută. Noțiune de fericire era pe cale să-și piardă cu desăvârșire înțelesul social, mărgininându-se să ia un caracter individual⁴.

¹ Bertrand Russell, *Istoria filozofiei occidentale*, vol I, Humanits, București, 2005, p. 262.

² Giovanni Reale, *Istoria filosofiei antice, Cinismul, epicureismul și stoicismul*, vol. V, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2016, pp. 174–175.

³ Gheorghe Vlăduțescu, *Filosofia în Grecia Veche*, Editura Albatros, București, 1984, p. 380.

⁴ P. Negulescu, *Problema cunoașterii*, Editura Academiei, București, 1969, pp. 109–110.

Iată de ce demersul filosofului Grădinii, Epicur, merită a fi subliniat ca atare, el fiind unul dintre puținii care mai credeau că omul este în stare de fericire chiar și în acele vremuri torturante și că fericirea lui nu poate și nu trebuie să se întemeieze pe nefericirea semenului.

Imaginea lui Epicur consemnată de Diogenes Laertios din variate surse îl prezintă ca un om înțelept, extrem de iubit în cetatea Atenei de discipoli, familie, slujitori, datorită bunătății și modestiei sale. Nu înseamnă că au lipsit detractorii, atât cei contemporani lui, cât și cei de peste secole, unii dintre antici de mare notorietate, precum Cicero și Plutarh.

În introducerea *Scrisorii către Menoiceus*, una dintre puținele documente păstrate, Epicur arată modul în care el percepe legătura dintre filosofie și o viață trăită în fericire: „Nici în tinerețe nu trebuie cineva să ezite de a se ocupa de filosofie și nici când ajunge la bătrânețe să se sature de a filosofa, căci nici o vârstă nu-i prea timpurie sau prea târzie pentru sănătatea sufletului”⁵. Din punctul de vedere al anticilor, nu poți fi fericit doar azi, dar nu și mâine, căci fericirea se aplică vieții tale ca întreg.

Apelând la surse de informații credibile, universitarul german Wilhelm Weischedel arată că Epicur era unul dintre cei mai ponegriți filosofi ai Antichității. I se atribuie o patimă exagerată pentru mâncare și băutură, fiind acuzat că datorită supraîncălcării stomacului trebuia să vomite de mai multe ori pe zi. Puterea spiritului și-o epuizează de obicei în banchete nocturne. I se impută ca deosebit de agravant faptul că trăiește cu una dintre hetairele vremii, ba chiar că și-ar fi antrenat și fratele pe această cale. Un răuvoitor îi atribuie chiar o duzină de scrisori obscene. Înșirând aceste fărâdelegi, e de presupus că și-a neglijat studiul serios. Pe scurt, nu se spun decât lucruri rele despre Epicur. Severul stoic roman de mai târziu, Epictet îl numește pur și simplu un „desfrânat”. Alții de mai târziu îi spun lui și discipolilor săi „porci epicureici”⁶.

Actualmente, termenul „epicurian” îl desemnează pe acela care consumă feluri rafinate de mâncare, pe acela care își procură plăceri legate de simțuri și de lux. O asemenea caracteristică nu corespunde învățaturii lui Epicur, care avea gusturi mult mai simple decât se sugerează, exact contrariul a ceea ce se înțelege astăzi prin epicurian. Iar aceste acuze au fost aduse unui om care a fost bolnav toată viața, el suferind peste măsură de piatră la vezică și din cauza unei boli de stomac, fiind greu de crezut că era ins dispus la excese de tot felul, cum susțineau detractorii săi.

În ciuda concepțiilor actuale ale termenului de „epicurian”, viața în această școală era simplă. Prin activitatea de la Atena, Epicur pune bazele noului curent filosofic -

epicureismul - cu un puternic ecou până la sfârșitul lumii antice. Ca și în cazul lui Socrate, pe care îl aprecia, moartea lui Epicur a fost aceea a unui înțelept senin și perfect stăpân pe el.

Împotriva acestei imagini negative a maestrului lor se vor ridica discipolii și adepții de mai târziu. Cumpătarea lui Epicur este ridicată în slăvi: s-a băut în cercul discipolilor cel mult un pahar de vin când și când, dar în rest toată lumea s-a mulțumit cu apă. În vremurile grele s-a mâncat hrană simplă de fasole. Viața comunității păstorite de Epicur era de o mare simplitate, parte din considerente de principiu, parte (fără îndoială) din lipsă de bani, evidențiază Bertrand Russell. Mâncarea și băutura constau în principal din pâine și apă, pe care Epicur le găsea întrutotul satisfăcătoare. „Trimite-mi o ulcică cu brânză – scrie el unui prieten -, ca să trăiesc luxos când îmi vine gust” (*Scrisoare către Menoiceus*). Financiar, comunitatea era susținută, cel puțin în parte, prin contribuții voluntare. În ciuda acestor evidențe, inamicii lui Epicur au susținut că epicurienii din Grădină își petreceau majoritatea timpului mâncând, bând și făcând sex unul cu altul într-o orgie infinită, de aici a ajuns să se nască sensul modern al cuvântului „epicurian”. Dacă discipolii lui Epicur făceau realmente asta, atunci contraziceau învățătura maestrului lor. Dar este mult mai credibil că acesta este un zvon răutăcios, arată și filosoful britanic Nigel Warburton⁷.

Este cel puțin ciudat cum adversarii maestrului Grădinii au eludat sau pur și simplu sau n-au dorit să țină cont de acest pasaj mai mult decât revelator din *Scrisoarea către Menoiceus*: „Atunci când spunem că plăcerea este scopul vieții, nu înțelegem plăcerile vicioșilor sau plăcerile ce constau din desfătări senzuale, cum socotesc unii, sau din neștiință, nepricepere sau înțelegere greșită, prin plăcere înțelegem absența suferinței din corp și a tulburării din suflet. Nu succesiunea neîntreruptă de chefuri și orgii, nu dragostea senzuală cu băieți și femei, nu desfătarea cu un pește sau cu alte delicatose ale unei mese îmbelșugate fac o viață plăcută, ci judecata sobră, căutarea motivelor fiecărei alegeri și respingeri, ca și alungarea acelor păreri prin care cele mai mari tulburări pun stăpânire asupra sufletului. Dintre toate acestea, primul și cel mai mare bun este înțelepciunea. De aceea, înțelepciunea este un lucru mai de preț chiar decât filosofia; din ea izvorăsc toate celelate virtuți, căci ea ne învață că nu putem duce o viață plăcută dacă nu-i și o viață înțeleaptă, cumsecade și dreaptă; nici să ducem o viață înțeleaptă cumsecade și dreaptă, care să nu fie și o viață plăcută, deoarece virtuțile merg mână în mână cu o viață plăcută, iar viața plăcută nu poate fi despărțită de

virtuți”⁸. Citind aceste rânduri, ne putem întreba: unde să stea hedonismul vulgar pe care atâția i l-au reproșat lui Epicur?

Doctrina epicuriană constă din trei părți: canonică (logica), fizică și etică (morală). *Canonica* cuprinde ansamblul normelor și regulilor necesare în căutarea adevărului. *Fizica* sau teoria despre natură ne arată cum sunt aplicate normele și regulile canonice (logice). Dar cea mai importantă parte este *etica* sau *morală*, care determină scopurile de urmărit în viață și ne recomandă mijloacele prin care le putem atinge.

Potrivit epicurienilor, scopul filosofiei – al moralei luminate de canonică și fizică – este să-i ajute pe oameni să afle fericirea. Dar ceea ce înțelegeau ei prin fericire era înainte de toate seninătatea sufletului, *ataraxia*, adică o stare lăuntrică de împăcare, de calm, deci exact contrariul nepăsării sau indiferenței. Ea avea – arată Jeanne Hersch – o radicală independență de interioară față de orice amenințare care ar putea să apară, ca și față de toate sursele de plăcere. Punctul central îl constituie refuzul de a deveni robul a indiferent ce. A deveni dependent față de o plăcere (mâncare, băutură, sex etc.) înseamnă a deveni vulnerabil față de exterior, adică a-ți expune pacea interioară și deci fericirea unei potențiale privațiuni; căci orice lucru exterior și căruia suntem ispititi să ne aservim ne poate fi luat⁹. Pentru a dobândi această pace, această „fericire”, trebuie să ne face o idee corectă despre natura în sânul căreia trăim și despre legile ce o guvernează.

Epicur se întreabă: care este principalul obstacol care ne împiedică să trăim în pace, să fim fericiți? Răspunsul este: teama, mai exact teama de zei, apoi teama de moarte. Pentru a le birui, epicureicii elaborează, cu ajutorul canonicii, o fizică. Iar aici apare o concepție materialistă plecând de la atomismul lui Democrit, cu corectura de rigoare. Conform ideilor lor, universul și natura se sprijină pe un dublu principiu: nimic nu provine din nimic și nimic nu se pierde în nimic. Ca atare, există o anumită constanță a universului, care ar trebui să elimine teama de sfârșitul lumii. Universul e un fel de totalitate infinită, eternă, el nu poate să piară.

5. Diogenes Laertios, *Despre viețile și doctrinele filosofilor*, Polirom, Iași, 1997, p. 339 (X, 122).

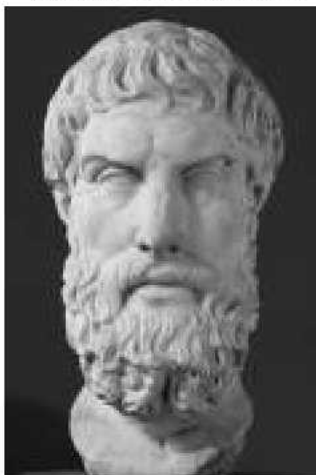
6. Wilhelm Weischedel, *Pe scara de din dos a filozofiei, 34 de mari filozofi în viața de zi cu zi și în gândire*, Editura Humanitas, București, 1999, p. 50.

7. Nigel Warburton, *Mică istorie a filosofiei*, Editura Litera, București, 2020, pp. 38 - 39.

8. Diogenes Laertios, op. cit., X 131 - 132, p. 341.

9. Jeanne Hersch, *Mirarea filozofică, Istoria filozofiei europene*, Editura Humanitas, București, 1994, p. 62).

(urmare din pagina 15)

Reluând teorii a democritiană, epicureicii susțin că universul e alcătuit din corpuri aflate în mișcare într-un spațiu gol, lucru sesizabil cu simțurile noastre. Corpurile sunt compuse din atomi invizibili, elemente simple, de natură

inalterabilă diferiți unii de alții prin figură și mărime și aflați veșnic în mișcare. Atomii s-ar afla într-o dublă mișcare, prima producându-se de sus în jos, fiind ca o ploaie verticală de atomi. Dacă atomii ar cădea vertical în spațiul gol (vid), nu s-ar petrece nimic, pentru că nu ar veni niciodată în atingere unul cu altul. De aceea, epicurienii au admis că fiecare atom dispune, în cădere, de o anumită indeterminare, care-i permite să se abată puțin de la verticală, abatere denumită *clinamen*. Așa se explică libertatea umană, prin devierea atomilor individuali, care se ciocnesc și se agață unii de alții, formând diverse combinații dintre care unele sunt stabile altele instabile, ceea ce face posibilă nașterea ființelor reale ce populează lumea în care trăim. Putem spune că sistemul atomist al universului este în întregime mecanicist.

Dacă pornim de la o astfel de fizică, e clar că nu avem niciun motiv să ne temem de zei, tot ce se produce în lume fiind guvernat de o necesitate mecanică. În lume nu poate exista intenție de vreun fel, nici de a ocroti, nici de a pedepsi, o astfel de fizică nelăsând loc pentru mânia sau capriciile zeilor, care nu devin astfel de temut. Epicur arată că unii au dezvoltat un fel de mit despre zei, concepându-i ca sălășluind undeva foarte sus, desprinși de toate și senini. Acești zei nu se amestecă în treburile omenestii, urmărind câteodată cu o privire amuzată spectacolul de jos al pasiunilor și conflictelor omenestii. Din partea lor n-avem de ce să ne temem și n-avem nimic de sperat. Ar fi exagerat să-l considerăm pe Epicur ateu, el admite zeii, ba chiar că ar avea o formă antropomorfică (cea mai frumoasă forma a naturii nu poate fi decât cea umană, afirmă el), cu condiția ca să rămână pasivi, în afara lumii; zeii nu pot influența cu nimic fericirea oamenilor, pe care nu o pot realiza, dar nici nu o zădărnicesc, fericirea depinzând doar de acțiunea fiecărui om.. Fără a nega complet existența zeilor, Epicur îi face inofensivi. Fără a insista, ne putem da seama că o astfel de concepție constituie anticamera ateismului

prin anularea intervenției divine în lumea noastră, de aceea înțelegem atacurile furibunde al bisericii împotriva unei astfel de doctrine. De exemplu, în Evul Mediu "sfinții părinți" (teologii creștini) au văzut în Epicur un dușman personal, cultivarea plăcerilor trupești (hedonismul epicurean) a fost văzut ca un îndemn anticreștin, în sensul acordării priorității trupului păcătos muritor față de sufletul nemuritor.

Nici de moarte nu trebuie să ne temem, spun epicureicii. Dacă totul este compus din atomi, care se combină și se împrăștie, atunci moartea nu este decât împrăștierea radicală a atomilor din care suntem alcătuiți. Chiar și sufletul - care nu e nemuritor, cum cred Socrate și Platon, ci muritor, afirmă epicureicii - este alcătuit din atomii cei mai mobili și mai subtili, care se vor împrăștia la moartea noastră. Viața înseamnă simțire, moartea echivalează cu dispariția ei. Epicur afirma: câtă vreme existăm noi, moartea nu există, iar când aceasta vine, nu mai existăm noi, deci într-un anumit sens moartea nu ne atinge niciodată și nu are rost să ne temem de moarte. Filosoful austriac din secolul XX, Ludwig Wittgenstein, reia cumva această idee atunci când scria în al său *Tractatus Logico-Philosophicus*: „Moartea nu este un eveniment în timpul vieții”.

Epicur a ridicat prietenia la rangul uneia dintre cele mai înalte plăceri ale vieții, promovând satisfacerea dorințelor „naturale” legate de mâncare și adăpost, în detrimentul dorințelor „vanitoase”, vizând puterea sau bogăția. Discipolii săi au respins politica pe motiv că ar conduce, în ultimă instanță, la durere.

Filosofia lui Epicur s-a constituit ca un ghid practic de viață, fapt care ar putea explica succesul său de durată. Ființa umană trebuie să se servească de lucrurile existente în lume, căutând în același timp să dobândească față de ea independența senină în care-și află deopotrivă demnitatea și fericirea. Omul e firesc să caute plăcerile, dar trebuie să-și păstreze și seninătatea sufletului și, ca atare, aceste plăceri nu trebuie niciodată să-l subjuge. Cum arăta Epicur în *Scrisoare către Manoiceus*, dacă este adevărat că „plăcerea este primul dintre bunurile înnașcute”, nu înseamnă că „trebuie să alegem orice fel de plăcere ar fi”, ci adesea să renunțăm „la multe plăceri, când din ele decurge o neplăcere mai mare pentru noi”. Înainte de toate, el trebuie să rămână stăpânul lor, în așa fel încât nici o dorință să nu poată să-i tulbure sufletul.

Trebuie să învățăm să ne stăpânim dorințele și plăcerile, să rămânem stăpâni pe opțiunile noastre și să alegem plăcerile cele mai simple, căci, cu cât acestea sunt mai complicate, cu atât sunt însoțite de mai multe rele și griji. Ajungem astfel la un concept drag

anticilor: *măsura*, care costă în a afla echilibrul dintre exces și lipsă, a găsi linia justă care să nu ducă la căderea într-o extremitate sau alta („nimic prea mult”). A te mulțumi cu puțin, a-ți fi suficient din ce în ce mai mult înseamnă a te apropia de independența senină. A trăi fără suferință și teamă echivalează, în cele din urmă, pentru epicurieni, cu plăcerea supremă. Să ne amintim că, la intrarea în „Grădina”, stătea scris: „Străine, ai făcut bine să zăbovești aici; plăcerea este binele nostru cel mai înalt”, Epicur învățându-ne că plăcerea vine odată cu înțelepciunea și dreptatea.

Înțeleptul este fericit și sigur de fericirea sa pentru că nu se teme de nicio pierdere. Lui nu-I este teamă nici de sfârșitul lumii, nici de moarte, nici de zei. Poți fii fericit dacă îți disciplinezi dorințele, în sensul că te mulțumești cu bucate simple, renunți la bogății și onoruri, la funcții publice și trăiești retras.

Chiar dacă există unele opoziții profunde între stoicism și Școala epicuriană, putem observa că între cele două doctrine există un acord: pentru obținerea ataraxiei, ambele recomandă o asceză subtilă, inteligentă și echilibrată care asigură seninătatea. Semnul unei juste alegeri, proprie numai înțeleptului, este cumpătarea și moderația. Putem spune că maxima fundamentală a moralei stoice *Abstine et sustine* („Abține-te și stăpânește-te”) convine și doctrine epicureice.

Giovanni Reale considera că învățătura propovăduită între zidurile Grădinii poate fi rezumată în câteva afirmații generale: 1) realitatea e ușor de pătruns și de cunoscut cu mintea omului; 2) în dimensiunile realității există loc pentru fericirea omului; 3) fericirea e lipsa durerii și a tulburării, e pacea sufletului; 4) pentru a dobândi această fericire și pace, omul are nevoie doar de sine însuși; 5) așadar nu-i sunt de niciun folos cetatea, instituțiile ei și rangul, bogățiile și toate celelalte lucruri, nici măcar zeii: omul este pe deplin autarhic (p. 187).

Având un caracter individualist (dar fără a cădea în egoism) și contemplativ, epicurianismul a inspirat morala utilitaristă anglo-saxonă a lui Jeremy Bentham și John Stuart Mill. E adevărat că fericirea epicuriană făcea din oameni niște atomi, un fel de existențe în sine, nu însă, prin aceasta, antisociale, conchide Gheorghe Vlăduțescu¹¹. Oricum, Epicur dădea speranță și de speranță omul acelor vremuri avea multă nevoie. Și, mai cu seamă, de o nădejde într-o posibilă împlinire în lumea omului, și de către omul însuși. Îndemnul lui Voltaire de peste veacuri „trebuie să ne lucrăm grădina” se află la el ca principiu de viață. De aceea, Epicur poate fi încadrat în rândul umaniștilor de seamă ai lumii.

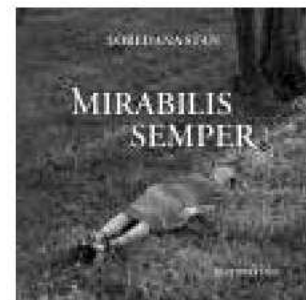
¹⁰ Giovanni Reale, op. cit, p. 187.

¹¹ Gh. Vlăduțescu, op cit, p. 394.

Titi DAMIAN

Loredana STAN, MIRABILIS SEMPER

- Cronică la firul ierbii -

Așez aceste rânduri pe hârtie într-o zi de sfârșit de octombrie, când lumina cade pieziș peste rânile deschise ale acestei țări, și mă întreb, firește, ce ne-a mai rămas. Trăim vremuri în care cuvântul a fost prostituat, vândut la taraba „vuvuzelilor” mediatice, transformat în monedă de schimb pentru o popularitate efemeră. Și totuși, iată că mai există oameni care scriu nu pentru a striga, ci pentru a tăcea cu înțeles. Am primit volumul *MIRABILIS SEMPER*, (Editura Metamorfoși, Slobozia 2023, 122 p.) semnat de **Loredana STAN**, cu o dedicație care m-a făcut să tresar: cerneală albastră, scris „la mână” – o raritate în epoca fonturilor impersonale – pentru un „profesor” care, poate, nu a reușit să salveze lumea, dar a încercat măcar să nu o lase să putrezească de tot. Căci, în fond, ce este o carte dacă nu o mână întinsă peste prăpastia uitării?

Titlul însuși, *Mirabilis Semper*, sună ca un oximoron în România lui 2025, o țară transformată într-un imens „sens giratoriu” istoric (vezi cartea mea *SENS GIRATORIU*, T.D.), unde ne învârtim la nesfârșit fără să ajungem nicăieri. „*Mereu miraculos*”? Ce poate fi miraculos într-un prezent dominat de „mancurtizare”, de uitarea originilor, de impostura academică și politică? Răspunsul Loredanei STAN nu este unul comod. Miracolul nu este exterior, nu este sclipiciul de pe ecranele televizoarelor unde defilează „mediocritățile mediocrităților”. Miracolul este rezistența. Este capacitatea de a rămâne din „humă” atunci când totul în jur devine plastic.

Volumul se deschide cu un text programatic, *Nici Cogito, Nici Dubito*, care lovește cu precizia unui bisturiu în iluziile noastre carteziane. Îndrăznim să afirmăm că nu avem de-a face aici cu o simplă poezie, ci cu o declarație de independență ontologică. Autoarea refuză logica rece a lui „a gândi” sau „a se îndoi” pentru a alege o a treia cale: retragerea. „*Mai bine să trăiesc într-o carte nescrisă / la adăpost de sărăcie și de bogăție*!”. Observați finețea cu care se construiește acest refuz! Nu este fuga lașă a celui învins, ci pasul în spate al celui care a înțeles că lumea de afară, lumea „vuvuzelilor” și a „comisarilor” care ne dictează fericirea, este o capcană. A te ascunde într-o „*carte nescrisă*” înseamnă a te întoarce la potențialitatea sacră, la acel

moment de dinaintea Facerii, când totul era încă pur.

Dar Loredana STAN nu rămâne doar un pustnic al textului. Ea devine un **pamfletar al disperării discrete** atunci când privește spre societatea contemporană. Poemele sale sunt populate de figuri grotesce ale modernității: „*poetii pe metru pătrat*”, birocrați așezați pe „*scaune înalte*”, indivizi reduși la statutul de emoticoane. Există o furie reținută, o revoltă demnă împotriva „economiei de piață” a sentimentelor. Într-unul dintre cele mai devastatoare texte, autoarea notează: „*Se spune cât ești de inutil și că nu e loc de puțină afecțiune între voi. / Ți se zâmbește tandru ca în fața spânzuratului la eșafod*.” Un diagnostic clinic al ipocriziei sociale: zâmbetul nu mai este o promisiune a apropierii, ci ultimul ritual dinaintea execuției morale.

Această imagine a „*spânzuratului la eșafod*” căruia i se zâmbește este, fără îndoială, chintesența relațiilor interumane din România actuală. Trăim într-o „*conspirație a tăcerii*”, unde politețea a devenit masca indiferenței criminale. Loredana STAN vede asta. Vede cum ne zâmbim unii altora în timp ce ne trădăm esența, vede cum „șapcaliii” (vezi cartea mea *MUSCELENI*, T.D.) noi sau vechi ne vând iluzii, vede cum ne transformăm în „mancurți” care au uitat mirosul de pământ reavăn, înlocuindu-l cu sterilul ecranului tactil. Este o poezie civică, dar nu una de tribună, ci una de spovedanie.

Și totuși, ce pune autoarea în loc? Ce opune acestui vid existențial? Răspunsul este unul pe care l-am învățat și eu, cu prețul multor nopți nedormite pe altarul vieții: **Memoria și Modelul**. Există în acest volum o axă verticală, un *axis mundi* reprezentat de figurile tutelare. Poemul *De Magistris* sau dedicațiile implicite către marii dispăruți (fie ei Nichita, Bacovia sau profesorii anonimi din viața reală) sunt ancorele de care eul liric se agață cu disperare. Magistrul este „*impvizibil*”, este o forță a naturii, un „*geniu sau dobitoc*” în ochii profanilor, dar pentru discipol el rămâne singura certitudine.

Aici, în această relație sacră dintre cel care învață și cel care predă, Loredana STAN atinge coarda cea mai sensibilă a sufletului meu de dascăl bătrân. Ea înțelege că educația nu este „*reforma*” sterilă a vreunui ministru

efemer, ci este transferul de viață, de sânge și de spirit. Magistrul nu te învață materie, te învață să stai drept în fața uraganului. „*Soldatul de teracotă*” – o altă metaforă superbă a autoarei – este fragil, se poate sparge la prima atingere brutală, dar stă în picioare. Aceasta este lecția pe care o desprindem: demnitatea fragilității.

Nu pot să nu observ și dimensiunea profund organică a versurilor. Loredana STAN nu scrie cu concepte abstracte, ci cu materie. Este multă „*humă*” în această carte, mult noroi, multă ploaie bacoviană care spală, dar și murdărește. Referințele la „*opinci*”, la „*părinții cu mâini noroioase*”, la „*castane*” și „*gutui*” nu sunt simple ornamente. Ele sunt relicve. Sunt încercarea disperată de a păstra legătura cu o lume care dispare, lumea Vătraului meu sau a oricărui sat românesc înghițit de „*progres*”. Autoarea știe, instinctiv, că un om care nu-și mai simte rădăcinile în noroi este un om mort, o frunză purtată de vântul istoriei.

Stilistic, avem de-a face cu o simplitate înșelătoare. Loredana STAN nu caută rima perfectă cu obstinație, deși o stăpânește. Ea caută ritmul interior, acel „*dangăt*” al inimii care știe că timpul se scurge ireversibil. „*Clepsidra*” este un leitmotiv obsesiv. Timpul „*mușcă*”, timpul „*ninge*”, timpul transformă totul într-un muzeu al absențelor. Dar, și aici intervine forța autoarei, acest fatalism nu duce la nihilism. Dimpotrivă, duce la o prețuire acută a „*secunde astrale*” (vezi cartea mea *SECUNDA ASTRALĂ*, T.D.), a momentului prezent, chiar dacă acesta este dureros.

Să ne oprim puțin asupra felului în care sunt invocați copiii în acest univers poetic. Ei poartă „*nume interbelice*”, sunt o punte către o Românie care a avut cândva coloană vertebrală. Dar ei sunt și martorii nevinovați ai dramei părinților. Copilul care „*citește lacrimile*” mamei este o imagine care te urmărește mult după ce ai închis cartea. Este „*prețul plătit*” de fiecare generație: transmitem copiilor noștri nu doar dragostea, ci și nevrozele, fricile și, mai presus de toate, datoria de a nu uita. Este o „*conomie a mierii*” și a fierei deopotrivă.

Mă uit la aceste pagini și văd în ele o luptă corp la corp cu depresia, cu boala, cu spaima de neant.

(continuare în pagina 18) ➡

(urmare din pagina 17) ➡

Spitalul, fie el real sau metaforic, apare ca un Purgatoriu unde speranța se negociază la milimetru. Dar Loredana STAN nu cade în patetism. Ea are acea ironie salvatoare, acel zâmbet amar al omului care a văzut „hoitarii” dând târcoale și le-a răs în nas. „Nu mă mai privi așa!” (Vezi romanul meu *UMBRA, T.D.*) pare să strige ea către Destin, refuzând să fie o simplă victimă.

Volumul *MIRABILIS SEMPER* este, în esență, un act de curaj. Într-o lume în care poezia a devenit un accesoriu de „branding personal”, Loredana STAN scrie o carte despre singurătate, despre bătrânețe, despre moarte și

despre iubirea care doare. Dar este o carte adevărată. Și, stimați cititori, într-o mare de falsuri, adevărul are greutatea plumbului. Căci, la urma urmei, ce ne definește ca oameni? Faptul că știm să suferim și să transformăm suferința în ceva care rămâne. „Să rămână ceva în urmă” – iată obsesia mea de o viață, pe care o regăsesc intactă în aceste versuri. Loredana STAN a sădit un pom, a crescut un copil și a scris o carte. Într-o Românie care taie pădurile, își alungă tinerii și arde cărțile la figurat (prin ignoranță), acest gest triplu este o formă de rezistență eroică.

Închei această cronică cu un sentiment de

stranie liniște. Am citit o carte care nu m-a mințit. O carte care mi-a spus că viața e grea, că oamenii sunt adesea „măști”, că timpul ne macină oasele, dar că, undeva, într-un colț de suflet sau de pagină, mai există o lumină care tremură. Dar atâta timp cât mai există cineva care să scrie versuri cu cerneală albastră și să creadă în puterea tămăduitoare a cuvântului, nu suntem pierduți definitiv.

Loredana STAN a plătit prețul prin această minunată carte, *MIRABILIS SEMPER*. Și-a pus sufletul pe tavă. Iar noi, cei care citim, avem datoria sacră de a primi acest dar cu smerenie și de a-l duce mai departe. Căci uitarea este singura moarte adevărată...

Leonard I. VOICU

(Montreal, Canada)

Când nu știi ce vrei

Ca de obicei și ca foarte mulți de altfel, când intru în stația de metro mă apucă o grabă inexplicabilă. Dacă aud trenul apropiindu-se este și mai rău! Mă ia cu năbădăi, cu mâncărime, cu tremurici și călduri! Trebuie să-l prind... pe asta! Pe următorul... chiar dacă vine după trei minute... E prea târziu! E sfârșitul lumii!

Dau să pun cartea pe lector, ca să trec de poarta de intrare și lumina roșie se aprinde. Ghinion! Mă reped spre casa de bilete. Și tocmai atunci, Doamne Dumnezeule, tocmai atunci, de parcă n-ar fi putut sosi cu zece de secunde mai târziu, adică după mine, ca să fiu mai precis, o individă solidă cu fundul cât ceanul în care făcea bunica la țară bulionul de roșii, pe pirostrie, în curte, la foc de ciocălăi, apare în fața mea. Să-mi vină rău, nu alta. Mă pun la rând, în spatele ei, și... încerc să-mi regăsesc calmul. Neavând nimic altceva mai bun de făcut, cu nervii urcați până-n tavan și vinele de la tâmpole colorate în albastru și umflate la maximum, încep să o analizez. M-a frapat părul ei lung, până la talie, împletit în codițe subțiri (i-o fi trebuit o săptămână să le lege, și acum vor rămâne așa ani și ani de zile), vopsite într-o culoare ce amintea roșul cărămizilor și nămolul din zonele bogate în minereu de fier. În fine, gusturile nu se discută, deci, fiecare cu gustul lui. N-am mai avut timp să-i analizez ținuta vestimentară, că am auzit-o vorbind cu o voce târăgănată de parcă trebuia să-i scoți cuvintele din gură cu cleștele de curățat potcoavele cailor, fiindcă dumneaei, în mod cu totul și cu totul de înțeles, îi era și greu și lene să vorbească cu gura plină. Mititica, avea un pachetel cu cartofi prăjiți, din care în mod delicat, cu două degete, se servea la intervale regulate:

- Cât... costă... un abonament... lunar? întrebă plescăind din limbă, în timp ce înghițea și clipea languros cu genele ei false, extrem de

lungi. Probabil cu folosință și de umbrelă para solară.

- Costă nouăzeci și patru de dolari. Aveți cartea OPUS?

- De ce?

- Numai pe cartea OPUS putem încărca abonamentul lunar.

- Cât... costă... cartea OPUS?

- Șase dolari și are valabilitate de patru ani.

- Ah! Da?... Da' cât costă... abonamentul lunar... pentru studenți?

Să vorbească, era pentru ea un chin. Îi era lene să mestece, darămite să vorbească.

- Cincizeci și șase de dolari și cincizeci de cenți. Sunteți studentă?

- Nuuu! Da' o să fiu... anul viitor. Și mai luă un cartof prăjit.

- Felicitări! Cu ce pot să vă fiu de folos... astăzi?

- Da'... abonamentul pentru o săptămână, cât e?

- Două zeci și nouă de dolari, numai că, repet, trebuie să aveți cartea OPUS!

- Mda!... Dar cât costă... trei zile consecutive?

- Toate prețurile sunt afișate alături de dumneavoastră. Până vă hotărâți și până terminați de mâncat, pot servi pe altcineva.

- Da' eu sunt grăbită! (dacă asta e forma ei „grăbită”, cum o fi când nu e?) Nu am timp... să mă uit... la lista de prețuri!

Tipa care vindea bilete surâde strâmb, încercând să-și păstreze calmul, la fel ca și mine, în timp ce coada la ghișeu se lungea văzând cu ochii.

- Pot să iau un bilet de seară... cu intrări nelimitate?

- Desigur! Dar valabilitatea lui începe de la ora 18:00. Acum este 13:30, doriți, oricum, să-l cumpărați?

- Deci... nu e bun!

- Va fi bun mai târziu! Deci, ce să fie?

- Biletul pentru... week-end...

- Azi e joi! Valabilitatea biletului pentru week-end începe vineri! Începu să-și piardă răbdarea doamna de la ghișeu.

- Da' pot să-l cumpăr... pentru week-end?

- Da! Vă rog plătiți paisprezece dolari și cinci zeci de cenți!

- De fapt... poate îl cumpăr mâine. Ce aveți... cel mai ieftin?

- Un bilet simplu! Trei dolari și cinci zeci de cenți!

- Așa de mult?

- Dacă mergeți pe jos, e gratis! Și face bine la siluetă. (sugeră casiera, zâmbind cu subînțeleles).

Clienta privește șocată și cu ochi bulbucați:

- Vreau un bilet de... trei cinci zeci! se rățoi ea, vizibil agasată.

- OK! Plătiți cu o carte de debit sau de credit?

Clienta se scotocește prin buzunare, apoi prin geantă și iar prin buzunare. Pune pachetul cu cartofii prăjiți pe pervazul ghișeului. Privește în sus spre plafon, se scarpină la ceafă cu o unghie falsă lungă de zece centimetri colorată jumătate verde, jumătate auriu, încercând să-și amintească unde a pus cartea de credit. În cele din urmă o găsește, dă să plătească, iar răspunsul mașinii vine clar: Lipsă de fonduri! Apoi tot ea:

- Pot să plătesc *cash*?

- Desigur! Dar nu aici la ghișeu, ci la mașina care este la perete, în spatele dumneavoastră.

- Nu știu cum funcționează mașina!

- E simplu! Citiți instrucțiunile pe ecran! Trebuie să mă ocup de ceilalți clienți care stau la coadă.

- Vai, ce prost serviciu aveți!

- Mersi! Surâse vânzătoarea, bucuroasă să se descotorosească de o așa clientă. Următorul, vă rog!

Venise rândul meu. Nu mă mai grăbeam!

Petre Ioan CREȚU

Ploaia de la ora cinci și fântâna săpată în cer

Am să-ți povestesc despre cum în fiecare dimineață mă urcam pe acoperișul casei și-mi dădeam drumul să alunec pe tabla de acum lustruită de atâta coborâșuri sau cum într-o dimineață a venit vecinul și m-a întrebat ce fac pe acoperiș eu i-am răspuns că sap o fântână în cer și cum de uimire a fluierat apoi și-a lăsat capul încet pe spate.

Ieri a venit din nou vecinul la poartă, a venit să-i dau dacă am o ploaie că tare mult îi place ploaia de vară și că vrea s-o păstreze pe lângă el, în moarte nu se știe la ce o să-i folosească, i-am spus că nu am dar că deasupra grădinii mele plouă în fiecare zi fix la ora cinci, *five o'clock rain* și să vină în fiecare zi atunci când se apropie ora ploii să stăm puțin de vorbă și când o să înceapă să plouă să ia de fiecare dată câțiva stropi până când va strânge cât pentru o ploaie, aș mai vrea să-ți povestesc iubito și despre cei doi fluturi care mi s-au încurcat în barbă și despre cum își dansau acolo dansul nuntirii ca să bată la sfârșit o singură dată din aripi și să dispară – *five o'clock rain, five o'clock rain* se auzea printre nori vecinul meu care avea acum brațele desfăcute ca pe niște aripi, îl văd cum se înalță la cer apoi îi aud pașii îndepărtându-se din ce în ce mai neclari – *dintr-odată fântâna săpată de mine a început să picure lumină și apă peste satul meu.*

În timp ce urcam pe acoperișul casei am văzut un om care nu mai era acolo.

Ultimul tren

Din gara de la marginea satului aseară a plecat ultimul tren șeful de post care a fost până acum și șeful gării ne-a anunțat cu o săptămână înainte că trenul acesta va pleca spre nicăieri.

Oamenii au urcat cu boccelele lor cu poveștile lor cu speranțele lor și nimeni nu știa unde este nicăieri deși toți voiau să ajungă acolo și trenul a plecat și a mers printre munți peste câmpii printre vise și tot așa *o fi ajuns?* ne întrebam cei rămași în sat *poate a ajuns* a răspuns șeful de post *sau poate că nu* – după o sută de ani trenul nu va mai trece prin sat.

Gara e încă la marginea satului, din când în când un bărbat tânăr așteaptă pe bancă trenul care să vină de nicăieri, de acolo unde s-a dus iubita lui să caute gazdă și de muncă pentru amândoi.

Privește cât de frumos dorm degetele mele pe sânii tăi

În fiecare noapte te visez în bucătărie cum stai la masă și vorbești cu mine așa cum vorbești mereu oriunde ai fi, de fiecare dată când te visez se întâmplă ca afară să plouă și în lumina felinarelor din visul meu picăturile ploii se văd urcând cu viteză la cer și nu mă mai satur să te privesc.

Tot în vis îți văd buzele cum șoptesc cuvinte neînțelese și te mai văd cum dansezi în grădina plină cu pruni care au toate crengile pline cu flori apoi mă văd cum îți mângâi ochii și te țin de mână și stăm ascunși în spatele vorbelor misterioase care curg de pe buzele tale și câteodată plâng de bucurie altădată plâng de tristețe și nu mă mai opresc niciodată să ascult chiar dacă, cu cât ascult mai mult cu atât sunt mai nedumerit și toate aceste lumi dezvăluite mă împietresc și odată ajunși aici în visele mele se stârnește o furtună însoțită de țipete înfricoșătoare și ne trezim amândoi tulburați de picioarele și mâinile și ochii, miile de ochi îngroziți și alte bucăți de trup desprinse din oameni care se învârt halucinant în jurul nostru și stăm nemișcați și îți strig numele cu speranța că voi putea să te păstrez și brusc îmi amintesc cum dansai în grădină în timp ce îți cântai sau cum stăteai ore întregi sub salcia din fața casei privind grădina printre crengi și nu mi mai rămâne decât să aștept începutul unei alte vieți în care să nu te mai las niciodată să pleci.

Acum doar privește cât de frumos dorm degetele mele pe sânii tăi.

Un avion utilitar, o nară și vremea lui Liușka

În timp ce-și păzea puii de rață scoși pe uliță să pască iarba vecinul meu a fost lovit în ceafă de un avion utilitar care i-a trecut prin cap și i-a ieșit pe nara dreaptă acum vecinul avea senzația că cerul îi plouă în cap și că apa ploii i se scurgea pe nara dreaptă pe uliță și ploaia creștea ca în poveste deja era gata să dea peste gard și să-mi inunde grădina și livada de pruni.

Am ieșit îngrijorat la poartă și i-am spus să sară într-un picior, să fluieră, să facă orice doar să scape de impresia că în capul lui plouă dar vecinul mi-a zis că-i place ce aude în cap și l-am crezut.

Odată cu ploaia, pe uliță a început să se scurgă vijelios și timpul nostru, care nu știu din ce motiv se prelingea din capul vecinului pe aceeași nară dreaptă – *vremea murmură ceva neutru și blând ca un topor care știe gustul sângelui.*

Iulia NICOLAU – CREȚU

Delicat

îmi place cuvântul cuib atât de mult încât la un moment dat în el o să se așeze o pasăre pasărea o să facă un ou albastru oul o să crape
îmi place foarte tare cuvântul boboc oul o să îmbobocească totul e așa de intim și pur întorc capul în altă parte și ascult cum crește puiul în mine
îmi place foarte tare cuvântul pui, e delicat ca un voal pe care mi l-am așezat pe pleoape

O altă geografie

marginile mele n-au limite pipăie o geografie suprapusă valuri îmi mângâie tălpile norii îmi mângâie pleoapele, părul, piscurile mă întind ca o rază ultraviolet cum ai întinde firul undiței umbrei mele îi sap o groapă în formă de scaun și o aștept să se așeze într-o altă geografie noaptea e încă tânără noaptea asta lumina asta viața asta n-am mai trăit-o încă niciodată

tu mă poți cuprinde?

Aurica

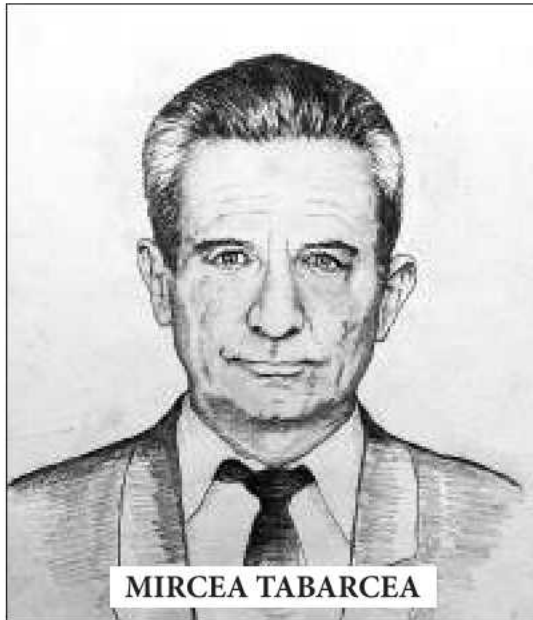
dar ce e important, chiar foarte important – cerul e încă albastru la noapte luna o să se prăvale peste tarabe ca un pepene galben noi o să luăm semințe de lună pe tălpi pe pleoape pe buricele degetelor și-o să le ducem acasă să facem un cenaclu lunic zic să ne arătăm răsaturile e gureș Oborul și colorat mirosul micilor s-a așezat ca o cușmă peste piață forfotă întrebări existențiale despre oul cu două gălenușuri troc toată lumea se știe cu toată lumea de o viață Aurica și-a pus azi roș ruj pe buze are cea mai verde verdeață luminoasă-i Aurica și întunecată toată universu-ntreg e-n ea și luna.

Nicolae PETRACHE

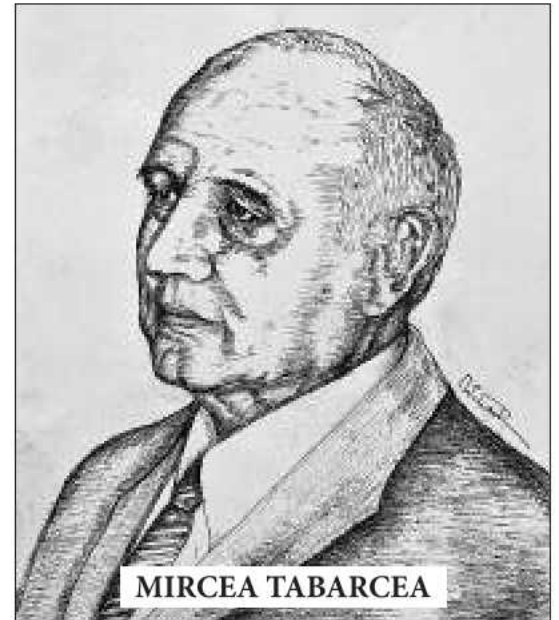
Figuri urzicenene

NICOLAE DINU

MIRCEA TABARCEA

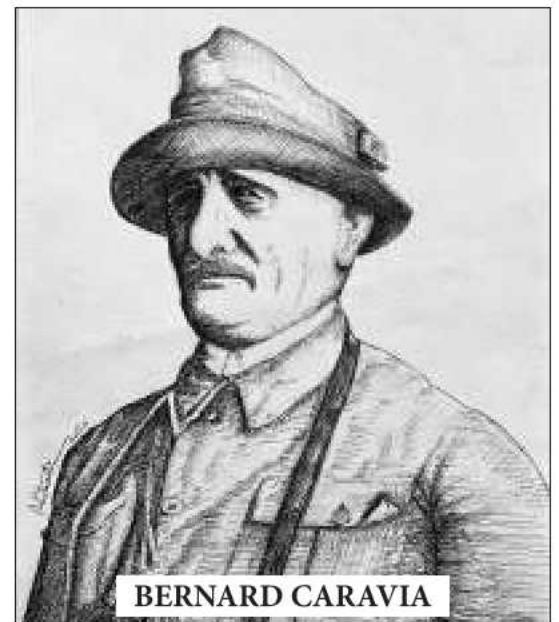
MIRCEA TABARCEA

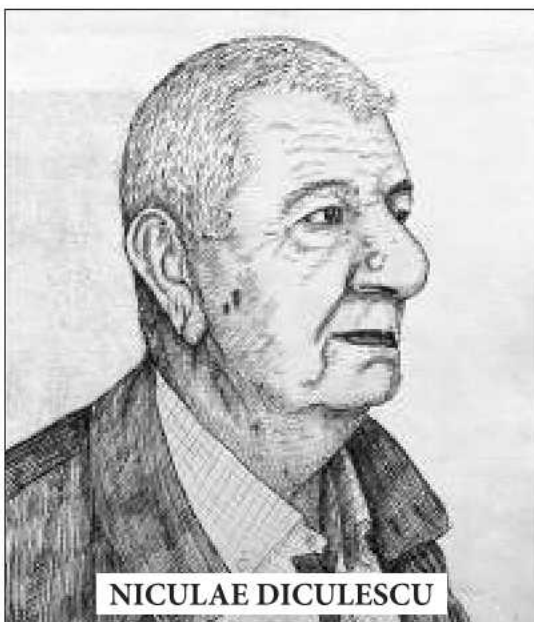
IONEL ANCA

ION BARBU

BERNARD CARAVIA

NICULAE DICULESCU

GHEORGHE TOPOR

OCTAVIAN ALEXANDRESCU

Mircea TECULESCU

De ceva timp

ni s-au apropiat viețile
eu admir cum ți se mișcă
oasele și sângele,
cu degete curioase mângâi roșul
care te descrie și
vorbește roșului meu;
știi exact ce vreau să spun
atunci când bei din paharul meu
și-mi atingi urma buzelor,
după aceea respir odată cu tine;

poate că cel mai bine ne-ar sta
într-o sticlă din acelea pentru mesaje,
să abandonăm împreună timpul,
să plecăm de aici
unde nimeni nu știe ce va răsări din pământ
după ce acesta își potolește setea,
să ajungem pe o plajă
unde cuvintele nu pot să-i schimbe
pe oamenii care schimbă cuvinte,
unde cineva știe cum se poate tatua pe piele
fericirea

În mici cubulețe

ar trebui să tăiem toată
nesiguranța asta dintre noi,
s-o împărțim în bucăți mici
pe care să le aruncăm pe rând,
departe, bucată cu bucată;

ar trebui să fim sinceri
ca atunci când goi ajungem
unul în fața celuilalt,
nicidecum să atingem
fermoarele vechilor cicatrici;

oricum, vremurile astea
sunt ieșite din minți;

mare atenție la înfățișare, te rog,
nu uita că iubesc tricoul acela
căruia îi place mult atingerea,
îmbrăcată cu el vei avea
loc în mijlocul pupilelor mele;

într-o zi vom căuta un oficiu poștal
de unde să ne expediem, aici mulți
sunt numai din carne, au creierul carne
și gândesc cu acesta, desigur,
numai de rău vor scrie ei despre noi

Uimit

azi pe o rețea de socializare
am întâlnit fotografia ta –
o altfel de (re)cunoaștere
decât aceea când neașteptat
ne-am întâlnit prima oară –

acum credem amândoi
în zâmbetul cu ochii închiși,
în pauzele simple pe care
trebuie să le facă pendula
ce ne măsoară timpul,
în calendarul din care înveți că
ordinea este o căutare a liniștii;

în tine găsesc ascunsă
legătura dintre lume și semne,
dintre lume și cuvinte,
dintre fericiri, ca niște popasuri
din ce în ce mai scurte, un fel de
perle care strălucesc pe firul zilelor –
viață care, uite, s-a dus departe

În ziua următoare

facem și noi
ce face toată lumea:
îmbătrânim, ne pregătim să murim;
măcar de-am ajunge mai întâi
în groapa cu var a purgatorului,
unde obligatoriu fiecare trebuie
să-și scrie cv-ul cu litere negre,
fiind acesta jumătate din
povestea unei despărțiri;
eu unul voi începe așa:

neatent rețineam din sunetul
pe care-l făceau greierii
doar pigmentul melodiei,
avea un fel de strălucire
care plutea ușor, se așeza
pe aripile fluturilor dimprejur
obligându-i la volte,
neliniștiți căutau aceștia
literele comune din numele noastre;
apoi au venit îngerii și le-au atins,
dovadă că fericirea este o stază
la care poți ajunge neașteptat,
poate de aceea primul sărut
arde neîntrerupt ore întregi;

ochii îngerilor luminează
chiar acum acest text, soarele
s-a mutat deja în ziua următoare

Nicolai TĂICUȚU

zbor în noapte (semn de statuie)

o pasăre de piatră
a zburat din cuibul ei de piatră
pe umărul meu de piatră
suport să-i fiu

și-mi șoptește să nu mă speriu
de noaptea albă sculptată în piatră
la stăruința ei

inadvertență (o retroviziune)

dimineața de toamnă
vecină cu sufletul meu
mi-a oferit o crizantemă

doar una
cu care să-mi petrec timpul
pe aleea circulară a parcului
cumva
în sensul invers
acelor de ceasornic

certitudine (inducție)

de la plimbarea de seară
m-am întors în cameră
cu o mână de iarbă

verde era iarba
culeasă de mine
de la marginea orașului
de pe șanțul drumului
ce ducea spre câmpie

cu grijă
și din obișnuință
am pus-o pe noptieră

și am dormit
în miros de iarbă verde
să am un vis din copilărie

(continuare în pagina 31)

Cătălina BORIS BALAN

S-a născut pe 18 februarie 1996, în orașul Bălți, Republica Moldova. Este profesoară de engleză, traducătoare, poetă, critic literar și psiholog. A absolvit Facultatea de Litere la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, unde a obținut o licență în Limbă și Literatură Engleză și Limbă și Literatură Română, iar mai târziu a continuat studiile de master în Studii Americane și Canadiene. A absolvit și Universitatea de Stat din Moldova (USM), unde a obținut licența în psihologie. A debutat editorial cu volumul de poezii, *Într-o zi voi alerga, mamă!*, apărut în anul 2025, la editura Eikon.

Împotriva valurilor

Viața nu mă întreabă
dacă pot înota,
nici furtuna, nici valurile
nu se opresc pentru mine

Ea mă aruncă-n apă
la început mă lovesc de fiecare val
cuvintele mă dor,
privirile mă descurăjează
dar găsesc credința în mine
și nu mă las dusă de curenți
la fundul mării

merg împotriva valurilor
și ajung la țarm
fără frica de a fi aruncată-n mare
din nou.

știu să înot și să rămân
în mijlocul furtunii
puternică cu fiecare val
care se izbește de mine.

Tu ce alegi?

Prea mulți oameni judecă
în loc să gândească critic.
te încadrează în cutiile lor strâmte
în funcție de cât de comod sau incomod ești.

uniformitatea e mai ușor de controlat,
decât libertatea de a gândi
iar cei care aleg să gândească liber
nu sunt iubiți de mulțimi,

dar sunt purtătorii semințelor
din care va răsări
o lume nouă.

Speranța

Fii rază de lumină
Pentru că Dumnezeu
E Soarele.

Când crezi

Când crezi,
pietrele din drum devin trepte,
tăcerile devin răspunsuri,
iar drumul, oricât de lung,
ține pasul cu tine.

Adesea singuri

Trăim între oameni
dar ne simțim adesea singuri,
pentru că nimeni nu mai întreabă
„Cum ești cu adevărat?”
Adevărul e simplu:
nu lipsa de timp ne separă,
ci lipsa de priviri
care să vadă dincolo de aparențe.

Cu gândul la tine

Ți-ai acoperit capul cu palmele tremurânde
A fost o greșeală
A fost o mare greșeală să te crezi Dumnezeu

Toată povestea asta chiar ar fost o adevărată poveste
Dacă ai fi scăpat.

Tatiana GROSU

Născută în 1999, în Chișinău, Republica Moldova. Absolventă a Universității de Stat din Moldova, Facultatea de Litere, specialitatea – Limbile Engleză/Franceză, științe educaționale. Urmează studiile de masterat în filologie. Membră a atelierului de scriere creativă „Vlad Ioviță” din Chișinău. A debutat în antologia *Supradoza de Dragoste* (Muzeul Literaturii Române, 2017). Prezentă în antologiile: *Unsprezece* (antologator: Dumitru Crudu, CDPL, 2019) și *Spe salvi: Poesia Joven Internacional* (Peru, 2021). Debutează editorial în anul 2021 cu volumul de poeme, *Ce vedem noi când ne uităm unul la altul* (CDPL, 2021), pentru care primește în anul 2022, Premiul special pentru debut al Bibliotecii Municipale „B. P. Hașdeu” din Chișinău.

Hectare de fum galben și negru

Rod pădurea
Flăcările se târăsc pe burtă ca niște țânci
Inimile lor au învăpăiat stâncile trandafirii
Șirurile de arbori
Răpăitul de tobă al focului
Revelația, spaima și marea
Trosnetele
Copilul strânge cochilia în palmă
De pe vârful muntelui o perdea de fum de câțiva kilometri
Ochiul și privirea
zbieretele și țipetele
revelația și spaima.

Andrei MOCUȚA

Yūmei na Shōsetsuka

ai aterizat la Haneda
aeroportul internațional din Tokio
cu părul vâlvoi
care nu știe să stea drept
nici măcar
în fața vameșilor

pe formularul de intrare
ai completat la ocupație
„scriitor”
un cuvânt atât de mic
rătăcit perfect
în neîncrederea lor birocratică

te-au etichetat „autor tehnic”
ca și cum
ai venit în Japonia
să furi slujba
unui cetățean priceput
să strângă șuruburi
și să redacteze o broșură
despre asta

și atunci
cu un zâmbet amar
ți-ai spus
că așa se termină literatura
nu cu vreun critic nemilos
care te desființează
ci cu un funcționar politic
care îți refuză
intrarea într-o țară străină

apoi
translatorul tău
a ridicat o sprânceană
ca un samurai al gramaticii
și a spus:
„nu
nu *teknakada*
(autor de manuale tehnice)
domnul e *shōsetsuka*
(scriitor)
yūmei na shōsetsuka
(un romancier celebru)”

ușile ți s-au deschis
cu aceeași liniște disciplinată
cu care se deschide
o floare
atunci când îi rostești corect
numele

ai intrat în Japonia
ca într-o poveste
scrisă în ultimul moment

Tokio ora 3:15

insomnie
reclame neon
Richard notează:
„aici până și întunericul
are lumini de poziție”

Femeia din Kyoto

femeia aceea din Kyoto
i-a zâmbit
ca un felinar de hârtie
cuprins de flăcări

Richard i-a zâmbit
înapoi
dar zâmbetul lui
a avut nevoie
de subtitrare

Richard Brautigan

Ritualul ceaiului

maestra de ceremonie
i-a explicat ritualul
el a dat din cap
solemn
apoi a strănutat în cupă

a numit asta
infuzie americană

Tokio noaptea

Tokio noaptea
i s-a părut un acvariu
plin de oameni
fosforescenți
el era singurul pește
care nu știa în ce limbă
să respire

Andrei Mocuța (n. 12.01.1985, Arad) este profesor de limba engleză și franceză. Doctor în Filologie cu teza *Portret al artistului în absența. J. D. Salinger: o monografie*. A publicat mai multe cărți de poezie și proză, a coordonat o antologie de poezie română contemporană: *Ecouri din pădurea întunecată: evadări în Twin Peaks*. Dublu nominalizat al premiului „Tânărul prozator al anului” la „Gala tinerilor scriitori” (Radio România Cultural) și pe lista scurtă a premiului de poezie „Zona 9”. Preselectat pentru *Festival du Premier Roman* de la Chambéry, Franța. „Premiul Publicului” la Turnirul de Poezie de la Balcic din 2015, organizat de Uniunea Scriitorilor. A tradus din limba engleză antologia poetică *Ilustrată din Chinatown* de Richard Brautigan. A participat la *Salon du livre Paris*, dar și la proiecte literare din Barcelona, Padova, Trieste, Podgorica și Balcic. Poemele următoare fac parte din volumul în curs de apariție: *Iubirile pierdute ale lui Richard Brautigan*.

Antonia CIOROGAR

Clasa a V-a
Școala Gimnazială Manasia,
Ialomița, România

Psalmul inimii mele

Doamne, când ziua se frânge peste gânduri
Tu rămâi lumina ce nu se stinge
Când pașii mei rătăcesc prin praful drumului
Tu ești adierea ce mă cheamă acasă.

Nu glasul furtunii mă liniștește,
Ci șoapta ta tăcută din adâncul sufletului.
Când nu mai știi încotro să merg
Tu pui scânteie în întunericul meu
Și drumul se deschide iar.

Tu ești liniștea dintre bătăile inimii,
Mâna ce se ridică atunci când nu mai pot
Și chiar de plouă peste suflet
Eu știu - în fiecare picătură este iubirea Ta.

Maria Alexandra NEAGU

Clasa a V-a
Școala Gimnazială Manasia
Loc. Manasia, jud. Ialomița, România

Un nou pas către Rai

psalm

Domnul ne călăuzește zilnic către Rai.
Noi când Îl vom călăuzi în sufletele noastre?
El a făcut totul pentru noi ca să avem o viață frumoasă.
El a făcut să țâșnească din nimic o mulțime de minunății
care au luminat și îmbunătățit lumea.
Cu noi este Dumnezeu!
Dumnezeul Adevărat.

Niciodată să nu vă îndoiiți de El!
El este totul, văzut și nevăzut.
Voi, oameni de rând, și chiar și voi, oameni bogați,
credeți în Domnul și lăsați-L să intre în casa voastră.
Pentru că fără Dumnezeu omul nu mai este om.

Dumnezeu este totul, totul este Dumnezeu.
O nouă faptă bună, un nou pas către Rai.

Urziceniul, prin ochii scriitoarei Cătălina Stroe

Întotdeauna mi-am dorit să aflu mai multe despre istoria orașului Urziceni, în special despre cea recentă, din perioada regimului comunist, despre care auzisem doar unele lucruri de la părinții mei. Tocmai de aceea, am fost plăcut surprinsă de cele trei volume scrise de doamna Cătălina Stroe, diversitatea întâmplărilor și autenticitatea poveștilor reușind să îmi stârnească interesul încă de la primele pagini.

În primul volum, *Cei șapte ani de acasă*, m-a impresionat în mod special bogăția detaliilor din copilăria autoarei și capacitatea acesteia de a reda cu atâta claritate întâmplări și emoții de demult. Mi-au plăcut foarte mult povestirile *Promenada* și *Actorii*, deoarece surprind activități și obiceiuri care astăzi aproape au dispărut din viața orașului Urziceni. Cinematograful, odinioară un loc important pentru comunitate, nu mai există, iar inițiative precum înființarea unui grup de teatru, asemenea celor prezentate în carte, sunt tot mai rare. Aceste pagini transmit un farmec aparte și trezesc nostalgie chiar și celor care nu au trăit acele vremuri.

Cel de-al doilea volum, *Centrul Vechi*, mi-a oferit ocazia de a descoperi informații importante despre contextul politic și social al perioadei comuniste. Am perceput această carte ca pe o lecție de istorie prezentată într-un mod atractiv și captivant. Fiecare capitol aduce informații noi și întâmplări interesante, iar stilul expresiv al scriitoarei m-a făcut să citesc cu nerăbdare fiecare pagină. Povestirea mea preferată din acest volum este *Vize de tranziție!*, datorită emoției și înțelepciunii pe care le transmite. Unul dintre lucrurile pe care le admir la doamna Cătălina Stroe este dragostea și grija pentru familie, aspect evidențiat foarte frumos în această poveste. Aceasta relatează cum membrii familiei au fost nevoiți să plece din țară în căutarea unei vieți mai bune, lăsând în urmă persoane dragi. Un alt episod care m-a impresionat profund a fost cel al inundațiilor din anul 1975, prezentat în capitolul *Inundație din rațiuni de stat!*. Mi se pare greu de imaginat spaima trăită de locuitorii Urziceniului în acele momente. Faptul că telefoanele nu au funcționat timp de câteva zile a amplificat și mai mult sentimentul de nesiguranță, atât pentru cei

afecțați direct, cât și pentru rudele aflate la distanță.

În cea de-a treia carte, *Jurnal secret*, am descoperit numeroase întâmplări neobișnuite, unele amuzante, altele emoționante, care surprind încercările autoarei de a se adapta unei lumi noi, cu o altă limbă, cultură și mentalitate. M-a impresionat capacitatea doamnei Stroe de a depăși momentele dificile cu inteligență și echilibru, gășind mereu soluții potrivite. Una dintre povestirile care mi-au plăcut foarte mult a fost *Magie și arte vizuale*, datorită atmosferei misterioase și a modului captivant în care este construită.

Concluzionând, cele trei cărți scrise de doamna Cătălina Stroe m-au impresionat prin sinceritatea, varietatea și valoarea experiențelor prezentate. Dincolo de întâmplările relatate, aceste volume transmit emoții autentice și oferă o imagine complexă asupra unei perioade importante din istoria noastră. Autoarea este o persoană demnă de admirație, cu o remarcabilă capacitate de a transforma amintirile și experiențele de viață în povești pline de sensibilitate, adevăr și învățăminte.

Romeo Aurelian ILIE

Letopisetul Broșteniului lui Evanghelie Zapa zis și Zipa Zipacitul

Cronica volumului *Istorie locală (microroman)*

... și alte munci de Gheorghe Dobre

(Editura Metamorfoși, 2026)

Evanghelie Zappa

Gheorghe Dobre (născut în 1955 în comuna Ion Roată, jud. Ialomița), este poet, prozator și eseist, licențiat în istorie. Membru fondator și președintele Asociației Culturale Helis Slobozia, redactor șef al revistei și editurii Helis. Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Debut literar în revista Steagul roșu din București, 1972; debut editorial în volumul colectiv, *Cântece și semne*, Urziceni, 1982; debut în volum de autor: *Hiperouranios Topos*, editura Star Tipp, Slobozia, 1998. Dintre volumele ulterioare, amintim: *Despre singurătate ca esență a materiei* (Star Tipp, 1999), *Dragon cu lotuși în gură* (Star Tipp, 2000), *Ghilotina realității* (Star Tipp, 2001), *Exerciții de libertate - Antologie* (Helis, Slobozia, 2005), *Devoratorii de iluzii* (Helis, 2007), *Minciuna*

din literă (Helis, 2010, 2013), *Sărind din piatră în piatră* (Helis, 2011); *Trofee* (Helis, 2012). *Și au trăit mulți ani, fericiți* (Helis, 2014), *Fragmente - eseuri* (Helis, 2016). A realizat stilizarea versurilor din antologia de poezie macedoneană, *Omul acela vine de undeva*, traducere Dimo Naun Dimcev (Helis, 2016). În anul 2016 a fost laureatul Festivalului Internațional de Poezie - Întâlnirile Literare de la Struga, precum și al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Dobrogea, pentru promovarea cu consecvență a schimburilor culturale în Balcani. În anul 2018 a primit marele premiu internațional Sceptrul Poeziei la Skopje, Macedonia de Nord, oferit de Uniunea Scriitorilor din Macedonia. Cea mai recentă apariție editorială a sa este volumul de proză, *Istorie locală (microroman)... și alte munci*, apărut în anul 2026, la editura Metamorfoși din Slobozia. Asupra acestuia mă voi apleca și eu în cele ce urmează.

În microromanul, *Istorie locală*, Gheorghe Dobre rescrie sau mai bine spus, recrează, prin intermediul limbajului specific, atmosfera Broșteniului din vremea lui Evanghelie Zappa, respectiv, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Evanghelie Zappa a fost un moșier aromân din zona Albaniei, la acea vreme, parte a Imperiului Otoman, care s-a implicat atât ca logistică, cât și cu mari sume de bani, în procesul de reînființare a Jocurilor Olimpice din Grecia, și care s-a stabilit, în a doua parte a vieții sale, la Broșteni, Ialomița, de unde a continuat să conducă multe afaceri, dar și să facă multe fapte de filantropie. Se știe despre el că a ajutat cu sume mari de bani, atât înființarea Academiei Române, cât și reconstrucția Bucureștiului, grav avariat în

urma unui incendiu cumplit.

Cu toate acestea, Zappa nu a fost doar un mare filantrop, ci, după moda vremurilor, și un mare deținător de sclavi rromi și un mic tiran local, care trăia în desfătări în conacul său de la Broșteni, comportându-se cu localnicii ca un stăpân despotic căruia i se cuvine absolut orice, pentru propria-i plăcere. Anume această latură, cvasi-întunecată a lui Zappa, o ilustrează în acest microroman, Gheorghe Dobre, care îi dă personajului său numele de Zipa-Zipacitul, un nume cu rezonanță în egală măsură comică, dar și amară, care surprinde inclusiv dimensiunea de „căpcăun” a lui Zappa, adică de brută umană ce nu se dădea înapoi de la nicio josnicie pentru a-și astâmpăra atât pântecul proeminent, cât și poftele păcătoase: „*Tiranosaurus erectus kir Zipa goli ultima farfurie din lungul cortegiu de farfurii, castroane și alte obiecte în care se poate ține mâncarea, ce se aflau în fața lui pustiite, grohăi, mătâi, se șterse la bot cu un prosop cât un cearceaf, se foi pe scaunul care începu să se vaite sub greutatea lui, cum de altfel făcea orice îl avea pe el deasupra, tot domeniul lui se văita da' îl suporta, acum urma narghileaua, prost obicei, nu de el adus din orient, îl năpădeau presimțirile, mâna lui de fier ruginise, nu, nici vorbă, fabrica merge? îl întrevă pe Milondre și-acesta zise da, în vreme ce repezea pe sub masă un picior de haidamac în dosul unei pisici insistente, merge, stăpâne, că nu s-a mai văzut așa dihanie p'acilea șa, și vezi să nu sembete ăia cu spirt, că era fabrică de spirt, i-am scos din pământ, bordeiași nenorociți, și i-am băgat în fabrică, le-am adus motor de vapor, să nu-și bage capetele-n curele că-i face terci și io n-am nevoie de morți decât dacă-i sugrum cu mâinile mele, așa să știi, și să duci*

spirtul de săptămâna trecută prin Urziceni, spre București, că vodă vrea spirt și de ce să nu zornăie aurul ui în teșchereaua mea, că nimic nu pute dacă vine de la vodă, mai ales banii, zicea pufăind cercuri de fum aromat, înconjurat ca Olimpul de nori misterioși, să-mi aduci o femeie, bubuia Zeus din înălțimi, ba nu, vreau fată mare și fata mare apăru deîndată, p'aia de-am văzut-o ieri în casă la Mirmilică, abia îmbrăcată cu niște gioarse, da' frumoasă, te fac zeiță, și ea habar n-avea ce-i aia, da' dacă zicea boierul fie și zeiță, te fac femeie, bogată, și șuncile-ncepură să-i tremure disgrățios, singure, necontrolate”.

Așadar, prin a sa *Istorie locală*, Gheorghe Dobre completează, cu latura sa întunecată, povestea de succes a moșierului Evanghelie Zappa, considerat părintele modern al olimpismului. Desigur, este de analizat cu mare atenție atmosfera pe care autorul o crează în jurul personajului său, prin intermediul limbajului. Avem aici de a face cu un limbaj original, obținut prin fuziunea dintre o încercare de reproducere a limbii române vechi, cu accente de suprarealism și absurd de sorginte urmuziană. Efectul obținut prin această tehnică de limbaj este acela că povestea ajunge să fie spusă, nici cu umor, nici cu jale, ci cu „vocea resemnată” a realității obiective a veacului respectiv, care nici nu laudă, nici nu deplânge acea epocă, ci o ilustrează așa cum a fost, fără judecăți postume ce oricum nu mai pot schimba trecutul.

Microromanul este urmat de o serie de „alte munci”, adică de proze scurte, independente între ele ca tematică, dar unite prin tehnica limbajului, tehnică ce descinde din cea ilustrată mai sus, dar în care predomina absurdul și suprarealismul, în detrimentul factorului

arhaizant, aspect explicabil prin faptul că „muncile” acestea nu mai au legătură directă cu epoca lui Zipa - Zipacitul, ci doar „împrumută” ceva din absurditatea acelor timpuri, ca o dovadă că uneori istoria se „reciclează” de la sine.

Un aspect definitoriu al acestor „munci” îl constituie tendința autorului de a lua în răspăr marile mituri ale umanității, scriind astfel câteva file ale unei posibile istorii paralele, care să răspundă la veșnica întrebare: cum ar fi fost lumea dacă cutare eveniment se desfășura altfel decât a consemnat istoria oficială. Și ca o mare dovadă de curaj, autorul atacă inclusiv mitul biblic al Pomului Cunoașterii: „*Să nenchipuim un pom. Un păr. Și-n tot acest pom, o singură pară. Coaptă așa și-așa. Și, lângă pară, o pasăre. O cioară, de exemplu. Sau, și mai bine, o vrabie. Care pândește, răbdătoare, apariția viermelui. Pentru că para se copsese forțat, datorită minerului nepoftit. Pară ecologică. Vine ploaia. Dedesubt, Adam, dârdâind cam tare, de frig, sentreabă dacă nu cumva șarpele l-o fi păcălit. Asta nu-i pomul cunoștinței binelui și răului? Ce caută cioara (sau vrabia) în el? Și fructul pe care-l aștepta să cadă, să-l mănânce și să i se deschidă ochii, în sfârșit, prea seamănă cu-o pară! Dacă priveai mai atent, chiar era o pară. Uimire și îndoială maximă. Nici n-a mai apucat să mănânce para pentru că, din cauza îndoielii, a fost scos grabnic, în șuturi, afară din rai”.*

Așadar, în *Istorie locală* ... și alte munci, chiar avem de a face cu pagini de istorie, fie ea și contrafăcută, închipuită sau paralelă, dar care păstrează marele merit de a pune mintea cititorului la treabă, pentru a plămădi noi planuri care să-l ferească de repetarea părților întunecate ale istoriei reale.

Silvia BITERE

6. VERDE SAU CE VREI TU SĂ FIE

Știi când nu o să mai fim noi două
Vreau să spun deloc deloc
O să apară alții ca noi

Ce-mi lăcrimează ochii de la ceapa asta

Coraline pregătea o ciulama din ciuperci și carne de pui

Uite un pui care a murit fericit
Pentru a ne face pe noi fericite
Hrănit cu boabe de porumb
Bloody hell!

Chiar crezi c-a fost fericit
Crezi ce scriu ăstia pe ambalaje?
În timp ce dizolva din făină
Fața îi devenea tot mai albă din ce în ce mai albă

M-am diluat destul la Castel

Nu înțeleg de ce atâtea englezisme Coraline
Le folosesc pentru efect scenic

Mă joc doar cu tine în societate nu le folosesc

Fericito

Ne-au învățat acolo multe pe lângă maturizare

Cum să ne respectăm propria viață
Unicitatea fiecărui individ contează
Aveam laboratoare disecam firul ierbii
Până și verdele ei ca să pricepem tot ce alții nu pricep

Când chemi o culoare de exemplu

Ea să tresară la vocea ta

S-o poți modifica din interiorul tău

Creezi o altă față a ei

Ai puterea să ridici două degete

Metoda de apărare în Artele Marțiale

Apoi strigi

Verde este ce culoare vrei tu să fie deșteptule

Și ai grijă

Saltă puțin dintr-o sprânceană

7. DEJA ERAM ÎN FORMARE

Voi oamenii intrați în panică destul de des

Mă forțați efectiv să vă devin superioară

În pușcărie mă rog la Castel

Dacă m-ar fi zărit Machiavelli m-ar fi

premiat

Acolo oamenii nu sunt așa umili

Au o conduită o morală sănătoasă

Toți joacă șah și unul nu greșește din

greșală

Și tu ești om Coraline

Ai uitat când făceai exerciții de respirație

E drept la tine erau din prea mult deochi și

laudă de sine

Să devenim serioase nici pe tine timpul nu te-a ocolit

Aruncai zarurile la altul în ogradă

Și strigai

Alea iacta est

Poftim!

Deja eram în formare

Remember? doar tu m-ai pregătit

Nu mă poți condamna aveam și eu o mamă

Berbecii încă-și plecau capul sub tăiș

Ciobanul era considerat împărat

Tocmai din acest motiv

Și nu că nu aș doini cu el la fluier

Dar

Vezi tu când eram la Castel

Dacă voiai să evadezi de acolo era o rușine

Cu toții puteam evada

Am învățat să trag cu arcul să mor în glorie

Cu tresele pe umeri la vedere înfrântă

În interior niciodată înfrântă

Noaptea ne creșteau aripi

Dimineața eram pregătiți de zbor

Niciunul nu voia să zboare însă

Aveam liniștea noastră în suflete

Și doar gândul că aveam aripi ne făcea atât

de lirici

Sper că nu ai trecut de prima pagină Coraline

8. NU-I BAI

Am ajuns unde am ajuns

Ce tot spui acolo Coraline

Mergeam cu bus-ul prin oraș

Peste tot lipite pe geamurile magazinelor:

Afișe

Citeam cu viteza luminii cum sunt eu o

lumină în fine

Din mers

VĂ RUGĂM să vă înscrieți

Cu dosare cu tot la orice facultate

Carton șină succes!

La Castel nu foloseam carton

Foloseam doar hârtie fină igienică

Iar șină? Circula doar un tren o dată la patru

sau șase ani

În fiecare toamnă se aprindeau candelabrele

de ceară

Ne aliniam în ordine alfabetică și cântam

imnul devenirii

Pentru înălțarea noastră dar nu în lungime

Se pare c-ai nimerit într-o perioadă proastă

Nu-i bai

9. PREZENTA EI

Coraline mersese la bunici

O găsisem spânzurată peste gard nu de gard

Ținând în mână o crenguță de liliac

Inspir și expir îmi spusese

Bărçuțele drepte și colorate îi alunecaseră

Pesemne din picioare

M-am bucurat enorm și-am tresărit totodată

Oricum ar fi fost o mirare s-o văd în altfel de situație

Come on! Nu Coraline

Foarte bine Coraline

Fii veselă așa cum te iubesc

Doar nu vrei să-mi și torci lângă inimă

Căldura ta mă poate topi

Fii veselă

Nu

Să nu rupi din flori Coraline

Rămâi așa copil cum te-am crescut

O flacăra imensă îmi ieșise din piept printre coaste

Înțelegeam prezența ei

10. DIN MULTUL EI

Se topește asfaltul sub noi Coraline

Tu stai să-ți admiri inteligența

Arunci din când în când din multul tău câinilor

Îmi spui dacă privești în ochi un câine

El devine un om mai bun

Uneori te precipiți nu-nțelegi lucruri

Este în natura firii tale graba asta

Nu ești destinată studiului în general vorbind

Te pierzi în chestii inutile

Nu mai observi realitatea

Ce realitate Coraline

Păi câinii sunt oameni?

Pot fi oameni pot fi șerpi ulii lupi

„Lup pentru om” vorba aceea că vin de la Castel

Când eram acolo pur și simplu nu aveam timp de fleacuri

Gelozii intrigi dulcegării parfumuri lingușeli etc

Adică de ce ți-e scârbă ție când vrei să judeci

Primeam câte-un palimpsest

Pe care ne scriam din gânduri

În fiecare zi la ora amiezii asta făceam:

Undeva departe pe o plajă

Eram eu cu tine și mama noastră

Și...

[Mi s-a pus un nod în gât nemetaforic

Iartă-mă!

Nu mai pot scrie azi]

Ștefan NEAGU

My world Is Red Hot

[Cantilene-variațiuni bizare...pe teme marțiale]

„pace pe buze,
În suflet război,,

W.A. Auden

Gând secular de pace... Ni se spune că-i rău.
Vis zămislit spasmodic de-o minte retrogradă
O gheară de pisică scormone-n hău
Și-nvârte-un ghem într-o atomică ogradă

Sare ca o panteră cu labe franțuzești
Direct pe-acoperișul colibei noastre sparte
De vântul băltăreț care vuieste
Dar nu ajunge c-altădată mai departe

Chat Noir toarce vârtos și miaună agonice
Din strâmtul Gibraltar până-n râvnitul
Pont Euxin, unde și-ar vrea zenitul
Printre Cezarii prinși în spasmul antagonic

.....
Ce rânjet lung aruncă pe-atomice terase
Monstrul vorbăreț sumbru din Hesperia!
M-ar vrea cu inima și mintea arse
Precum un înger negru din Liberia

Politically-ntre Carpați și Pirinei,
Corectă-i doar o tonă a lui Marte,
Să-l mâne-aici pe Mareșalul Ney,
Că nu avem armii școlite ca la carte

Ce chin! Să fii republică mujică suverană
Sub pulberi argintii de-a lu' Vercingetorix
Să ți se-ndese Fleur de sel Guerand pe rană,
Să fii la adăpost de orice risc.

Sig It!

„My world, My World is Red Hot
My Nat, My Nat is Geo Wild,,
Cu ochiul rece de smarald
Pe-un lup alsacian îl pupi pe bot
Și c-un shake-hand brutal i-arăți Aport! ,,
.....
Apa, aerul, frunzele, cerul,
Florile, iarba, copacii și mările
Simt toate - acum cine le e temnicerul
Li se scurtează toate cărările.

- Helas ! Caution, my darling, ne sfârșie
podeaua

Vin „sanitari,, din hell s-aprindă bombardeaua

.....
Șiret ,inteligent un cârd spăimos de drone,
Cătându-și rătăcite ascunzișul,
Întârzie pe cer ca niște bela-done.
Nici soarele nu stă de-a curmezișul
Acestor scelerate „primadone,,
Nu e nimic, e doar un cârd de drone ...
Afabile, din moarte își varsă urdinișul.

Ciobanul de pe Prut și-ascute-n taină șișul
Dar mai ușor, din fluier, suieră stranii doine.
Tușește-ntruna, poate are atlantic astm
În zile marțiale de infernal marasm.

Ca-ntr-un cannon al unui kaiser chelios
Se spune că vom fi primara țintă
- Chantant grovement, les copains,
jucăm stos!

Să nu ne rătăcim cumva de gintă,

.....
La cînșpe ani, pe vară, eram copil nebun
În anul roz-erotic cum era Luna Nouă
Cântam doar verneanul „Big Rocket On The
Moon,,

Pe umeri, tatuat, aveam un 69
Îmi bubuia-n galene „Big Rocket On The
Moon,,-

Un biscuit de aur, cum ne-arăta acolo -
Modul al omenirii cât sexul lui Apollo !

Acum , în crucea cărnii plânge-un copil bătrân
Tânjind după curmale crescute-n landul spân.

WAR-REvolution, honey, din vechiul
Testament !

Serviți-l ca pe-un unic și fraged aliment.
Apel către șrapnele, ca să-l clonăm pe Moise -
Rapel-vaccin atroce de ultimă-adormire
Ca să-l achite Seneslau, și Glad, și Menumorut
Si Bendis, și Zalmoxis, cu antică uimire !!!

Acum in crucea țării e-nfipt numărul Fiarei
Coyotul dominant, Aquila Junk
Și un safir divin din purpura tiarei
Sublime a lui Artemis - cu ticăit big-bang -
Un rip gigantic, dacă nu chiar tot
Dintr-un ocean sau dintr-un continent
Dig It ! ... Sing It !

My World, My World Is Red Hot!
My Nat, My Nat Is Geo Wild !
Resuscitat subit din cashul lor,
Acelasi killer cultic ... lee-h-oswald
Trage-n coyotul dominant ca un dement??!!
Sub orbitor high noon, dar cu amortizor,
Ca un arpegiu slow la muzica din sfere.
Trouble Bound! Trouble Bound! Trouble
Bound!

Răzbelu-i ca un mugur desprimăvărat.
Miroase a petrol din „promise land,,
Prelins până la noi pe-o tavă de jeratic
Din care sar scânteii ... de Trouble bound.

.....
Cu Darius a lui Istaspe nu se face,
Parol! Toujours & Nevermore,
O învoială strașnică de pace,
Decât dacă toți aștrii din cer mor,
Decât dacă toți aștrii din cer mor

March-Aprilie May 2026

Adrian BUCURESCU

Macii

Oare ce înger s-o fi rănit
Pe la amurgul lunii Mai,
Încât tot câmpul s-a înroșit
Cu sânge de Rai?

Picuri purpurii... Ce de sânge
În nemărginita grădină!
Foșnet de aripi pe cel ce suspină
Prea îngerește îl alină.

Of, tu, Bărăganule crud,
Din care cândva m-am întrupat,
Ca o omidă pe frunza de dud
Din verdele tău m-am înfruptat!

Și boabe de mac m-au zgubilit
Și semințe de cânepă m-au zăltat
Și în grâul tău coliva o simt
Cum de racla mea a uitat...

Of, tu, Bărăganule crud!
Of, tu, Românie ciudată!
Eu în Rai am trăit înspre Sud
Și nu am murit niciodată.

Sâmbătă seara

Vara-i aproape, dumbrava freamătă,
Încă mai cântă privighetoarea.
Clopote de undeva răsună
Vestind sărbătoarea.
Fericit, lângă cea mai iubită
Mă întreb deodată în gând:
Ce-o fi zicând moartea din mlaștină
Când ne vede râzând?

Murmurul Soarelui

în zori

Din ugerul Lunii picură lapte.
Din Soarele roșu picură șoapte.
În viroage se sting atmosferic
Ultimele fâșii de întuneric.
Câmpia cască și se întinde.
Pelinul argintul își aprinde.
Cimitirele își dezmoțesc oasele.
Țăranii pe coase își ascut coasele.
În monahală tăcere furnicile
Cară ce au târnosit spicele.
Printre maci și cicori trece o căruță.
Din toate fetele ești cea mai drăguță.
Dar încă dormi cu mine în vis
Și plângi în somn că fost-am ucis.
Din Soarele roșu picură șoapte.
Eu simt în glezne măcește coapte.

Farmec de Lună

Dalbă monahie a Domnului,
Luna urcă pe culmea hornului,
Poleind șindrila de pe casă.
Lună Plină, Lună frumoasă!

Luna și stelele – polog chindisit
Cu fire de aur și de argint.
E o noapte osebită de alte,
E o noapte de jinduri înalte.

Noapte limpede, fără de nori
Și evghenită de privighetori.
În grădini regina-noptii se învoaltă,
Amirosind până în Lumea Cealaltă,

Unde dalbii de pribegi s-au dus
Și ne veghează mereu de sus,
Să nu rătăcim pe pământ,
s-ajungem și noi în Plaiul Sfânt,

Unde Domnul Sfânt să ne primească
Din mila Lui împărătească.
Farmec de Lună... Noapte lină...
M-am împărtășit cu lumină.

Nietzscheiană

Să scoți
Sarea
Din lacrimă.

Cai sirepi și iarbă verde

Drag mi-a fost în astă lume
Caii alergând în spume,
Cai sirepi bătând pământul,
D-ăi de se întrec cu vântul
Și fug de mănâncă norii,
Iuți cum numai meteorii.
Doar din așa herghelie
Și-alege cai Sânt-Ilie.
Cai cerești, nu pământești,
D-ăi de sunt numa-n povești
Și numai în Bărăgan,
Unde-i vântul mai avan,
Unde iarba e mai verde,
Unde zarea se tot pierde,
De zici că treci drept în cer,
Unde durerile pier,
Unde îngerii te-alină
Cu a lor lumină lină
Și afli că-s de părere
Că ești bun de înviere
Și tânăr iar vei renaște
Ca-ntr-o Sfântă Zi de Paște,
Și-ai vedea că și prin Rai
În tabunuri sunt și cai,
Strălucindu-și coamele
Ca naramzii poamele.

Nicolae

Tăinuire

Doar cu mine mă lupt
la tănuirea gândurilor.
Am făcut avere
depozitând sentimente
în suflet
și azi port povara
celui mai bogat păgubos.

S-au amestecat în viața mea
trăirile altora
întâmplările lor
ca și cum
eu aș fi fost un port altoi.

Neodihnă

Spiralele fulgerelor peste munți
ca niște imense brățări de aur aprinse
săgeți dezlănțuite
în zorii ploioși
ascuns după crucea curcubeului
rămân înmărmurit.
Îmi închipui
că de acolo poate începe Nemurirea
când Dumnezeu
pentru o clipită închide ochii
să credem că și-a luat
un răgaz de odihnă
din veșnicia Sa.

Sufletul

În existența lui
sufletul meu a descoperit bucurii
a iubit războinic
și a dezlegat tristeți
după împreurări.
Am prezentat virtuțile
altora
apoi am încercat să mă lămuresc
pe mine însumi.
De spus
mai sunt atâtea nespuse
care nu pot trece
peste limitele vieții îngăduite.
Cântările se repetă
instinctele primare se uită.
Aș fi bucuros
să te regăsesc
în prima zi după moarte.

Preda

Scrisoare bunului Dumnezeu

Doamne
 Când mai scrii o carte despre pământeni
 În Grădina Edenului
 Cheamă-mă și pe mine la lansarea ei
 Pot să stau și în picioare sub măr
 Foșnetul înghețului a ucis florile
 Șarpele doarme. Nu mai eistă
 Pericolu ispitirii
 Liniștit și cuminte
 La rând după autograf
 Ani în șir pot să stau
 Numai să înțeleg
 Cele mai noi judecăți de valoare
 Despre minunații urmași ai
 Contemporanilor mei Adam și Eva
 Cu cartea în brațe
 Întoarce-mă pe pământ
 Să le pot spune consătenior:
 Iată ce dar am primit!

(dacă ne-ai dăruit telefon fără fir,
 internet, tik-to, inteligență artificială,
 trimite-mi invitația; durează doar un clik)

Clepsidră

Hornar hoinar calificat
 la locul de muncă
 dotat cu ustensile specifice
 de ultimă generație
 alerg să sting coșurile
 inimilor care au luat foc
 dacă flăcările se văd de departe.

În măsua Creației divine
 sunt și eu o pietricică
 un fir de nisip.
 Mi-e deor. Mi-e dor.
 Tânjesc după revelația luminii.

Din fascinația esenței universale
 Disting tot mai aproape
 Clipa de cumpănă
 Când clepsidra
 Se va răsturna spre veșnicie.

(selecție din volumul
 „HALTA MARGA”)

Alexandru CAZACU

Trei secunde

În fiecare seară număr norii.
 Zilele se opresc mereu în cer, Doamne?
 Greul secundeii îmi coboară pe frunte.
 Mă rostogolesc prin iarbă și cânt unei gărgărițe:
 „Unde vei zbura, acolo-i casa ta.”
 Privirea îmi fuge spre nicăieri.
 De ce unele aripi se izbesc de ziduri?
 Merg desculță prin praful cald
 și-l simt cum îmi intră prin piele.
 Lutul se caută în mine.
 Ocolesc fiecare furnică
 —nu vreau să-l calc pe Dumnezeu.
 În curtea buniciei miroase a zambile.
 Ea nu e.
 A plecat la o vecină,
 pe strada cealaltă,
 să-i ducă flori.
 Doinița stă lângă porumbarul vechi,
 cel făcut de bunicul.
 Roade dintr-un os scos din pământ.
 — Ce-i cu tine, Miușca, pe aici?
 Am răsturnat trei secunde din mine,
 îmi răspund.

Uitasem

Uneori
 mergem pe același trotuar,
 ne ținem strâns de mână.
 Ea știe că,
 dacă-mi dă drumul,
 mă rătăcesc printre străzi.
 Cu cât înaintez,
 se pierd din ferestre.
 — În ce cameră să-ți aprind lumina, tată?
 Un porumbel stă mereu
 pe leagănul cumpărat de bunica.
 Miușca își lărgeste ochii
 și mă trage spre el.
 — E rupt, draga mea, îi spun.
 Din lemnul lui
 Dumnezeu și-a făcut un scrânciob în cer.
 Dincolo,
 bunicul stă pe pietroiul de la poartă,
 repară un ceas
 și se uită spre mine:
 — Cântă, fata moșului!
 În căruța cu vară
 încă se aude râsetul tău
 Miușca râde.
 Eu tac.
 Uitasem că păsările se joacă cu El.

Rotire

Când nu pot să plâng,
 desenez cercuri.
 Bunicul îmi face cu mâna —
 „Bravo, Miușca,
 toate lacrimile sunt rotunde.”
 Tata încă zidește case.
 Ce e înalt
 întotdeauna ajunge la cer.
 Mama se uită
 la aceeași telenovelă turcească.
 „Uite, mamă,
 ăștia doi se iubesc.”
 Nu mai știe când mi-a spus
 că iubirile mari
 au fețe de îngeri
 întoarse pe dos.
 Bunica stă lângă sobă
 și împletește un pulover.
 „Miușca, mamaie,
 viața e o croșetă în venă.”

Revenire

Oare
 cum ai putea să te lepezi de-o iubire
 crescută într-un vierme
 care se plimbă prin tine?
 Încerci —
 îți ții respirația cinci secunde
 poate moare
 și-l elimini
 pe nas,
 pe gură,
 din sânge.
 Ieși din tine
 și te întorci.
 Dintr-o mie de viermi
 ies o mie de fluturi

Flămânzii

Flămânzii
 Îți joacă cămașa la zaruri, Doamne;
 se strâmbă și râd
 de-un tot trecător.
 Când nu le cade o dublă,
 Te caută
 și-Ți spun,
 cu vulpile legate la ochi,
 că Tu ai rămas
 cel mai bun Jucător.

VOCILE COMUNITĂȚII – VoCls

Istoria orală ca resursă didactică în era digitală

Proiectul Vocile Comunității: Istoria orală ca resursă didactică în era digitală (VoCls) reprezintă o inițiativă educațională inovatoare care îmbină tradiția mărturiei orale cu instrumentele pedagogiei moderne. Pornind de la convingerea că fiecare comunitate este un tezaur viu de experiențe, valori și amintiri, proiectul propune elevilor un rol activ în cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural local, transformând școala într-un spațiu de dialog intergenerațional și de producție digitală a cunoașterii.

Activitățile derulate în cadrul proiectului VoCls au urmărit dezvoltarea competențelor de cercetare, comunicare și utilizare responsabilă a tehnologiei, contribuind totodată la consolidarea identității culturale a elevilor și la cultivarea respectului față de memoria colectivă a comunității din care fac parte.

Demersul didactic a fost precedat de pregătirea metodologică a cadrului didactic coordonator, care a participat la o sesiune de formare specializată în domeniul istoriei orale, organizată în perioada 16–21 februarie 2026 de către Institutul de Istorie Orală, în cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Această formare a oferit instrumentele teoretice și practice necesare proiectării și implementării activităților cu elevii, asigurând un cadru metodologic riguros și adaptat contextului educativ local.

Tema de cercetare abordată în cadrul proiectului a vizat un subiect pentru comunitatea locală: Economia comunistă – Economia de piață în zona orașului Fetești și modul în care au evoluat locurile de muncă de-a lungul acestei tranziții. La proiect au participat 21 de elevi din clasele a IX-a și a X-a care au luat 12 interviuri rudelor, bunici și mătuși, martori ai evenimentelor care fac obiectul temei noastre. Prin colectarea de mărturii orale de la martori direcți ai schimbărilor economice și sociale din zonă, elevii au avut ocazia să înțeleagă cum a arătat viața în fabrică și în cooperativă, ce a însemnat privatizarea și apariția economiei de piață, și cum au traversat oamenii locul una dintre cele mai profunde transformări ale istoriei recente.

Activități desfășurate cu elevii

Prima etapă a proiectului a constat în organizarea unor întâlniri în care elevii au fost familiarizați cu conceptele de bază ale istoriei orale. Prin activități de grup, discuții ghidate și analize de fragmente audio-video reprezentative, participanții au înțeles că istoria nu se regăsește doar în manuale sau documente oficiale, ci și în poveștile oamenilor obișnuiți. Elevii au explorat diferența dintre sursele scrise și cele orale și au identificat împreună rude care ar putea deveni subiecți ai interviului de istorie orală.

O componentă esențială a proiectului a reprezentat-o pregătirea elevilor ca mici cercetători. Aceștia au învățat pașii redactării unui ghid de interviu, formularea întrebărilor deschise și tehnicile de ascultare activă. O atenție deosebită a fost acordată aspectelor legale și etice ale cercetării: obținerea consimțământului informat al intervievaților, respectarea confidențialității și responsabilitatea față de narativele colectate. Prin simulări și jocuri de rol, elevii și-au exersat abilitățile de comunicare și au dobândit încrederea necesară pentru a realiza interviuri real.

Momentul central al proiectului l-a constituit realizarea efectivă a interviurilor cu persoane vârstnice care dețin cunoștințe despre istoria zonei. Echipați cu echipamente de înregistrare audio-video, elevii s-au deplasat în teren – acasă la intervievați, în spații culturale sau în cadrul unor întâlniri organizate la școală – și au purtat conversații autentice despre viața de altădată, obiceiurile comunitare, meseriile tradiționale și transformările sociale din ultima jumătate de secol. Fiecare echipă de elevi a elaborat în prealabil un plan de interviu personalizat, adaptat profilului fiecărui narator.

Înregistrările realizate au intrat într-un proces de prelucrare digitală, în care elevii au învățat să transcrie, să editeze și să organizeze materialele în formate accesibile publicului larg.

Folosind aplicații dedicate, elevii au realizat transcrieri ale interviurilor, au selectat secvențe reprezentative. Această etapă a îmbinat dezvoltarea competențelor digitale cu gândirea critică și creativitatea,

elevii devenind cu adevărat producători de conținut cultural.

Finalul proiectului a adus laolaltă comunitatea școlară, în cadrul unui eveniment de diseminare. Elevii au prezentat produsele realizate, colegilor de la clasele terminale, în special cele cu profil uman. Au răspuns întrebărilor și au participat la dezbateri despre relevanța istoriei orale în educația școlară. Toate materialele au fost incluse într-o arhivă digitală a proiectului, accesibilă online, care constituie un patrimoniu viu ce poate fi consultat și îmbogățit de generațiile viitoare.

Prin participarea la activitățile proiectului VoCls, elevii și-au format și consolidat următoarele competențe:

- Competențe de cercetare: formularea ipotezelor, culegerea și analiza surselor primare;
- Competențe de comunicare: ascultare activă, redactare și prezentare orală;
- Competențe digitale: înregistrare, editare audio-video, publicare online;
- Competențe civice și interculturale: respect față de alteritate, dialog intergenerațional, identitate locală;
- Gândire critică și reflexivă: evaluarea surselor, interpretarea narativelor, construirea argumentației.

Proiectul Vocile Comunității – VoCls a demonstrat că istoria orală reprezintă mult mai mult decât o metodă de cercetare academică: este o punte vie între generații, un instrument puternic de educație civică și o resursă didactică autentică, adaptată provocărilor erei digitale. Elevii implicați au descoperit că fiecare voce contează, că memoria locală merită să fie înregistrată și transmisă și că ei înșiși pot fi agenți activi ai culturii și istoriei comunității lor.

Experiența acumulată în cadrul activităților VoCls a avut un rol însemnat atât în formarea elevilor, cât și în relația școlii cu comunitatea locală, deschizând drumul unor viitoare parteneriate educaționale bazate pe valorizarea patrimoniului cultural imaterial local.

*Prof. Dr. Gheorghe Valentin
Liceul Teoretic „Carol I” Fetești*

Vasilica GHITĂ ENE

VOICA

"-Mamă, cine este Voica, de plângi pentru ea?"

"-Nevasta omului ăla care lucrează cu taică-tu, și nu plâng pentru ea, doar din cauza ei."

"- Și de ce ești supărată pe ea?"

"-Nu am eu nimica cu ea, dar Tăchiță, da!"

"-Nu cred, mamă, am văzut-o, este mult mai tânără, este de o seamă cu Nina, nenicu Rică!"

"-Dacă tu zici, să fie așa, dar prea este mereu acolo!"

"-Poate n-are treabă acasă, copiii nu are,și lucrează și bărbatul ei acolo....?"

"-Bine, mamă, cum zici tu, așa să fie, dar sunt multe vorbe prin sat!"

"-Vorbe de clacă mamă, gura lumii nici pământul n-o astupă! Îți promit că o să aflui eu mai multe! Te-ai liniștit?"

"- Nu, mamă,hai, citește acolo, eu am treabă,o să te doară ochii, mamă, am să-ți las niște gaz în sticla aia....diseară!"

"-Sărut mâna, mămică!"

Cine era Voica? N-am s-o uit niciodată! A rămas printre visele mele urâte, din cauza ei mama , blânda mea mamă, umila mea măicuță plângea ascunsă prin tot felul de cotloane. Tata, mândru ce era, însă, nu băga de seamă zbaterea mamei dar nici nu dădea importanță femeilor care-l ochiau, luași atât, "trei din cur patru, că am muncit", ca să folosesc expresia pe care o folosea când ne jucam tabinet seara și ne bătea măr pe toți! El avea nevastă și copiii, asta știa, era bărbatul strașnic de la țară după care multe femei suspinau, că era frumos dar și ...cărui nimeni nu-i spunea ce să facă. Priceput, harnic, și destul de pornit să-și țină familia între niște reguli pe care nu le inventase el, nu se dădea în lături de a alege și culege ceea ce i se oferea. Era și cam ateu, nu dintre cei cu idei de descoperitor de piatră filozofală, ci unul care îl aducea, câteodată, pe popa din sat, mort de beat, găsit nu știu pe unde pentru a-l drege....zicea el de boala bărbatului prost, "care nu bea el băutura, ci îl bea băutura pe el! Cred că ei doi mai aveau și discuții principiale, zic eu, privind în urmă, că atunci când umbla popa cu botezul, prin sat, dacă tata era acasă, ocolea casa noastră spre disperarea mamei,supărată maxim că, hai să-l citez pe tata, "nu mai ai cui să dai bani degeaba? Nicio pagubă, te duci duminică la biserică și-ți plătești datoria către Dumnezeu, cu toate că știu eu că Domnul n-are nevoie, Mușo, de păpădiții tăi de bani!" O să revin la tata, taticu, așa cum îl iubeam eu furioasă pe trăirile mele alături de nebuniile și tăriile de caracter ale lui Tache Maringhiță Cai de Lustru, cum i se zicea prin sat, acum vreau să termin cu Voica asta! Frumoasă femeie, dacă mă uit, acum, spre imaginea ei de atunci, când mi se părea a mai urâtă femeie din sat, vă dați seama de

ce?! Trupeșă, cu o carne tare de tremura rochia pe ea când mergea, mult mai tânără ca toate nevestele pe care le știam, mai avea și o coadă groasă de păr pe spate și râdea mereu ca nebuna la tot ce spunea tata sau oricare bărbat care trecea pe lângă ea; era ispita perfectă, înțelegeți? N-avea cum s-o scape tocmai tata care avea o strungăreață fix pe centru dinților de sus, și știți ce se spune despre cei cu strungăreață, dacă nu știți, vă spun eu acum, că sunt tare iubăreți. Femeia asta, nu știu de avea treabă pe acasă, ceea ce nu prea cred, stătea tot timpul pe bacul și în șalupa pe care lucra bărbatul ei cam slinos și buzat, ce părea mai bătrân ca tata deși nu era. Cu bacul acesta treceau căruțele, mașinile încărcate cu cereale din balta Borcii, Vaasica aia de care tot dau eu în amintirile mele, către sat și mai departe către....stat! Și într-o zi, ca să vă arăt că am intuit exact cum era Voica, am plecat cu tata, cu ea și cu sora mea mai mică, țăcănita de Lenuța, cu barca, către o zonă din baltă unde tata creștea niște animale. Acum, dacă mă gândesc, în ziua aia "fatidică", pentru tata, dar relevantă pentru mine, nu numai animalele erau grijile lui tataci altceva. Când am ajuns la mal, sora mea a luat-o la goană, aveam, acolo, o căpriță la fel de nebună ca ea, Florica, și murea de nerăbdare să o revadă, eu mergeam dupădar, foarte atentă la ce se întâmpla în spatele meu, trăgeam din când în când cu ochiul, așa, să nu se prindă.... "victimele", adică Voica și tata. La un moment dat am înțepenit cu ochii la ei și întoarsă complet; Voica, atârnată de gâtul lui tata tot se chinuia să-l,sărute, să zic, sau, cum am văzut eu atunci, să-l mozolească! Evidența unui chin pentru care mama se ascundea să plângă prin colțurile întunecate ale casei noastre era în fața mea. Nu știu să vă povestesc exact ce am simțit dar, ceva ca un fior de spaimă supremă, mi se scurgea prin vine. Ochii mei i-au întâlnit pe ai tatei care părea că se străduia să o îndepărteze pe Voica; după ce a reușit l-am văzut roșu aprins la față, i-a făcut vânt ispitei, a venit la mine și fără să spună nimic m-a îmbrățișat strâns. L-am împins și i-am zis, "vrei s-o omori pe mama?!" Din ziua aceea, între mine și tata pluea un secret, el și Voica! Nu l-am spus mamei dar, în glumă, de câte ori aveam o dispută cu el, îi aminteam, doar cu o privire adânc înfiptă în cătarea lui, secretul nostru! El mă mângâia pe cap și îmi trăgea o injurătură de alint și cam de ateu, (dacă nu te injura tata, nu contai ca persoană, pentru el), și râdeam amândoi. Pe Voica n-am mai văzut-o de atunci , nici pe bac, nici pe șalupă! În scurt timp, Stelică, bărbatul ei, a murit, nu știu de ce că era tânăr, îmbătrânit ce-i drept, dar mult mai mic ca tata și eu l-am considerat mult timp vinovat de ce se întâmplase, cu mama, cu tata, cu mine, chiar și cu Voica, mai ales cu ea!

Nicolai TĂICUȚU

(urmare din pagina 21) ➡

despre cai
(cu evlavie)

eu nu m-am înălțat vreodată
deasupra câmpiei

cum niciodată câmpia
nu s-a înălțat deasupra dimineții divine

cum niciodată câmpia
nu s-a înălțat deasupra serii evlavioase

de aceea mă rog Bunului Dumnezeu
să-mi dea spre rostire de cuvânt înțelept
de aici de pe capra trăsorii pe care stau
dusă de caii năzdrăvani ai răsăritului de zi
dusă de caii amiezii
cei nesupuși arșiei/ cei nesupuși gerului
dusă de caii amurgului/ nesupuși înserării

e un moment când în timpul zilei
atât eu cât și caii îngenunchem
pe drumul mărginit de iarbă măruntă
și cu simplă modestie
înălțăm cuvânt: LAUDĂ DOMNULUI!

recomandările
(ordine de zi)

a venit timpul
să vorbesc din umbră

nu să jinduiesc la faima altuia
nu să calc pe cale greșită

ci după programul zilnic
stabilit de mama
stabilit de tata
sub oblăduirea Bunului Dumnezeu
am clipa ora când să vorbesc
din umbra zorilor

am clipa ora când să vorbesc
din umbra salcâmului din câmpie

am clipa ora când trebuie să vorbesc
din umbra serii
iar aceasta este clipă/ oră extinsă
adăugită cu părți din orele luminate
de peste zi
pe care o fructific acum

din treburile zilnice
(rezerva de rouă)

pentru că și astăzi
am deschis poarta zorilor
mi s-a umplut pumnul cu rouă

și datorită vârstei mele înaintate
până la ivirea soarelui
nu am fost în stare
să duc sarcina la bun sfârșit
să distribui, adică, toată roua
plantelor din grădina mea

astfel că îngerul meu păzitor
m-a pedepsit, vorba vine
să-mi dau pe față
cu roua rămasă
să mă revigorez
pentru ziua
ce va urma

TEXTE MICROSCOPICE

29 februarie

Nu e o zi în plus, a zis ea, e a treisprezecea lună din an. E ziua mea, luna mea vreau să zic, și te rog să-mi aduci ceva elegant, neobișnuit, magic. Se cunoșteau de la petrecerea de Revelion unde l-a încântat cu privirea ei blândă și romantismul înduioșător. Așa că a furat luna de pe cer, a împachetat-o frumos și i-a lăsat-o pe masa din bucătărie înainte de a pleca la serviciu. Când a revenit, l-a îmbrățișat ca o caracatiță și l-a sărutat pătrunzător. Mulțumesc pentru cadou, a șoptit. Soare n-ai găsit?

**

Aud voci

Hai, îndrăznește. Tema e bună, hai că poți. Scrie acum, nu lăsa pe mâine. Vezi că ai voie 20 de caractere în plus sau în minus, litere sau spații. Da, textul e prea scurt dar găsești tu ceva, ce naiba. Of, acum e prea lung, e prea lung. Începutul e bun, ai grijă la final. Hai că poți exclama și fără semnul exclamării. Nu te ridică, dă-o dracu de cafea, stai și scrie. Prima idee era mai bună dar merge și asta. OK, termină cafeaua și pe urmă termini textul. Mai e loc de paisprezece caractere. Hai că poți.

**

Scăldatul interzis

Mirela avea un ten impecabil, pielea ei catifelată atrăgea irezistibil priviri și mângâieri. Femeile din oraș se întrebau care

este secretul, ce creme folosește, de ce evită soarele și preferă tura de noapte. Cunoscătorii spuneau că secretul este o alifie pe bază de colagen, ceva scump, din import. Într-o noapte, Mirela a murit și trupul ei minunat a fost depus la capelă. Colegii de la fabrica de produse lactate au adus coroane și jerbe. A doua zi, lângă cazanul cu lapte proaspăt a apărut: SCĂLDATUL INTERZIS.

**

M-am mutat de nevoie

Aglomeratie mare la cafenea: elevi în vacanță, corporatiști în pauze clandestine, lume peste lume. Abia am găsit un scaun la o masă de două persoane unde stătea cuminte o tânără de o frumusețe cuceritoare „cum numan vis un înger se arată”. M-am foit puțin până am intrat în vorbă. Apoi, timp de o jumătate de oră, am schimbat zâmbete, confesiuni și – în final – numere de telefon. Ce noroc pe mine. Păcat că a apărut un culturist cu barbă și tatuaje care s-a oprit în fața noastră și a întrebat-o: Asta cine e?

**

Un mesaj de la Ex

Găsesc la ușă un plic mare trimis prin FedEx. Adresa e bună dar numele e greșit. E a zecea oară când primesc corespondența pentru altcineva. Deschid și îmi pun ochelarii de citit. De data asta e o scrisoare oficială, pe jumătate de pagină: Stimate Domn/Doamnă, vă mulțumim că folosiți serviciile noastre ... bla, bla, bla ... FedEx este o prescurtare de la

Federal Express, companie creată de Frederick W. Smith în 1971. Așadar vă rugăm să nu mai returnați plicurile cu mențiunea „Pentru Federația Excavatoriștilor”.

**

Nevoi personale

Schimb inimă patru camere, stare bună, centrală proprie, etaj patru din patru, fără lift, cu locuință la mansardă în zonă liniștită, neapărat lângă un parc cu statui, fântână și bănci de lemn. Și ronduri de flori, în special trandafiri. Aș vrea ca locuința să fie nemobilată și să aibă ferestre largi, către sud. Aș mai vrea ca din când în când să apară porumbei la pervaz. Dacă e nevoie, plătesc diferența. Menționez că nu am animale de companie dar am o mie și una de cărți și un cactus înflorit.

**

O promisiune veche

Într-o zi o să scriu așa cum simt, fără să-mi pese că vor citi cei din jur, fără teamă că unii se vor supăra, mă vor disprețui și mă vor părăsi. Mai întâi însă, trebuie să scot personajele care seamănă cu membrii familiei și prietenii apropiați. Asta dacă sunt în viață; cei morți sunt OK. Apoi trebuie să elimin întâmplările care par inspirate din realitate, nu cumva să creadă cineva că eu chiar am mințit, am înjurat sau - Doamne ferește - am iubit. În curând o să scriu așa cum simt. În curând.

Chicago, Mai 2026

HELIOS

REDACTOR ȘEF - Gheorghe DOBRE

Tiparul executat la S.C. ARTPRINT“ S.R.L.
Slobozia – Ialomița; Cod. 8400, str. Ianache, Lot 3
Tel.: 0243 234480; 0726 238 455, E-MAIL: artprintsrl@yahoo.com

Revista poate fi procurată de la sediul redacției
și de la Biblioteca Municipală Urziceni

Parteneri: Muzeul Județean Ialomița, Biblioteca Județeană Ialomița „Ștefan Bănuțescu”,
Muzeul Național al Agriculturii, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea”,
Centrul Creației Populare Ialomița, Consiliul Județean Ialomița.

Revista poate fi citită pe internet la adresa: www.revistahelis.ro

Sponsori: CONMET Slobozia, CONVIC SLOBOZIA,
PUCHI ELECTRO Slobozia, ANONIM Urziceni

ADMINISTRAȚIA

E-mail:

gigzap2002@yahoo.com
SLOBOZIA,

Str. Matei Basarab, Nr.26
Centrul Cultural „Ionel Perlea” Et.I
CONT: RO88CECEIL0143RON0091587
Suc. CEC Slobozia

REDAȚIA

Redactor șef adjunct - Titi DAMIAN

PROZĂ - Florentina Loredana DALIAN, F.M. CIOCEA

POEZIE - Șerban CODRIN, Costel BUNOAICA, P.I. CREȚU

FILOZOFIE - Alexandru BULANDRA, dr. Grigore SPERMEZAN

ISTORIE, ARHEOLOGIE - Dr. Florin VLAD, Vitalie BUZU

ARTĂ - Ana-Amelia DINCĂ

MUZICĂ - Nicolae ROTARU

ETNOGRAFIE, TRADIȚII POPULARE - dr. Cristi OBREJAN

EVENIMENT CULTURAL - Nicolae TACHE, Doina ROȘCA,

Mihaela RACOVÎTEANU

INTERVIU, REPORTAJ, ESEU - Vasile IORDACHE

TEHNOREDACTARE: www.tipografieialomita.ro